

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Факультет дизайну

Кафедра дизайну інтер'єру і меблів

УДК 72.012:721/728+624.074

Дипломна магістерська робота

на тему: Особливості дизайну арт-просторів з урахуванням використання
існуючих будівель

Виконала: студентки групи МГДі-21

спеціальності 022 Дизайн

Освітньої програми Дизайн (за видами)

Катерина ЧВЕРКАЛЮК

Науковий керівник д-р арх., проф.

Вадим АБИЗОВ

Рецензент _____

Київ - 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

Факультет дизайну
Кафедра дизайну інтер'єру і меблів
Спеціальність 022 Дизайн
Освітня програма Дизайн (за видами)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
дизайну інтер'єру і меблів

_____ к. мист. Данило КОСЕНКО
«28» вересня 2022 року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТУ
Чверкалюк Катерині Олександрівні

1. Тема роботи: Особливості дизайну арт-просторів з урахуванням використання існуючих будівель.
Науковий керівник роботи: Абизов Вадим Адільєвич д. арх, проф. затверджені наказом вищого навчального закладу від «28» вересня 2022 року № 180-уч.
2. Строк подання студентом роботи: 18.11.2022 року.
3. Вихідні дані до роботи: наукова та фахова література, дослідження за темою дипломної роботи, аналіз досвіду проектування арт-просторів у існуючих будівлях.
4. Зміст дипломної роботи (перелік питань, які потрібно розробити): Вступ, Розділ 1 Сучасні передумова формування арт-просторів, Висновки до розділу 1, Розділ 2 Аналіз сучасної практики формування інтер'єрів арт-просторів, Висновки до розділу 2, Розділ 3 Пропозиції щодо проектування інтер'єру арт-простору на прикладі нефункціонуючого пивоварного заводу Ріхтера, м. Київ, Висновки до розділу 3, Загальні висновки, Список використаних джерел, Додатки.

5.Консультанти розділів дипломної магістерської роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання Видав	завдання прийняв
Вступ	Вадим АБИЗОВ		
Розділ 1	Вадим АБИЗОВ		
Розділ 2	Вадим АБИЗОВ		
Розділ 3	Вадим АБИЗОВ		
Висновки	Вадим АБИЗОВ		

6.Дата видачі завдання 28.09.2022 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної магістерської роботи	Терміни виконання етапів	Примітка про виконання
1	Вступ	14.10.2022	
2	Розділ 1 Сучасні передумова формування арт-просторів	14.10.2022	
3	Розділ 2 Аналіз сучасної практики формування інтер'єрів арт-просторів	21.10.2022	
4	Розділ 3 Пропозиції щодо проектування інтер'єру арт-простору на прикладі нефункціонуючого пивоварного заводу Ріхтера, м.Київ	28.10.2022	
5	Висновки	04.11.2022	
6	Оформлення дипломної магістерської роботи (чистовий варіант)	11.11.2022	
7	Здача дипломної магістерської роботи на кафедрі для рецензування (за 14 днів дозахисту)	15.11.2022	
8	Перевірка дипломної магістерської роботи на наявність ознак плагіату (за 10 днів до захисту)		
9	Подання дипломної магістерської роботи на затвердження завідувачу кафедри (за 7 днів до захисту)	18.11.2022	

Студент

_____

(підпис)

Катерина ЧВЕРКАЛЮК

Науковий керівник роботи

_____

(підпис)

Вадим АБИЗОВ

Директор НМЦУПФ

_____

(підпис)

Олена ГРИГОРЕВСЬКА

АНОТАЦІЯ

Чверкалюк К. О. Особливості дизайну арт-просторів з урахуванням використання існуючих будівель – Рукопис.

Дипломна магістерська робота за спеціальністю 022 Дизайн – Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2022 рік

У дипломній роботі надано визначення поняття арт-простору, види креативних закладів та передумови їх створення. Проаналізовано літературні та нормативні джерела, сформовано основні вимоги до проектування громадських просторів. Також у роботі визначено чинники, що впливають на утворення просторів даного типу. Проаналізовано досвід створення креативних просторів у існуючих будівлях, що втратили свої першочергові функції. Проаналізовано основні функціонально-планувальні, композиційні та художні рішення при вирішенні дизайну інтер'єрів арт-просторів. Керуючись проаналізованими джерелами та досвідом проектування арт-просторів, розроблено концепцію формування арт-простору з урахуванням вихідних даних будови та його ескізний дизайн-проект на основі використання та адаптації об'єму колишнього пивзаводу Ріхтера в місті Київ. Обґрунтовано просторове наповнення виставкових залів, майстерень та їх художнє оформлення.

Ключові слова: арт-простір, виставковий простір, дизайн, креативні індустрії, творчі майстерні, багатofункціональний простір.

ANNOTATION

Chverkalyuk K. O. Design features of art spaces taking into account the use of existing buildings – Manuscript.

Diploma master's thesis in specialty 022 Design – Kyiv – National University of Technology and Design, Kyiv, 2022

The thesis defines the concept of art space, types of creative institutions and prerequisites for their creation. Literary and normative sources were analyzed, and basic requirements for the design of public spaces were formed. The work also identifies factors affecting the formation of spaces of this type. The experience of creating creative spaces in existing buildings that have lost their primary functions is analyzed. The main functional-planning, compositional and artistic decisions when deciding the interior design of the art space were analyzed. Guided by the analyzed sources and the experience of designing art spaces, the concept of forming an art space was developed taking into account the initial data of the structure and its sketch design project based on the use and adaptation of the volume of the former Richter brewery in the city of Kyiv. Spatial filling of exhibition halls, workshops and their artistic design are substantiated.

Keywords: art space, exhibition space, design, creative industries, creative workshops, multifunctional space.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 СУЧАСНІ ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ АРТ-ПРОСТОРІВ	12
1.1 Аналіз літературних джерел	12
1.2 Історія формування арт-просторів	20
1.3 Основні чинники, що визначають формування арт-просторів	23
1.4 Особливості типології арт-просторів.....	34
Висновки до розділу 1	37
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СУЧАСНОЇ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ АРТ-ПРОСТОРІВ.....	39
2.1 Функціональна структура.....	39
2.2 Композиційно-просторова структура	45
2.3 Предметно-просторове наповнення інтер'єрів	53
2.4 Художньо-образні рішення.....	61
Висновки до розділу 2	75
РОЗДІЛ 3 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПРОЄКТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРУ АРТ-ПРОСТОРУ НА ПРИКЛАДІ НЕФУНКЦІОНУЮЧОГО ПИВОВАРНОГО ЗАВОДУ РІХТЕРА, М.КИЇВ	77
3.1 Аналіз містобудівної ситуації та існуючої будівлі для проєктування	77
3.2 Технічне завдання та загальна концепція.....	81
3.3 Функціонально-планувальне рішення	84
3.4 Композиційно-просторова організація та художні рішення	87
3.5 Пропозиції щодо предметно-просторового наповнення інтер'єру.....	93
Висновки до розділу 3	102
ВИСНОВКИ.....	104
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	107
ДОДАТКИ.....	115
Додаток А.....	116
Додаток Б	129
Додаток В.....	168

ВСТУП

У наш час важливу роль відіграє культурний розвиток населення та міста, що потребує постійного покращення та вдосконалення. Активне створення арт-просторів сприятиме такому розвитку. Їх актуальність полягає в тому, щоб підвищити культурну складову населення, яка безпосередньо впливає на розвиток міста та країни. Креативні простори є багатофункціональними, оскільки задовольняють водночас творчі та освітні потреби великої кількості населення. Як відомо, одним з важливих інструментів продуктивної роботи є оточення, в якому ти працюєш, тому вибір приміщення може відігравати вирішальну роль для ефективності та результативності роботи людей.

Передумовою для створення креативних просторів є потреба населення у реалізації та демонстрації творчих ідей та потенціалу.

Креативні індустрії тісно пов'язують культуру, економіку і соціальну політику. Дані три типи активності є суперечливими в багатьох моментах. Культурний елемент включає в себе вільний пошук художників, орієнтований на такі цінності, як духовність, самовираження, краса, економічний являє собою прагматичну ініціативу бізнесу, орієнтовану на цінності особистої та корпоративної вигоди, в той час як соціальна політика орієнтована на державне та регіональне управління, включаючи цінності зміцнення та розвитку нації, країни, території [21].

Дивлячись на забудову міст, яка залишилась з радянських часів, можна помітити, що на околицях міст, як правило, розташовуються промислові підприємства, а у центрі міста розвивається культурна сфера життя. Однак з розвитком забудови міст з'ясувалось, що даний підхід не є далекоглядним. Тому зараз ми можемо спостерігати розташування промислових споруд в оточенні житлових будівель, навчальних закладів, бібліотек та інших будівель, що різняться за своїм першочерговим призначенням.

Нині в Україні наявно чимало не функціонуючих промислових споруд, що втратили своє призначення, що вплинуло на припинення їхнього внеску на розвиток соціально-економічної складової міст, однак при цьому зберегли свою

історичну та культурну цінність Тому натомість того, щоб просто зруйнувати їх, найкращим способом відновлення їхньої ролі є заміна їх функціонального призначення та обрамлення наявної архітектури, зі збереженням її візуальних особливостей.

Ідея застосування занедбаних промислових споруд під нові функції започаткована американцями. Внаслідок зростання вартості на земельні ділянки у центрі Нью-Йорка, розпочався етап переміщення промислових підприємств на околиці міста. Звільнені приміщення зацікавили людей з творчих індустрій, адже перевагою таких просторів є низька орендна плата, велика площа, придатна для застосування. У Європі в будівлях минулих нефункціонуючих фабрик, офісів та навіть церков практикують відкриття галерей, клубів, барів та креативних просторів [27].

Форми будівель, мозаїки, матеріали, з якими працювали архітектори, відображають ідеї та події, що відбувалися у минулому, тому важливим у зміні функцій приміщення є збереження її історичної цінності.

Також враховуючи те, що Україна є аграрною країною, вона налічує чимало промислових споруд, таких як елеватори, вежі, зерносклади, що не функціонують та можуть слугувати приміщеннями для створення арт-просторів.

Україна активно підтримує процес реновації старих будівель у сучасні культурні центри для відновлення їх значення. Загалом процес реновації є частиною розвитку та впливає на більш фундаментальні зміни в суспільстві і його культурі [50].

В Україні напрям до реновації старих споруд пов'язаний з відновленням довіри між людьми та створенні дружньої атмосфери у суспільстві, що надає нового бачення на культурний процес в Україні та за її кордонами.

За останні роки з карти Києва зникли десятки пам'яток історії та архітектури. На їх місці виростають висотки із сучасних матеріалів, які часто дисонують з характером забудови конкретної місцевості.

Креативні простори, здебільшого, розміщуються в будинках, що втратили своє початкове призначення, але пізніше ревіталізовані. Переважно такими є

колишні промислові будівлі, які отримують нову роль для збереження архітектурного вигляду [51].

Нині створення креативного простору на базі промислової споруди, що не використовується за призначенням, набирає все більшого розвитку за кордоном. Дана тема не є доволі дослідженою в Україні, хоча в перспективі може мати значний потенціал.

Мета дослідження: Визначити особливості формування арт-просторів з урахуванням використання існуючих будівель.

Завдання дослідження:

- проаналізувати наукові та літературні джерела за темою дослідження;
- проаналізувати нормативні вимоги до проєктування креативних просторів, клубів;
- узагальнити вимоги, щодо проєктування креативного простору;
- виявити фактори впливу на арт-простір;
- розширити типологію арт-простору.
- проаналізувати сучасний досвід проєктування та вдалі аналоги реалізації арт-просторів в Україні та світі, в тому числі у нефункціонуючих промислових приміщеннях;
- обґрунтувати концепцію дизайну інтер'єру арт-простору у існуючій будівлі;
- проаналізувати досвід сучасної практики проєктування та експлуатації інтер'єру арт-просторів;
- розробити ескізний проєкт.

Об'єкт дослідження: інтер'єри арт-просторів.

Предмет дослідження: особливості дизайну інтер'єру арт-простору.

Методи дослідження:

- аналіз наукових і нормативних джерел за темою дослідження;
- узагальнення досвіду проєктування;
- порівняльний аналіз інтер'єрів світових аналогів за різними ознаками;
- методи емпіричних досліджень: спостереження, фотофіксація.

Інформаційна база дослідження. Питання щодо створення арт-просторів з урахуванням використання існуючих бдівель, було розглянуто у працях Абизова В.А., Сафронової О.О., Сталінської Г.Д., Шмельової О.Є., Антоненка І.В., Булгакової Т.В., Синицької М.О., Костюченко О.А.

Наукова новизна полягає у аналізі та систематизації попередніх досліджень за даною темою, визначенні особливості формування предметно-просторового наповнення. Зокрема:

- виявлено еволюцію розвитку та формування арт простору ;
- виявлені основні чинники, які вплив на формування арт- простору;
- систематизовані вимоги до проєктування арт-просторів;
- узагальнено та розширено типологію;
- узагальнена сучасна практика проєктування арт-просторів;
- розроблені пропозиції щодо дизайн-проєкту арт-простору.

Практичне значення полягає у розробці формування арт-просторів з урахуванням використання існуючих будівель, що може бути використано в сучасній практиці проєктування арт-просторів, а також адаптації, реконструкції та пристосуванні існуючих будівель для потреб арт -просторів.

Апробація результатів дослідження. Результати даного дослідження оприлюднено на наукових конференціях: міжнародній науково-практичній конференції *Актуальні проблеми сучасного дизайну*, Київ, КНУТД, 22 квітня 2021 р.; міжнародній науково-практичній конференції *Актуальні проблеми сучасного дизайну*, Київ, КНУТД, 27 квітня 2022 р.; міжнародній науково-практичній інтернет-конференції *Тенденції на перспективі розвитку науки і освіти в умовах глобалізації*, м. Переяслав, 30 вересня 2022 р.

Публікації :

Антоненко І., Вишневська О., Чверкалюк К., Мельник Є., Чорненька К. Перетворення колишніх промислових об'єктів на арт-кластери. *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, КНУТД, 22 квітня 2021 р. С. 198-201.

Абизов В. А., Чверкалюк К. О. Поняття арт-простору та його характеристика. *Актуальні проблеми сучасного дизайну*. матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, КНУТД, 27 квітня 2022 р.

Абизов В. А., Чверкалюк К. О. Особливості типології та дизайну арт-просторів. *Тенденції на перспективі розвитку науки і освіти в умовах глобалізації* : матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Переяслав, 30 вересня 2022 р. С. 42-46.

Обсяг роботи: 106 сторінок основного тексту, 78 використаних джерел, 3 додатки.

РОЗДІЛ 1

СУЧАСНІ ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ АРТ-ПРОСТОРІВ

1.1 Аналіз літературних джерел

На даний момент тема формування арт-просторів набуває все більшого розвитку, такі автори як Костюченко О. А. [30], Яковець І. О., Овчаренко В. Ю [58] розподіляють їх види, напрямками та функції, які їх наповнюють. Такі простори можуть бути сформовані як галереї так і майстерні, також можуть бути багатофункціональними і не обмежуватися одною сферою. Доволі вдалу класифікацію надають такі автори: Костюченко О. А. [31], Романенкова Ю. В. [47], Івашко О. Д. [23].

Історію створення та функціонування Будинків культури опрацьовано у праці Нечипоренко Л. В. [35]. Визначено історичні етапи та передумови формування клубних закладів.

Досвід ревіталізації нефункціонуючих промислових підприємств під нові функції, особливість європейського підходу до ревіталізації занедбаних промислових територій виявлено та обґрунтовано у роботі Івашко О. Д. [23].

У статті Сафронової О. О., Агліулліна Р. М., Чебикіної М. В. та Вознюк А. М. «Особливості дизайну громадських приміщень в умовах реновації інженерних споруд баштового типу» виявлено наступні типологічні напрямки реновації баштових споруд: створення музеїв у разі історичної цінності споруди; перетворення під нові функції: житлові; громадські приміщення різного напрямку діяльності; поліфункціональні центри, змішані. У роботі визначені основні принципи дизайну арт-простору: підтримка емоційної атмосфери при забезпеченні вимог до його функціональності, ергономічності, екологічності та естетичності [50].

Створення багатофункціонального креативного простору складний процес. На його формування впливає багато чинників. Потрібно виявити функціонально-планувальну систему, що використовується у закладах даного типу. Також потрібно визначити напрямлення, що будуть реалізовані в арт-

просторі. Такі визначення та основи досліджені в різних видавництвах та інтернет-ресурсах [12, 5, 22, 8, 9].

Важливим аспектом при формуванні арт-простору є етап визначення чинників та факторів, що впливають на формування креативного простору та вдалого його функціонування в майбутньому. Такі чинники досліджено та проаналізовано даними авторами: Ганець С. В. [17], Петришин Г. П. [40].

У підручнику Світлани Лінда та Оксани Моркляник «Типологія громадських будівель і споруд» розкрито основні засади та принципи проектування громадських будівель і споруд. Проаналізовано містобудівні, функціональні, об'ємно-просторові та архітектурно-планувальні основи проектування громадських будівель [36].

У статті «Містобудівна реновація порушених промислових територій в Європі» автором якої є Пономарьова А. В., увага приділяється сутності поняття «порушені території» та специфіка визначення в різних країнах та в різні часи. Автором проаналізовано приклади реновації порушених промислових будівель, які виявились доволі вдалими. Також надаються фактори, на підставі яких виникає зацікавленість інвесторів та влади до цих територій. У висновку автор зазначає виявлені у процесі дослідження особливості закордонного досвіду реновації порушених промислових територій [44].

У статті «Феномен «сквотингу» як засіб розвитку креативної індустрії України» Антоненко І. В. досліджує феномен створення сквотингу, який здобув достатнього визнання в багатьох країнах. Також проаналізовані причини формування та становлення сквоттерства. Автором запропоновані аналоги досліджених просторів в Україні та світі [9].

На етапі дослідження чинників, що впливають на формування креативних просторів було проаналізовано літературні джерела, зокрема: монографію Абизова В. А. Теорія розвитку архітектурно-будівельних систем, де виявлено основні фактори впливу на арт-просторів: соціально-економічні фактори, природно-географічні фактори, містобудівні фактори, екологічні фактори,

ергономічні фактори, типологічні фактори, технічні фактори, естетичні фактори [5].

Проектування арт-простору не легкий процес, тому перед його створенням потрібно проаналізувати попередні дослідження та цю тему, а також аналоги закладів даного типу в Україні та світі.

Важливо дослідити матеріали покриттів, особливості їх використання, переваги та недоліки, а також стійкість до великого потоку людей. У дослідженні цих питань можна звернутися до праці Антоненко І. В., Вишневської О. В. «Дизайн внутрішнього середовища: Будівельні та оздоблювальні матеріали» [8]. У роботі визначена класифікація і структура будівельних матеріалів, а також їх властивості.

При організації ергономічного та комфортного середовища для митців, важливо досліджувати різні джерела. Враховуючи типологічні особливості арт-просторів та їх розвиток, можна посилатися на нормативні вимоги визначені для клубних приміщень, освітніх просторів. На етапі організації функціонального планування творчих майстерень бажано додатково використовувати визначені ергономічні особливості для проектування творчих навчальних закладів. У працях Ернста Нойферта досліджено ергономічні особливості будівельного проектування будівель, норми та вимоги, пропозиції щодо функціонально-планувальних рішень громадських закладів [39].

Враховуючи типологічні особливості арт-просторів, варто керуватися вимогами зазначеними у ДБН В.2.2-16:2019 «Культурно-видовищні та дозвіллеві заклади», що регламентує формування та розробку предметного середовища для даного приміщення [19].

Клубні приміщення налічують у собі такі комплекси:

1. Група приміщень для відпочинку та розваг;
2. Лекційно-інформаційна група приміщень;
3. Гуртково-студійна група приміщень.

При проектуванні приміщення перш за все варто почати з основних входів до громадських будинків, вони повинні мати зручні підходи та оптимальні

розміри, які враховують можливості всіх розрахункових категорій відвідувачів. Кількість входів (виходів) формується розрахунком виходячи із пропускнуої спроможності будинків, а також експлуатаційними вимогами.

У громадських спорудах при кожному зовнішньому вході до вестибюлю та сходових кліток важливо передбачати тамбури для теплового і вітрового захисту.

Ширина тамбура повинна перевищувати ширину прорізу не менше ніж на 0,15 м з кожного боку, а глибина тамбура повинна перевищувати ширину полотна дверей не менше ніж на 0,2 м. Мінімальна глибина тамбура - 1,2 м.

Будинки, споруди та приміщення громадських будинків, їх конструкції, планувальні вирішення, обладнання та опорядження повинні відповідати протипожежним вимогам ДБН В.2.5-13, а також вимогам пожежної безпеки будівельних норм за видами будинків та споруд.

Варто продумувати вимоги до ширини проходів, коридорів та інших горизонтальних шляхів евакуації в залежності від виду громадського будинку слід приймати згідно з будівельними нормами за видами будинків та споруд у всіх випадках з урахуванням:

- одномоментної щільності потоку людей, що евакуюються, не більше 5 осіб на 1 м;
- мінімальної ширини проходів - 1 м;
- мінімальної ширини коридору чи переходу, що веде до іншого будинку, - 1,4 м.

Та коридори завдовжки більше 60 м потрібно розділяти перегородками з дверима, які самі зачиняються і розташовані на відстані не більше 60 м одна від одної та від торців коридору.

Нахил пандусів на шляхах пересування людей слід застосовувати:

- усередині будинку, споруди - не більше 1:6;
- зовні - 1:8;
- на шляхах пересування інвалідів на колясках - 1:12.

У складі клубів, центрів дозвілля частіш за все передбачаються такі функціональні групи приміщень:

- демонстраційний комплекс;
- клубний комплекс: група приміщень відпочинку та розваг; лекційно-інформаційна група приміщень; гуртково-студійна група приміщень; група фізкультурно-оздоровчих приміщень.

Вимоги площі лекційно-інформаційної групи приміщень на одного відвідувача варто приймати відповідно до Таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Вимоги площі лекційно-інформаційної групи приміщень на одного відвідувача.

Найменування приміщень	Площа ¹⁾ на одного відвідувача, м, не менше	Додаткові вказівки
Аудиторія ²⁾ (кінозал)	0,8-1,2	Слід влаштовувати естраду на площі аудиторії
Кулуар аудиторії	0,2-0,4	Допускається об'єднувати з вестибюлем, вітальною
Виставковий зал	3,0-4,5	Площею не менше 50 м ²
Навчальний кабінет (бізнес-клас)	2,0-2,6	Площею не менше 24 м ²
Зал свят та обрядів	2,4-3,6	Площею не менше 50 м ²
Бібліотека	-	Склад і площі приміщень слід приймати за завданням на проєктування СН 548
Відеокомплекс	-	Згідно з вимогами цих Норм та за завданням на проєктування
Комп'ютерний зал	6,0	Площа визначається згідно із завданням на проєктування з урахуванням габаритів обладнання
Інтернет-кафе		
¹⁾ З урахуванням підсобних приміщень і комор. ²⁾ За місткості аудиторії 120 та більше відвідувачів слід додатково передбачити проєкційну на один кінопроектор (допускається на два кінопроектора), а в аудиторіях меншої місткості – місце для пересувної кіно- або відео установки.		

Вимоги до площі гуртково-студійної групи приміщень на одного відвідувача слід приймати відповідно до Таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Вимоги до площі гуртково-студійної групи приміщень на одного відвідувача.

Найменування приміщень	Площа ¹⁾ на одного відвідувача, м, не менше	Додаткові вказівки
Приміщення гуртків:		
- хорового та за інтересами	1,4-1,8	
- універсального призначення, театрального-драматичного, образотворчого мистецтва, технічного (без великогабаритного обладнання), кіно-, фотогуртки	2,0-3,6	
- культури побуту (домоводства), оркестрового, музичних ансамблів	2,5	
- танцювального, циркового, технічного (з великогабаритним обладнанням), художніх промислів та ремесл	4-6	
Комори, вбудовані шафи	0,1 площі приміщень гуртків	Додатково до площі гуртків образотворчих, кіно-, фото, оркестрового, художніх промислів та ремесл; в решті випадків – на площі гуртків
Кімнати керівників гуртків		Одне приміщення на 100-150 учасників гуртків площею не менше 12 м ²
Роздягальні з душовими при залах хореографії, циркового мистецтва, драматичної студії	1,4-1,5	

Також слід передбачити вентиляцію кімнат для куріння та санітарних вузлів (допускається об'єднувати в одну систему). При проектуванні клубів дозвілля за місцем проживання допускається передбачати тільки природну витяжку з усіх приміщень, крім залу для глядачів, кінопроекційної та акумуляторної.

При проектуванні будинків та споруд культурно-видовищних та дозвіллевих закладів слід застосовувати заходи пожежної безпеки у відповідності з вимогами ДБН В.1.1-7, ГОСТ 12.1.004. Найбільшу кількість

поверхів та найбільшу місткість залів для глядачів слід приймати залежно від ступеня вогнестійкості споруд відповідно до Таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Ступені вогнестійкості споруд.

Будинок або споруда	Ступінь вогнестійкості	Найбільша кількість поверхів	Найбільша місткість залу, місць
Кінотеатри та відеокomплекси:			
Цілорічні дії	V	1	До 300
	IIIa, IV	2 ¹⁾	До 400
	IIIa, IVб	2 ^{1),2)}	До 600
	I-II	не нормується	Понад 600
Сезонної дії ³⁾ :			
Літній закритий	IIIa, IV, V	1	До 600
	III, IIIб	1	Понад 600
Літній відкритий	не обмежується	1	До 600
	III, IIIб	1	Понад 600
Клуб, центр дозвілля	V	1 ⁴⁾	До 300
	IIIa, IV	2 ¹⁾	До 400
	III, IIIб	3 ^{1),2)}	До 600
	I-II	не нормується	Понад 600
Театр	I-II	не нормується	
<p>1) Зали для глядачів у будинках кінотеатрів III, IIIб і IV ступенів вогнестійкості слід розміщувати на першому поверсі, а в будинках клубів, центрів дозвілля III, IIIб ступенів вогнестійкості – не вище другого поверху.</p> <p>2) При проектуванні будинків IIIб ступеня вогнестійкості з елементами покриття з дерев'яних конструкцій у випадку, коли стіни, колони, сходи та міжповерхові перекриття мають межу вогнестійкості та розповсюдження вогню, як того вимагають будинки II ступеня вогнестійкості, допускається збільшення місткості залу для глядачів, але не більше ніж 1000 місць.</p> <p>3) В разі блокування кінотеатру цілорічної дії з кінотеатром сезонної дії меншого ступеня вогнестійкості між ними повинна бути передбачена протипожежна стіна 1-го типу.</p> <p>4) Будинки клубів та центрів дозвілля V ступеня вогнестійкості з залами для глядачів місткістю до 300 місць, що розташовані на першому поверсі, допускається проектувати двоповерховими за умови, що:</p> <ul style="list-style-type: none"> - несучі стіни з дерев'яних колод чи брусів захищені зсередини штукатуркою або обшивками, які за межею розповсюдження відповідають групі М1. - стіни панелей на дерев'яному каркасі з утеплювачем з неорганічних матеріалів мають обшивки, які за межею розповсюдження вогню відповідають групі М1. 			

Будинки і споруди культурно-видовищних та дозвіллевих закладів повинні бути обладнані автоматичною пожежною сигналізацією, установками пожежогасіння (відповідно до вимог ДБН В.2.5-13 і ДБН В.2.2-9) і централізованою системою оповіщення про пожежу згідно з вимогами ДБН В.1.1-7. У експозиційних залах та фондосховищах музеїв рекомендується застосовувати вуглекислотне пожежогасіння.

Вимоги до земельних ділянок

На земельній ділянці кінотеатру, відеокомплексу, театру, клубу, центру дозвілля варто передбачати:

- майданчики перед входами і виходами (із розрахунку на одне місце в залі 0,2 м², для сезонних кінотеатрів і театрів – 0,3 м²);
- місце для реклами та малі архітектурні форми;
- зелені насадження, майданчики для стоянок автомобілів, господарське подвір'я згідно з вимогами ДБН Б.2.2-12.

Залежно від профілю закладу можливе розміщення сезонних споруд для клубної роботи і рекреації, майданчиків для спортивних ігор, дитячих майданчиків і відкритих майданчиків музейної експозиції.

Також на ділянці будівель і споруд культурно-видовищних та дозвіллевих закладів, що проєктуються та реконструюються, мають бути передбачені спеціальні місця на автостоянці для осіб з інвалідністю за розрахунком, але не менше 2% від чисельності відвідувачів, і спеціальні пристрої (пандуси, підйомники, поручні) для використання осіб з інвалідністю всієї території і будинку згідно з вимогами ДБН В.2.2-17.

Площі службових і адміністративних приміщень на одного відвідувача клубу, центру дозвілля варто приймати:

- кімнати адміністративного та обслуговуючого персоналу - 0,03 м², але не менше 12 м² ;
- приміщення клубного активу - 0,02 м², але не менше 12 м²;
- господарські комори - 0,01-0,03 м², але не менше 10 м².

Санітарно-гігієнічні та екологічні вимоги

Конструкції, деталі та обладнання будинків, опорядження стін і стель, покриття підлог всіх приміщень, а також сходів, коридорів тощо слід передбачати із матеріалів, що відповідають санітарно-гігієнічним та екологічним вимогам ДБН В.1.1-8, ДБН В.1.1-10, ДБН В.1.1-11, ДБН В.1.2-8.

Розміри, розміщення і обладнання санітарно-гігієнічних приміщень повинні задовольняти вимоги зручності користування, прибирання та

дезінфекції. Також варто забезпечувати можливість використання санітарно-гігієнічних приміщень особам з інвалідністю відповідно до зазначених вимог у ДБН В.2.2-17.

Вимоги природнього та штучного освітлення слід забезпечувати згідно з вимогами ДБН В.2.5-28. У адміністративних приміщеннях закладів з постійним перебуванням людей потрібно облаштовувати з природним освітленням. Для природнього освітлення приміщень вестибюлів, кулуарів, холів, репетиційних залів допускається використання зенітних ліхтарів з негорючих матеріалів.

1.2 Історія формування арт-просторів

Основною функцією арт-просторів вважається демонстрація творів мистецтва. Тому початком креативних просторів можна також вважати перші картинні галереї або пінакотеки, які з'явилися в Давній Греції.

В античну епоху осередками культивування мистецтва та зосередження мистецьких творів були еллінські храми. Згодом, з розбудовою Римської імперії, поширилася мода на приватні колекції еллінських творів мистецтва і літератури.

Пізніше в епоху Відродження в країнах Західної Європи створюються перші протомузеї. Вони налічували колекції зразків тваринного і рослинного світу, мінерали, геодезичні та астрономічні інструменти.

Впродовж XVII –XVIII ст. сформувалася велика кількість приватних колекцій – історичні, археологічні, природничо-наукові, мистецтвознавчі, частина з яких у другій половині XVIII –XIX ст. стали визначальним елементом класичних музеїв. У процесі розвитку міст функції музеїв змінювалися разом з світом, що його оточував [26].

В Україні попередниками сучасних музеїв більшість вчених вважають колекції книг, картин, художніх виробів, що зберігалися у храмах ще в часи Київської Русі: Десятинній церкві, Софійському соборі, Києво-Печерському монастирі та інші.

Музеї в Україні почали виникати в першій половині XIX ст. У цей час було відкрито кілька музеїв різних профілів, наприклад Миколаївський (1806 р.),

Феодосійський (1811 р.), Одеський (1825 р.), Керченський (1826 р.), Музей старожитностей Катеринославської губернії (1849 р.).

Перша всесвітня виставка з'явилася у 1851 році в Лондоні, коли зросла необхідність розширення ринку та пошуку нових потенційних споживачів продукції активно зростаючої промисловості.

У 1899 р. в Києві відкрився міський музей старожитностей і мистецтв, який став годувальником багатьох музеїв в Україні. На сьогоднішній день це Національний музей історії України. На території країни до 1917 р. було зафіксовано 36 різних музеїв, а вже на кінець 1985 р. в Україні працювало 174 державних, орієнтовно 400 народних музеїв і 8 тисяч – на громадських засадах.

Національний музей історії України – один з найбільших музеїв, що налічує величезні фонди, більш як 600 тисяч одиниць збереження і дійсно вважається найбільшою скарбницею.

З часом почали формуватися клубні заклади, що налічували у собі музеї, виставкові площі, освітні приміщення, бібліотеки та загалом були багатофункціональними.

Етапом зародження креативних багатофункціональних просторів в Україні можна вважати будинки культури. Історія формування перших будинків культури починалась зароджуватись у 30-х роках [25].

Раніше, такі заклади називалися клубом, але зараз поняття клуб та будинок культури розмежовані. У радянські часи будинки та палаци культури провадили масово-політичну і культурно-освітню роботу, спрямовану на комуністичне виховання і організацію дозвілля трудящих. Вони пропагували політичні, наукові та виробничо-технічні знання, організовували гуртки, виставки, кінофестивалі, сприяли розвитку народної творчості.

Будинок культури – частина культурно-дозвілєвого комплексу, який налічує школу, клуб, бібліотеку, різні громадські об'єднання.

За часів незалежної України частина будинків культури була закрита через нерентабельність або приватизована. Інфраструктура будинків культури перебуває на бюджетному фінансуванні та продовжує використовуватись для

задоволення культурних потреб населення. Їх функції переосмислюються відповідно до потреб сучасного суспільства.

Поява постіндустріального суспільства, послужило причиною для держав звернути увагу на креативну економіку, як можливість забезпечення зайнятості населення, що втратило постійну роботу на великих розорилися або пішли за більш доступною робочою силою в інші країни, підприємствах.

Згодом почали формуватися креативні простори. Часті це відбувалося у занедбаних або вже майже не функціонуючих будівлях, як правило, розташованих у межах міста. Такі осередки почали обживати художники, формуючи творчі майстерні, деякі використовували приміщення під виставки та перформанси [24].

Образ творчого кластера, не дивлячись на оновлений і відповідний функціональним креативним цілям дизайн, як правило, зберігає в собі частину початкової історії будівлі: відкриті інженерні комунікації, цегляні стіни, багаторівневість і масштаб приміщень, високі вікна.

У Сполучених Штатах Америки, як правило, метою діяльності арт-центрів є створення та доступності мистецтва для творчих людей. Так арт-простори поступово еволюціонували та змінювали закладені функції на нові. Феномен виникнення та розвитку подібних творчих індустрій, що досить незалежно існують від державних музейних інституцій, отримав свій початок у період економічної та соціальної кризи в європейських країнах, таких, наприклад, як Великобританія, США, Фінляндія, Німеччина та ін.

Перший арт-центр в Україні був відкритий 16 вересня 2006 року в Києві Фондом Віктора Пінчука та названо PinchukArtCentre. Цей арт-центр став наймасштабнішим осередком сучасного мистецтва в Східній Європі. Основним завданням діяльності PinchukArtCentre є модернізація української художньої сфери. У просторі реалізовується міжнародна програма виставок, семінарів, майстер-класів, здійснюється підтримка культурних проєктів та володіє колекцією робіт сучасного мистецтва, яка налічує понад 400 експонатів.

1.3 Основні чинники, що визначають формування арт-просторів

Соціально-економічні фактори

Соціально-економічні чинники мають безпосередній вплив на формування проектного та дизайнерського рішення клубів, адже вони визначаються соціально-економічними умовами розвитку суспільства на конкретному часовому проміжку.

До соціально-економічних факторів належать:

- соціально-економічні умови розвитку суспільства;
- існуючі та перспективні потреби та можливості населення;
- соціально-демографічна структура населення;
- рівень забезпеченості житловими умовами та соціальною інфраструктурою.

Економіка міст як складна соціально-економічна система в організаційному аспекті являє собою сукупність багатовекторних, багатоцентрових, багатофункціональних галузевих і міжгалузевих структур суб'єктів господарювання, що створюють підґрунтя їх комплексного розвитку.

У складі чинників, що забезпечують міцність економічних систем територій та їх здатності до стабільного розвитку і успішної життєдіяльності громад, розглядаються прогресивні організаційні форми і структури господарювання. Чільне місце у складі останніх займають регіональні й муніципальні кластери, які являють собою сконцентровані за географічною ознакою групи взаємопов'язаних компаній, спеціалізованих підприємств, організацій, фірм та інших суб'єктів господарювання у споріднених галузях, а також пов'язаних з їх діяльністю організацій, які функціонують в певних галузях і конкурують між собою, але разом ведуть спільну діяльність [26].

Значним чинником економізації культурного ресурсу креативного міста є розвиток креативних індустрій. Адже саме ця форма існування актуального мистецтва дає значні комплексні культурно-прибуткові результати. Креативні індустрії - це сукупний цикл створення, виробництва і поширення товарів і

послуг, ґрунтованих на творчості і інтелектуальному капіталі. Креативні, або творчі, індустрії в ХХІ столітті стають ключовим сектором сучасної економіки. До них належить кіно, музика, образотворчі мистецтва, виконавські мистецтва, галерейний бізнес, мода, видавнича справа, реклама, дизайн, архітектура, комп'ютерні технології тощо. З точки зору форм бізнесу, креативні індустрії ґрунтовані на пріоритеті малих і середніх підприємств, що виробляють творчі продукти і послуги. В той же час це місцеві виробництва, орієнтовані на пошук виходу на глобальні ринки в умовах постіндустріальної економіки. У сучасній економіці пріоритетним стає не виробництво і технології, а креативність і інноваційність. Йдеться про новий тип економіки – креативну економіку. Про підтримку креативних індустрій на державному рівні уперше заявила Великобританія. Досвід був підхоплений іншими європейськими країнами, а на тепер охопив практично усі розвинені країни Європи, Америки, Південно-Східної Азії. Останніми роками в цій сфері успішно проявили себе Китай, країни Прибалтики і Латинської Америки. Китаєм ініційована масштабна програма підтримки креативних індустрій у великих містах - Шанхаї, Пекіні, Гуанчжоу. Плоди цієї діяльності побачили у всьому світі під час трансляції церемонії відкриття Олімпійських ігор в Пекіні [44].

Іноді в кластерах переважає виробнича складова, прихована від очей простого перехожого, але частіше до неї додається презентаційна функція, завдяки якій творча діяльність виходить в публічний простір, - у вигляді магазинів дизайнерського одягу і меблів, виставкових залів, концертних і театральних майданчиків тощо [55].

Ідея кластерної організації суспільного виробництва товарів і послуг як джерело і чинник економічного і соціального зростання територій за рахунок інтеграції ресурсних можливостей, новаторських ідей, забезпечення відповідних норм та правил ділової поведінки, будучи схваленою науковцями і практиками, швидкопоширилася в прогресивних західних країнах. Тому кластери як організаційно-правова форма господарювання, що відрізняється особливою внутрішньою організацією діяльності, яка обумовлюється згуртованістю

суб'єктів господарювання в єдине цілісне господарське утворення, в якому учасники, не загубивши власні права і самостійність, збагачують і покращують свої конкурентні можливості та створюють новий ресурс розвитку, заслуговують на особливу увагу з боку органів місцевої влади [25].

На підставі вищезазначеного, заснування та розвиток арт-просторів в межах нашої держави відіграє важливу роль у формуванні прогресивної молоді в умовах сучасності, розвитку креативної економіки за допомогою використання інструментів арт-просторів, підвищенні ефективності трудової діяльності працівника за рахунок забезпечення культурного дозвілля.

Природно-географічні фактори

До природно-географічних факторів впливу належать:

- кліматичні та гірничо-геологічні умови будівництва;
- природно-ландшафтні фактори: рельєф, гідрографі.

Україна, як і більшість країн, стискається з проблемами різного походження, які виникають через кліматичні зміни. Державне управління намагається впровадити різні заходи для подолання цих проблем, і у перспективі на майбутнє, адаптується до кліматичних змін надалі. Структури державного управління відіграють головну роль при випадках змін клімату, так як розпочинають вести діяльність з координації та адаптації, спочатку від місцевого, регіонального рівня до національного [25].

Сучасні вчені виділяють дві групи чинників, що призвели до глобальних змін клімату. Перша група чинників пов'язана з еволюційними процесами і називається природними. Разом з природними чинниками на глобальні кліматичні умови впливають антропогенні чинники, тобто господарська діяльність людини.

Мікроклімат середовища суттєво впливає на стан організму людини, її працездатність протягом робочого дня. Показники температури, відносної вологості, швидкості руху повітря, теплового випромінювання нагрітих поверхонь характеризують клімат внутрішнього середовища виробничого

приміщення. В процесі трудової діяльності людина перебуває у тепловій взаємодії з виробничим середовищем.

Також цей чинник впливає на будівництво та вибір матеріалів, адже вони мають витримувати різні кліматичні. У будівлях обов'язково мають бути тамбури, для збереження тепла у приміщені.

Містобудівні фактори

До містобудівних факторів, що визначають формування інтер'єрів сучасних багатофункціональних просторів, належать:

- функціонально-планувальна структура міста;
- щільність і поверховість міської забудови;
- розвиток транспортної інфраструктури міста;
- система культурно-побутової забудови міста та озеленення;
- характеристики ділянок забудови та навколишнього середовища.

Завдяки появі арт-кластерів розвивається внутрішній творчий потенціал міста, з'являються простори для комунікацій, місця, пов'язані з різними напрямками творчості та мистецтва: інсталяцій до музичних концертів, з'являється місце, де зосереджено культурне життя міста [44].

Арт-простір має знаходитися неподалік від центру міста та мати комфортну транспортну розв'язку, що є важливим для громадського місця. Територія навколо об'єкту має бути достатньо озеленена, щоб створювати комфортне перебування у приміщені та загалом у цій місцевості.

Бажано щоб поблизу знаходився парк, обов'язково має бути стоянка для автомобілів та магазини з необхідною продукцією. Було б добре щоб зонування у таких креативних просторах може змінюватися та трансформуватися з одного у інше.

У функціональній системі арт-просторів можна виокремити три головних групи: ядро, група супутніх функцій, група додаткових функцій. Основою у функціональній схемі є експозиційне ядро, до його складу входять видовищні експозиційні і зони громадської активності [23].

Функції, які зумовлюють специфіку арт-простору, створюються на основі системи класифікацій мистецтв:

- просторові мистецтва;
- часові мистецтва;

Використовується наступна класифікація суспільних креативних просторів:

- комунікативно-експозиційні (виставкові простори, глядацький зал);
- комунікативно-релаксаційні (тераси, зимові сади, зони відпочинку, кафе, буфети);
- комунікативно-утилітарні (холи, вестибюлі, фойє, атріуми).

За типом планувальної структури:

- точкові (всі головні функції громадського простору знаходяться в одному місці; «Острівне» розміщення в міській структурі, розвиток простору не має виходу в зовнішнє середовище; компактні простори, займають обмежену площу в суворо визначених обсягах межах; ознаки - компактність, замкнутість; формуються на території громадських центрів, сквера, міжбудинкових площадках, при громадських спорудах);
- лінійні (громадський простір та його функції розташовані в повздовжньому напрямку; лінійне розміщення в структурі міста, лінійний простір може бути організовано з ряду локальних, ізольованих просторів, розвиток простору відбувається за допомогою горизонтальні, ознаки – має пріоритет розвитку по горизонтальній осі; формується на території бульварів, прогулянкових - пішохідних алей, набережних);
- площинні (громадський простір має форму площі, на якій розташовані його функції);
- розосереджені (функції розташовані в різних місцях та віддалені одна від одної на задану відстань).

За типом планування креативні простори можуть бути регулярні, ландшафтні та змішані.

За ступенем зорової відкритості та впливом на міське середовище громадські простори можуть бути – замкнуті, розташовані всередині будівель або на ізольованих територіях (в тому числі так звані арт-кластери, що мають точковий характер й не впливають на міське середовище в цілому). напівзамкнуті, відкриті, що є частиною міського ландшафту;

Екологічні фактори

До екологічних факторів впливу на формування інтер'єрів сучасних громадських закладів належать:

1. мікрокліматичні умови середовища життєдіяльності людини, що враховують вплив навколишнього середовища та проблем охорони природи та раціональне використання природних ресурсів;
2. використання екологічних будівельних матеріалів;
3. санітарно-гігієнічні параметри.

Не менш важливим чим інші фактори є екологічний, тому людство - або, принаймні, частина його - все-таки прийшло до розуміння, що запасної планети поки не з'явилося, і тепер намагається мінімізувати свій руйнівний вплив на природу. Технології поділу, збирання та переробки відходів; нові, більш екологічні двигуни; енергозберігаючі технології – все це можна віднести до еко-технологій. Причому їхня відсутність впливає на якість простору в тій же, якщо не більшою мірою, ніж їхня присутність [28].

Загалом формування креативного простору на базі промислового приміщення, витрачає менше матеріалів, тому як основний масив будівлі вже сформовано. Також, у арт-просторах за часту намагаються зберегти рідні матеріали, щоб залишити цю урбаністичну естетику. У створені арт-простору можна використовувати еко-матеріали та створювати озеленені зони, що будуть позитивно впливати за екологію міста. На початковому етапі розвитку міст глобальних екологічних проблем, які б загрожували існуванню людства, ще не було. Тому архітектура була, насамперед, засобом захисту від природних явищ. З часом люди зрозуміли, що архітектура може бути ще й засобом підвищення

існуючого рівня комфорту, а саме забезпечення такої важливої проблеми, як водопостачання.

Ергономічні фактори

До цього типу факторів належать:

- антропометричні;
- психофізіологічні;
- естетичні відмінності різноманітних функціональних можливостей людини до предметно просторового оточення;
- кольори;
- текстури.

При проектуванні арт-простору необхідно враховувати ергономічні параметри меблів, їх розташування у просторі [78].

Враховуючи особливості типології арт-просторів, за подібністю ознак їх можна віднести до клубних закладів. На підставі зазначеного, при проектуванні арт-просторів слід дотримуватись ДБН В.2.2-16:2019 «Культурно-видовищні та дозвіллеві заклади» та ДБН В.2.2-9-99 «Громадські будинки та споруди. Основні положення» [18, 19].

Нижче наводяться основні вимоги щодо принципів архітектурно-планувальної організації громадських будинків і їх нормативних габаритних розмірів, а також їх обґрунтування з точки зору ергономіки та антропометрії.

Основні входи до громадських будинків повинні мати зручні підходи та оптимальні розміри, які враховують можливості всіх розрахункових категорій відвідувачів (урахування антропометричних розмірів людського тіла для одночасного розміщення кількох осіб, у тому числі – маломобільних груп населення). Кількість входів (виходів) визначається розрахунком виходячи із пропускної спроможності будинків, а також експлуатаційними вимогами (урахування максимальної кількості людей, що одночасно перебуває в громадській будівлі, та займаної ними площі, а також нормативних відстаней до

евакуаційних виходів, з метою рівномірного розподілу людей на шляхах евакуації).

Для людей з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у громадських будинках один з основних входів повинен бути обладнаний пандусом або іншим пристроєм, що забезпечує можливість підйому інваліда на рівень входу до будинку, його 1-го поверху або ліфтового холу (урахування фізичних можливостей людей).

Ширина тамбура повинна перевищувати ширину прорізу не менше ніж на 0,15 м з кожного боку, а глибина тамбура повинна перевищувати ширину полотна дверей не менше ніж на 0,2 м. Мінімальна глибина тамбура – 1,2 м (місце на відкривання дверей та розміщення людини між стіною і дверима).

Розміри приміщень вестибюльної групи приймаються з урахуванням максимальної пропускної спроможності (розрахунок площі для певної кількості людей з урахуванням антропометричних розмірів людського тіла).

Ширина ліфтового холу пасажирських ліфтів повинна бути не менше: при однорядному розташуванні ліфтів – 1,3 найменшої глибини кабіни ліфтів; при дворядному розташуванні – подвійної найменшої глибини кабіни, але не більше 5 м. Перед ліфтами з глибиною кабіни 2,1 м і більше ширина ліфтового холу повинна бути не менше 2,5 м (розрахунок площі, яку займають люди в процесі очікування, у відповідності до площі – максимальної кількості людей – в ліфтовій кабіні).

Висота приміщень надземних поверхів громадських будинків від підлоги до стелі приймається відповідно до технологічних вимог, але не менше 3,0 м (висота з піднятою рукою становить 2130 мм при зрості 1740 мм, при більшому зрості висота з піднятою рукою пропорційно збільшується).

Ширину проходів, коридорів та інших горизонтальних шляхів евакуації в залежності від виду громадського будинку слід приймати згідно з будівельними нормами за видами будинків та споруд у всіх випадках з урахуванням:

– одномоментної щільності потоку людей, що евакуюються, не більше 5 осіб на 1 м (урахування антропометричних розмірів людини в активному русі і займаної ним площі);

– мінімальної ширини проходів – 1 м;

– мінімальної ширини коридору чи переходу, що веде до іншого будинку, 1,4 м.

Ширина сходових маршів у громадських будинках не повинна перевищувати 2,4 м, а також повинна бути не менше ширини виходу до сходової клітки з найбільш населеного поверху, але не менше:

– 1,35 м – у будинках з кількістю осіб, що перебувають у найбільш населеному поверсі, більше 200, а також у кінотеатрах, клубах, центрах культури та дозвілля, лікувальних закладах незалежно від кількості місць;

– 1,2 м – в решті будинків, а також на сходах, що ведуть до приміщень, не пов'язаних з перебуванням в них глядачів та відвідувачів (у кінотеатрах, клубах, центрах культури та дозвілля) чи хворих (у будинках лікувальних закладів);

– 0,9 м – на сходах, що ведуть до приміщення з кількістю осіб, які одночасно перебувають у ньому, – до 5 (забезпечення можливості вільно розминутися на сходах для двох осіб і урахування мінімальної кількості користувачів та інтенсивності руху).

Перемички, які розташовані у прорізах над пішохідними шляхами, повинні встановлюватись на висоті не менше 2,1 м (урахування зросту людини).

Розміри, розміщення і обладнання санітарно-гігієнічних приміщень повинні задовольняти вимоги зручності користування (урахування антропометричних розмірів людини під час виконання різних функціональних процесів).

Театральні майстерні клубних закладів, крім монтажної, можуть бути використані для студійно-навчальних, групових і індивідуальних занять відвідувачів клубного комплексу.

Типологічні фактори

До типологічних факторів належать:

- особливості типології житлових і громадських будівель;
- удосконалення та розвиток функціонально-планувальної структури будівель і споруд та елементів їх благоустрою і влаштування.

Креативний простір – відкрита територія, призначена для вільного самовираження, креативної діяльності та взаємодії з людьми. Американський урбаніст і куратор програми Creative Cities Саймон Еванс визначає креативні простори як «спільноти творчо орієнтованих підприємців, які взаємодіють на замкнутій території» [59].

Такі простори можуть створюватися у не функціонуючих промислових, громадських спорудах, офісних центрах та колишніх заводах. Також часто подібні арт-простори формують у бібліотеках. Це відносно новий напрямок діяльності, метою якого є залучення молодих та креативних людей. Арт-простори найчастіше працюють лише у великих містах, а у маленьких молодь збирається у бібліотеці [30].

За культурно-духовною цінністю громадські простори поділяються на сакральні, полусакральні та публічні. За характером психофізіологічної дії на людину – урочисті (парадні), інтимні (затишні), ділові (робітничі) простори. Урочисті, парадні простори, розраховані на враження величі, гордості, потужності, на колективні масові громадські дії (головні площі міського центру, меморіальні комплекси). Інтимні, затишні простори, символізують захищеність, індивідуальність інтересів, зручність, спокійне й доброзичливе спілкування або особисту самоту (пішохідні вулиці, сквери тощо). Ділові простори забезпечують максимальну швидкість, ефективність, чіткість процесів, що протікають тут (адміністративні площі; ділові і торгові вулиці; вокзальні, транспортні, торгові площі) [47].

Технічні фактори

Технічні чинники у наш час значно впливають на формування:

- розвиток конструктивних і інженерних системі, відповідний технічний рівень;
- впровадження нових будівельних та опоряджувальних матеріалів;
- рівень розвитку технологій виробництва конструкцій, будівельних та опоряджувальних матеріалів та методів будівництва та оздоблення цивільних будівель;
- широке впровадження інформаційних технологій;
- стан індустріальної бази будівництва та наявність відповідних сировинних ресурсів.

Сучасний громадський простір повинен бути соціально–орієнтованим, функціонально та інформаційно насиченим, тобто включати багатофункціональні інтегровані простори, з можливістю використання в різні пори року й доби. Він має бути креативним, без бар'єрним та враховувати інтереси всіх соціальних груп населення, а також мати високий рівень екологічних та естетичних якостей. Громадські простори, в тому числі публічні, несуть колосальне функціональне навантаження. Вони є невід'ємною частиною життя сучасного міста [48].

Креативні простори - це новий формат місць для відпочинку, роботи та спілкування (всілякі арт-кластери, арт-фабрики, лофти та ін., які формують нове міське культурне середовище й позиціонуються як майданчики для роботи у вільному режимі, для обміну ідеями та об'єднання молодих фахівців, що займають творчу нішу в бізнесі і виробництві).

Естетичні фактори

До естетичних факторів належать:

- культурні та духовні потреби суспільства;
- історико-культурні особливості і традиції;
- вплив моди на зміну потреб споживачів.

Естетичні фактори визначають красу виробничого середовища, приємність форм, наявність квітів і звуків на робочому місці, оформлення зон відпочинку, що заспокоюють та ін. Чинник впливає візуальне сприйняття арт-простору зовні, що є важливим у загальному вигляді міста та впливає на внутрішнє середовище, що підвищує продуктивність та спонукає більшу частину людей до відвідання [72].

У концепції дизайну арт-простору передбачається створення актуального промислово-урбаністичного інтер'єру, який характеризується великою частиною відкритого вільного простору зі збереженням індустриальних ознак. До таких характерних ознак включають дуже високі стелі, необроблені цегляні стіни, відкриті балки і труби, цементну підлогу, створюється атмосфера старої промислової будови [65].

1.4 Особливості типології арт-просторів

Поняття «арт-простір» складається з двох частин: «арт» та «простір». Іншомовне слово «арт» перекладається з англійської мови як мистецтво, творчість, майстерність. «Простір» означає протяжність, вмістилище, в якому розташовані предмети і відбуваються події [6].

Таким чином, під поняттям «арт-простір» розуміють спеціально-облаштовані приміщення, будинки, споруди, майданчики, території, простори, які призначені та облаштовані для дозвілля, відпочинку та творчої праці людей будь-якого віку та соціального рівня з метою розвитку власних творчих навичок, а також можливістю самовираження та спілкування з однодумцями [1].

Дані простори можуть формуватися у будівлях різного типу: у нефункціонуючих промислових та громадських будівлях, багатоповерхівках. В цей же час це може бути як окрема будівля, так і її частина (поверх, офіс, квартира).

На нашу думку, найбільш доцільним для будівництва арт-простору є використання саме нефункціонуючих будов. Адже змінивши лише

функціональне призначення будівлі, можна надати їй нове життя та при цьому зберегти її історичну цінність.

У свою чергу О. А. Костюченко виділяє креативні простори, що мають спільні ознаки за визначенням з арт-просторами. Основними функціями креативних просторів є створення інноваційного середовища, благоустрій занедбаних міських територій, підвищення туристичної привабливості міста та розвиток ринку ідей для стартапів [29].

Науковець надає наступну класифікацію суспільних креативних просторів:

- комунікативно-експозиційні (виставкові простори, глядацький зал);
- комунікативно-релаксаційні (тераси, зимові сади, зони відпочинку, кафе, буфети);
- комунікативно-утилітарні (холи, вестибюлі, фойє, атріуми).

Слідуючи даній класифікації, арт-простори можна віднести до комунікативно-релаксаційних, оскільки основним призначенням є створення комфортного місця для втілення творчих ідей та одночасної комунікації однодумців. Додатково їх можна віднести до комунікативно-експозиційних при використанні їх для проведення виставок.

Арт-простори можуть функціонувати як музеї, галереї, бібліотеки, майстерні, зали для лекцій та як інші мистецькі будівлі (рис.1.1). З урахуванням аналізу літературних витоків, а також сучасної будівельної практики арт-просторів можна визначити такі види креативних просторів:

- Коворкінг – це така організація праці, коли люди з різним типом зайнятості взаємодіють в одному місці;
- Арт-центр – це функціональний громадський центр, який покликаний заохочувати мистецтва та пропонувати різні послуги;
- Арт-квартал – це частина міста, орієнтована відповідно до наступних критеріїв: відносна компактність розміщення та пішохідна доступність всіх об'єктів, що забезпечують різноманітне та насичене подіями проведення часу. Він має бути комфортним, естетичним та автентичним місцем, де приємно та цікаво проводити час. Представникам творчих

індустрій арт-квартали надають можливість працювати, експонувати та продавати створені вироби;

- Креативні хаби – осередки, що дозволяють представникам різних креативних індустрій об'єднуватися, користуватись спільним обладнанням, винаймати офіси чи студії та формувати професійні спільноти, створювати нові спільні продукти.

Враховуючи, що створення арт-просторів тільки набирає активного розвитку, проєктуючи їх можна посилатися на норми та вимоги визначені для культурно-дозвілевих та клубних приміщень.

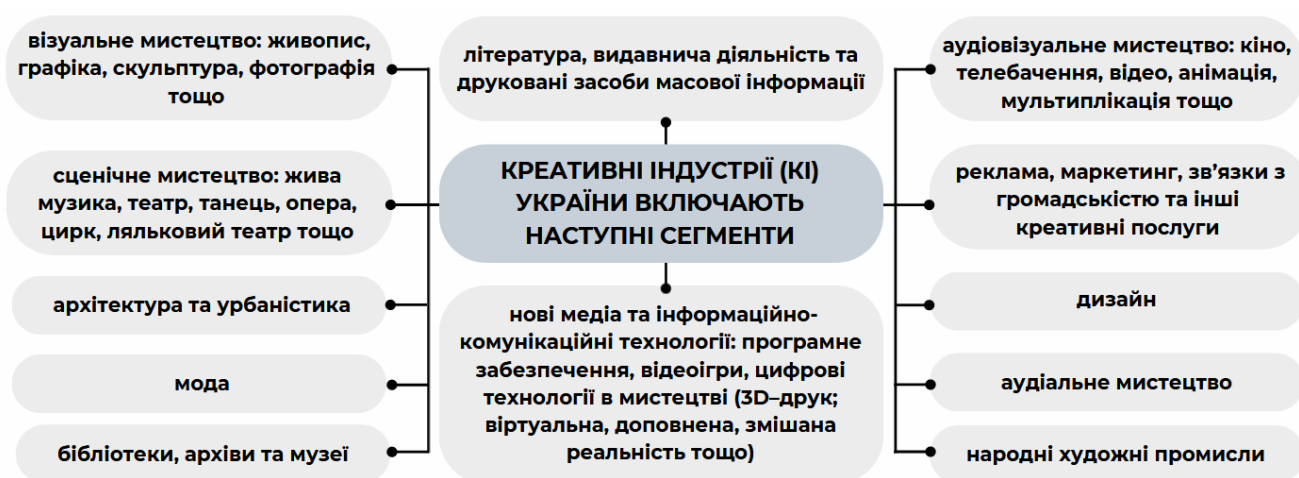

Рис. 1.1 Сегменти креативної індустрії України [25].

До клубів можуть бути віднесені культурно-дозвілєві об'єкти, які:

- функціонують на основі свободи вибору за адміністративно-територіальною ознакою і мають спеціальний або універсально-комплексний характер діяльності (сільські, селищні, міські, районні, обласні, всеукраїнські будинки і палаци культури, народні доми тощо);
- зорієнтовані на культурні інтереси певних професійних, вікових, національних та інших соціально-демографічних категорій населення (клуби, центри і будинки культури за професійними ознаками, естетичного виховання дітей та молоді, клуби жінок, пенсіонерів, музичної культури, фольклору, кінопоказу, книги, технічної творчості тощо);

- поєднують свою основну функціональну діяльність з роботою, притаманною культурно-освітнім, культурно-побутовим, фізкультурно-оздоровчим закладам і організаціям (клуби-кафе, клуби-бібліотеки, клуби-музеї, культурно-спортивні, культурно-побутові центри та інші). Робота таких закладів додатково регулюється нормативно-правовими документами відповідних органів.

Клубне приміщення може бути однопрофільним або багатопрофільним. Вибір конкретного типу та різновидності клубу залежить від місцевих ініціатив, умов і можливостей з урахуванням інтересів і побажань населення. Основні напрями діяльності клубу визначає ряд функцій (рис.1.2).

Рис. 1.2 Функції клубних закладів [22].

Висновки до розділу 1

Перш за все, на етапі формування теми та її актуальності було проаналізовано літературні та нормативні джерела, визначено авторів, що займаються дослідженням креативних просторів, таких як Костюченко О. А., Абизов В. А., Романенко Ю. В., Івашко О. Д., Ганець С. В., Петришин Г. П., Сеньковська Я. Т. та інші.

Розглянуто еволюцію розвитку та передумови формування арт-просторів. Визначено доцільність використання саме існуючих будівель з метою змінення та трансформації їх функціонального наповнення даючи їм нове життя.

Основними чинниками, що впливають на формування арт-просторів є наступні: соціально-економічні, природно-географічні, містобудівні, екологічні, ергономічні, типологічні, технічні, естетичні фактори. Один з найважливіших

факторів впливу є ергономічний, але він впливає на здоров'я та захист людей у приміщені.

Узагальнено типологію арт-простору та види креативних закладів. Виокремлено особливості та види діяльності, які охоплюють креативні індустрії. Проаналізовано події та передумови, що слугували створенню арт-просторів. Визначено особливості та цілі, що були сформовані для закладів даної типології та етапи трансформації функціонального та ідеологічного наповнення. Клубні заклади налічують такі функції: культурно-творчі, культурно-виховні, пізнавальні, культурно-освітні, рекреативно-розважальні, інформаційно-методичні.

Найбільш влучна прагматика арт-простору прослідковується у працях Костюченко О. А., де автор виділяє креативні простори, що мають спільні ознаки за визначенням з арт-просторами, та пропонує наступну класифікацію суспільних креативних просторів: комунікативно-експозиційні; комунікативно-релаксаційні; комунікативно-утилітарні.

З урахуванням динаміки розвитку слід розширити типологію та визначити такі види арт-просторів: коворкінги, креативні хаби, арт-квартал, арт-центри.

Загалом, можна зробити висновки, що формування арт-просторів впливає на розвиток міста та покращує економіку країни, зберігає нашу історичну та культурну спадщину. Адже за останні роки з карти Києва зникла велика кількість пам'яток історії та архітектури, а їх місця займають сучасні будови, які часто суперечать з вже існуючими забудовами конкретної місцевості. Тож, формуючи заклади даного типу покращується ситуація з занедбаними існуючими споруди, надаючи їм новий сенс та продовження історії.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СУЧАСНОЇ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ АРТ-ПРОСТОРІВ

2.1 Функціональна структура

Арт-простір має розширену функціональну структуру, яка містить окрім експозиційної, видовищну та дозвілєву функції, що впливають на комунікацію та творчий розвиток митців. Створюючи функціонально-планувальну систему креативного простору слід звернути увагу на розподілення основних і другорядних функцій, що надає організація.

Функціональні процеси поділяються на:

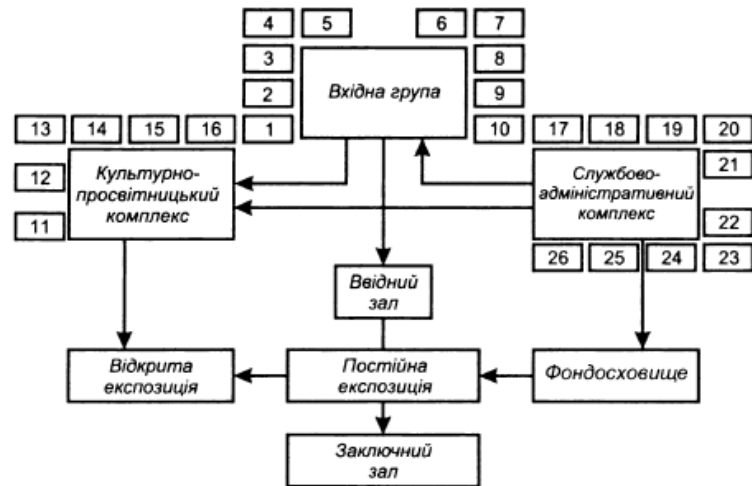
- відпочинок (зона спілкування, пасивний відпочинок, культурний відпочинок);
- побут (харчування, господарська діяльність);
- робота (навчання, професійні сфери, хобі).

Частіш за все у будівлях музеїв створюють переважно горизонтальне функціональне зонування. Та у випадку організації вертикального функціонального зонування доцільніше проектувати східчасте розміщення експозиції. Особлива роль надається горизонтальним та вертикальним комунікаціям: сходам, пандусам, коридорам, галереям, адже вони активно впливають на формування внутрішнього простору та організації руху відвідувачів.

Основні функціональні елементи:

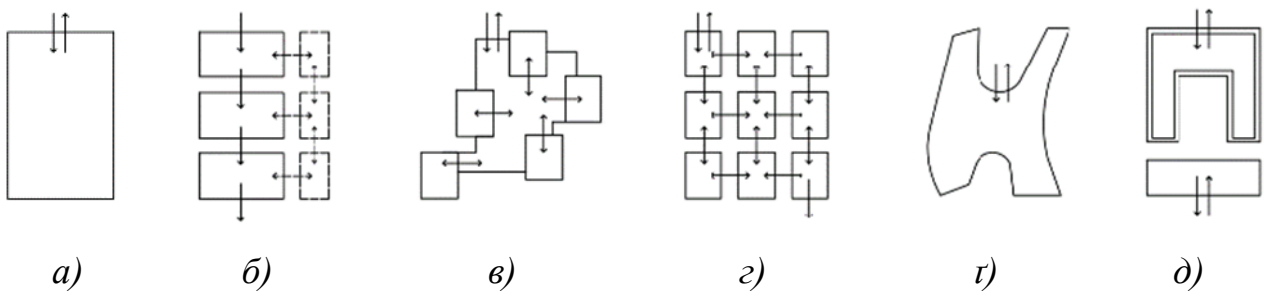
- вхідна група приміщень;
- експозиційна частина;
- кінолекційна зала;
- адміністративні, робочі і підсобні приміщення, бібліотека;
- лабораторії і майстерні;
- фондосховища.

Об'ємно-просторова структура виставки повинна надавати, за потреби, можливість розширення простору павільйону. Також при організації креативного простору варто не забувати про створення місць харчування.

- 1 – вестибюль і гардероб; 2 – інформаційно-довідковий відділ;
 3 – приміщення екскурсорода; 4 – медпункт; 5 – курильня; 6 – туалет;
 7 – кіоски; 8 – приміщення відпочинку; 9 – буфет; 10 – дитяча ігрова;
 11 – лекційний зал; 12 – зона масових заходів; 13 – зона періодичних виставок;
 14 – аудиторія; 15 – бібліотека; 16 – фойє; 17 – дирекція; 18 – конференц-зал;
 19 – кабінети науковців; 20 – вестибюль службовий; 21 – побутові приміщення;
 22 – їдальня персоналу з підсобними приміщеннями; 23 – фото- та інші лабораторії
 і майстерні; 24 – приймання, оброблення, консервація, підготовка експонатів;
 25 – технічні приміщення; 26 – сейф

Рис. 2.1 Функціонально-планувальна структура музею скобки [35].

Рис. 2.2 Схема шести основних типів планування виставкового простору за Нареді-Райнером і Шнеллом [10]:

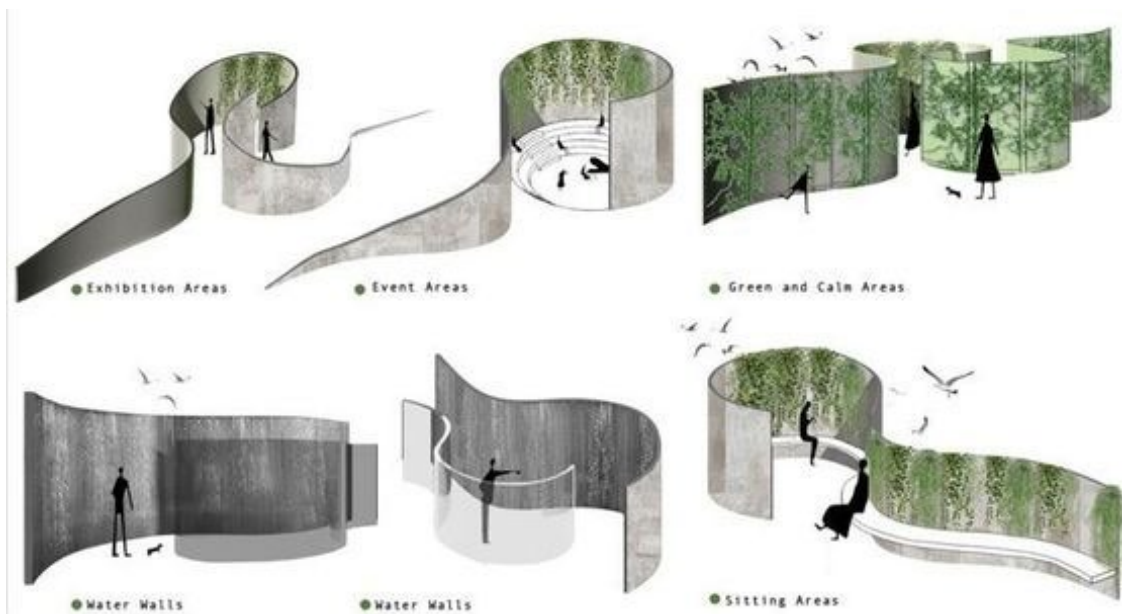
- а) відкриті плани; б) спрямована послідовність приміщень;
 в) просторове взаємопроникнення та просторова ізоляція; г) матричне розміщення приміщень; е) Простори вільної форми, д) перетворення та розширення пам'яток архітектури.

Перш за все, зайшовши у заклад нас зустрічає вхідна зона, тому варто правильно продумати її планування, аби зайшовши гість відчув себе комфортно, не губився та хотів повернутись ще раз.

Розроблена простора та світла вхідна група – запорука успіху. Ресепшн – це обличчя кожного закладу. Основна роль даної зони – познайомити клієнта з простором, розповісти його функцію, мету та наповнення. Тому на етапі зонування варто подбати, щоб приміщення не було перенавантажено зайвими перегородками. Замінити їх можуть всілякі види озеленення, або принципи розташування обладнання, щоб умовно розділити зони.

При вході до закладу має бути низка функціональних зон, які необхідні у вхідному приміщенні. До його складу входять такі зони:

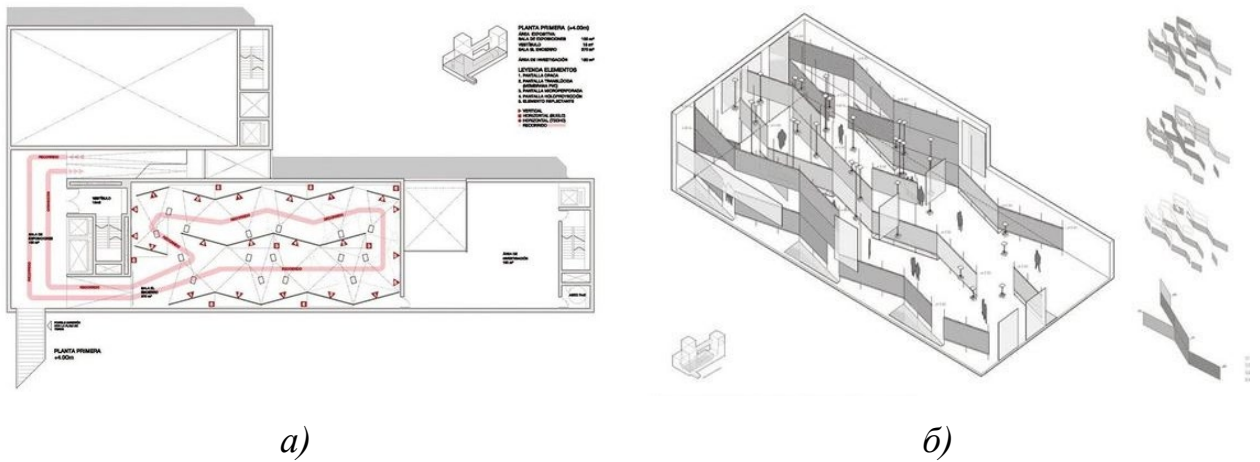
- ресепшн;
- зона очікування та відпочинку;
- інформативний куточок;
- гардероб;
- демонстраційна зона.

Рис. 2.3 Варіанти планувальних рішень виставкової зони [36].

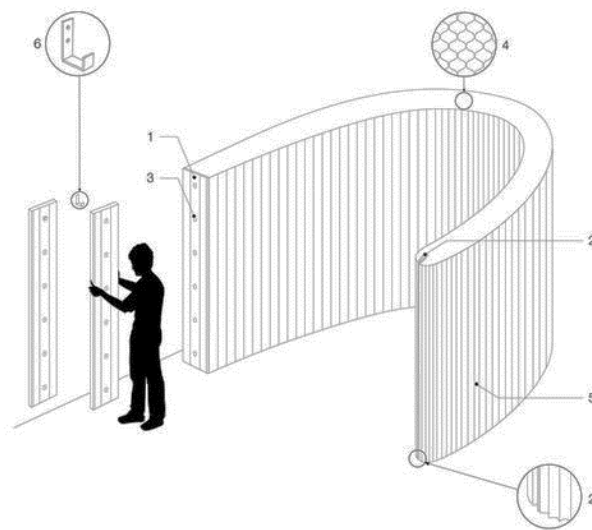
При формуванні функціонально-планувальної системи виставкового простору потрібно враховувати легку його трансформацію та у приміщенні. Для

цього можна застосувати різні перегородки, які можуть бути гнучкими та створювати різноманітні форми (рис.2.3) або зніматись зовсім і наповнювати приміщення повітрям.

Рис. 2.4 Приклад функціонального-планувального рішення виставки за допомогою змінних перегородок [33]:

а) план приміщення; б) зальний вид.

Рис. 2.5 Приклад розмежування простору за рахунок гнучких перегородок [60].

Планування за допомогою зигзагоподібних перегородок (рис.2.4) відображених на прикладі, складають цікаве зонування, що легко змінює поворот перегородок, створюючи динаміку у приміщенні. На етапі формування

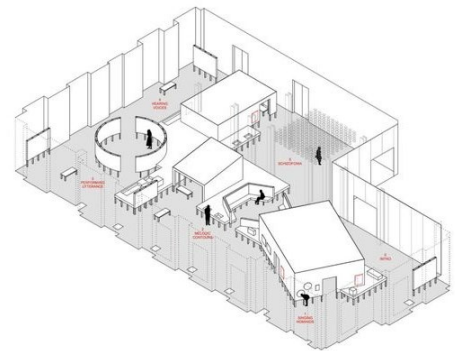
виставкового приміщення потрібно враховувати композиційну структуру просторів.

Ще одним цікавим варіантом може бути застосування карнизу (рис.2.5) на якій нанизуються перегородки, утворюючи окремі кімнати. Такий варіант можна застосовувати для розмежування виробів різних митців один від одного.

При розробці креативного середовища можна обрати збірно-розбірні перегородки (рис.2.6). Основною перевагою даного типу перегородок є те що при необхідності, зміні планування конструкція може бути демонтована і встановлена на інше місце.

a)

б)

Рис. 2.6 Збірно-розбірні перегородки у виставковому просторі [41]:

a) загальний вигляд приміщення; б) схема планування.

Проектування зони відпочинку може бути різноманітним, може формуватися у кожній майстерні окремо, а також і в загальному холі. Такі зони варто обладнувати журнальними столиками і книжковими полицями, тому варто не забувати про додаткове освітлення та розетки.

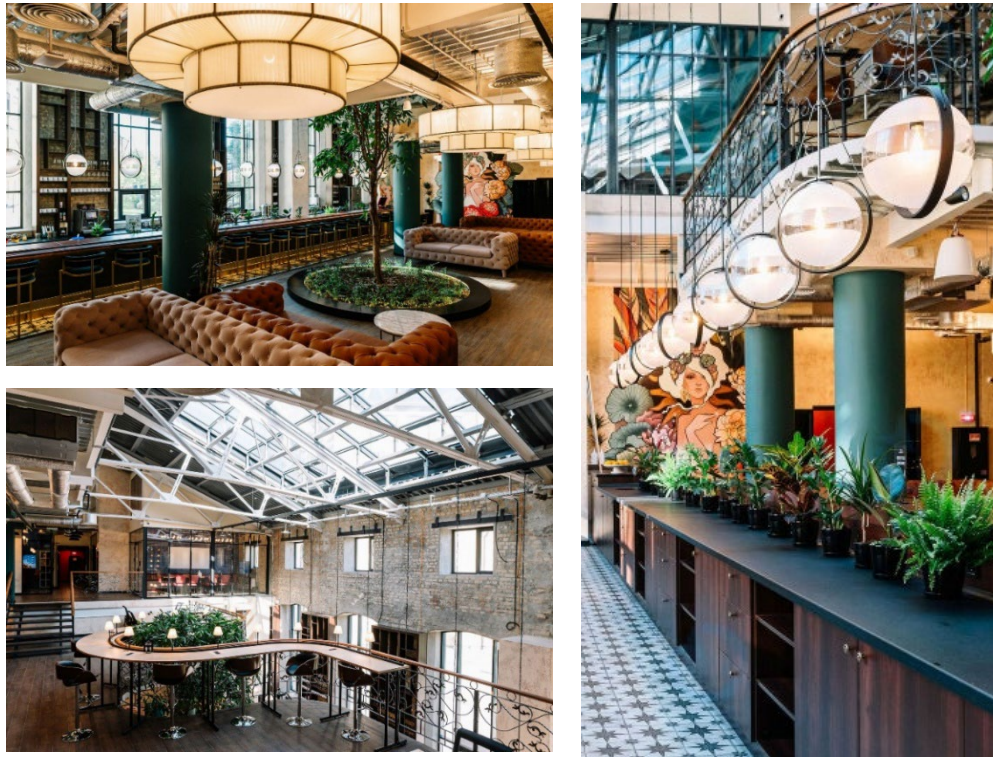
Також можна облаштовувати простори за допомогою модульних компонентів (рис.2.7), що дозволяють швидко змінювати планування. Мінімальна конструкція не відволікає увагу та візуально не навантажує приміщення.

а)
Рис. 2.7 Пропозиція облаштування зони відпочинку
 архітектора з Гонконгу Віктора Іоана Прікопа [77]:
 а) місця для відпочинку; б) схема організації місць.

На прикладі дизайну інтер'єру простору Creative States (рис.2.8) можна побачити вдале функціонально-планувальне рішення. Триповерхова будівля налічує зони для роботи на одинці, зали для переговорів, місця відпочинку та спілкування та окремі офісні приміщення. Завдяки влучному плануванню до робочих місць потрапляє багато світла, що сприяє покращенню роботи. Дизайн закладу виконано у стилі кінематографічного арт-нуво,

Вирішуючи функціонально-планувальні структуру закладу, слід визначити склад та взаємозв'язок просторів. Аби зони виокремлені для кожного з приміщень мали послідовно взаємодіяти між собою.

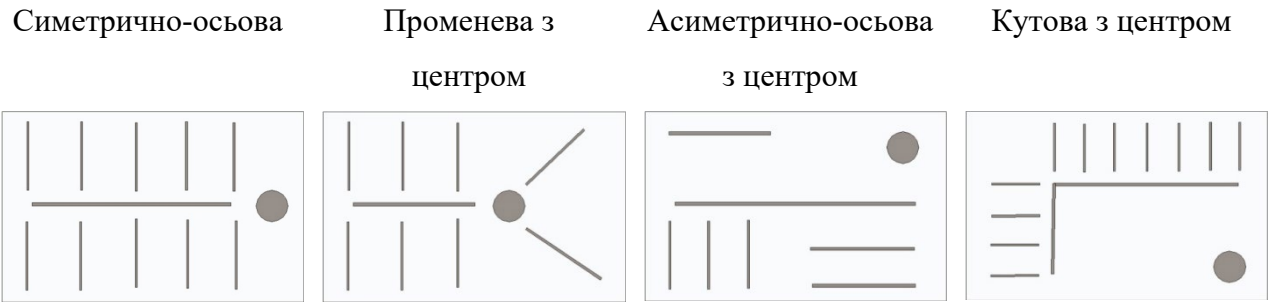
Рис. 2.8 Дизайн інтерєру мережі гнучких бізнес-просторів Creative States [20].

2.2 Композиційно-просторова структура

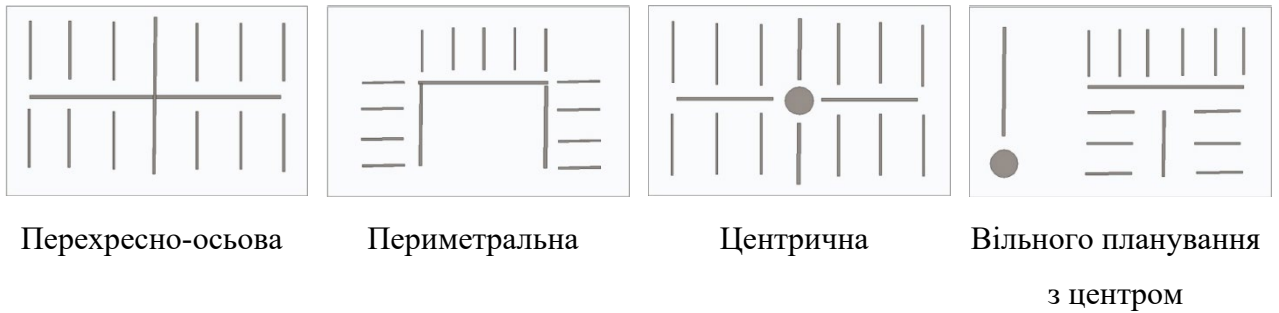
Однією з умов виразності об'єктів художнього конструювання є композиційна якість. Вона складається з гармонійності та цілісності, які є важливими факторами естетичної досконалості виробів.

Архітектурна композиція – це неподільна система архітектурних форм, яка задовольняє функціональні, художні та конструктивно-технічні вимоги.

Основними складовими архітектурної композиції є зовнішній та внутрішній простір, що разом генерують об'ємно-просторову структуру споруди (рис.2.9). Також обов'язково враховувати єдність зовнішніх та внутрішніх об'ємів.

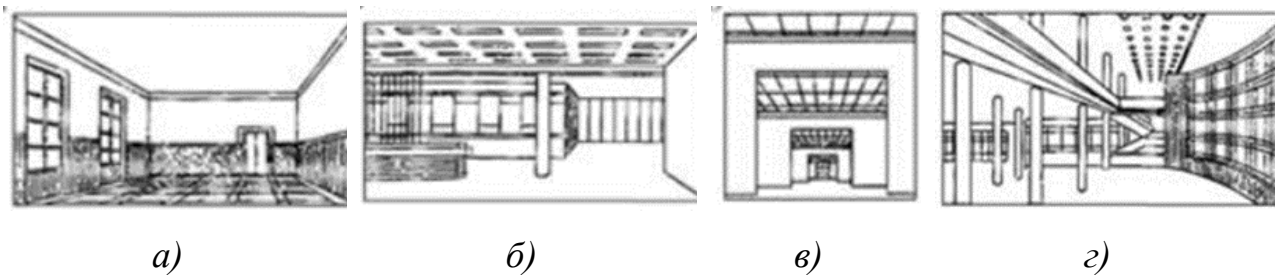

Основні види планувальної організації глибинного простору

Рис. 2.9 Основні види планувальної організації глибинного простору [38].

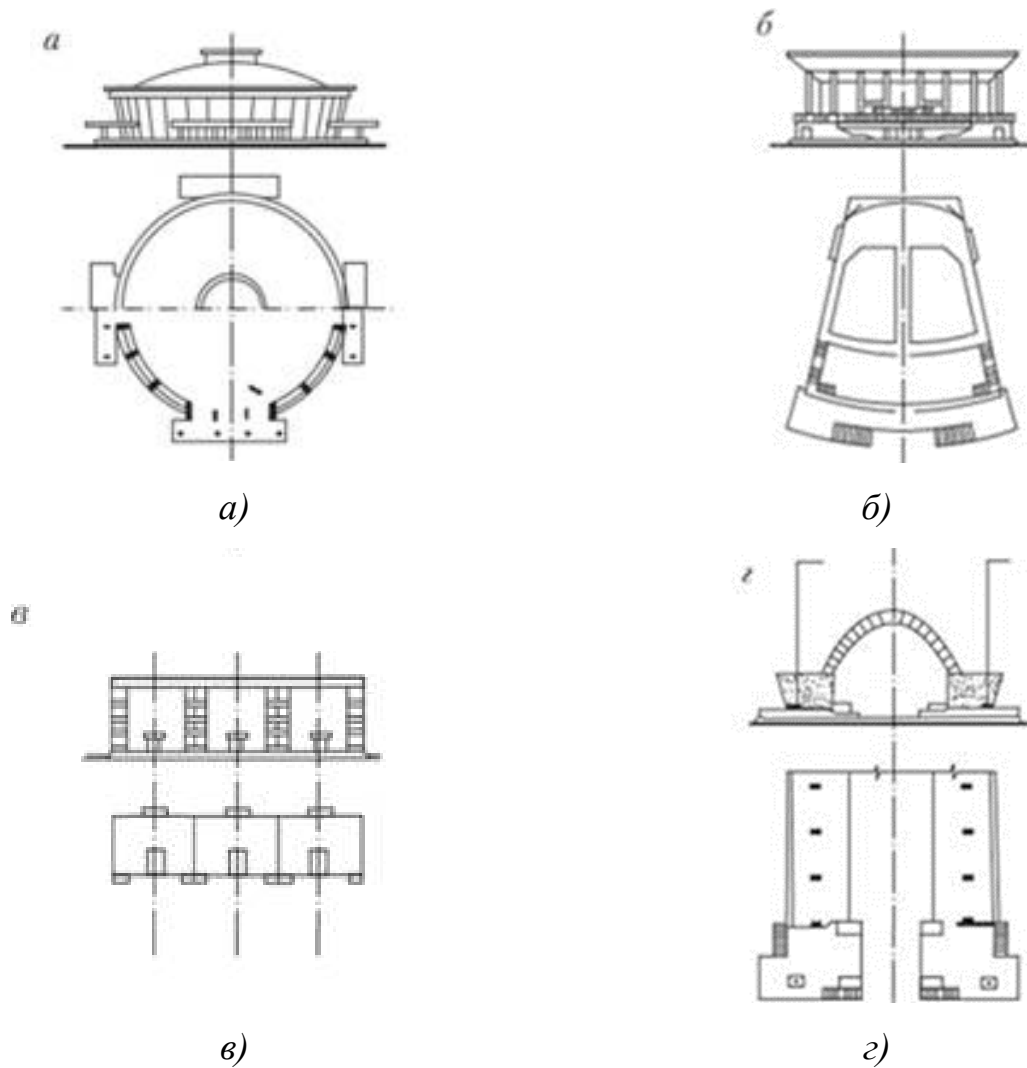
Композиція внутрішніх просторів будівлі відображає побудову приміщень та зв'язок між ними, який сформований на об'єднанні функціональної важливості кожного з приміщень та художнього вираження в них. Загалом композиція внутрішнього простору може бути замкнутою та вільною (рис.2.10).

Рис. 2.10 Композиції внутрішнього простору громадського приміщення [9]:

- a) інтер'єр з замкненим простором; б) інтер'єр при анфіладній системі планування; в) інтер'єр з елементами, що виділяють глибину простору; г) інтер'єр з площинами, що спрямовані в глибину.

Проста чи складна композиція відповідає одній з чотирьох основних - об'ємної, фронтальної, висотної, глибинної – або їх поєднання (рис.2.11):

Рис.2.11 Види композиції зовнішніх обсягів будівель [9]:

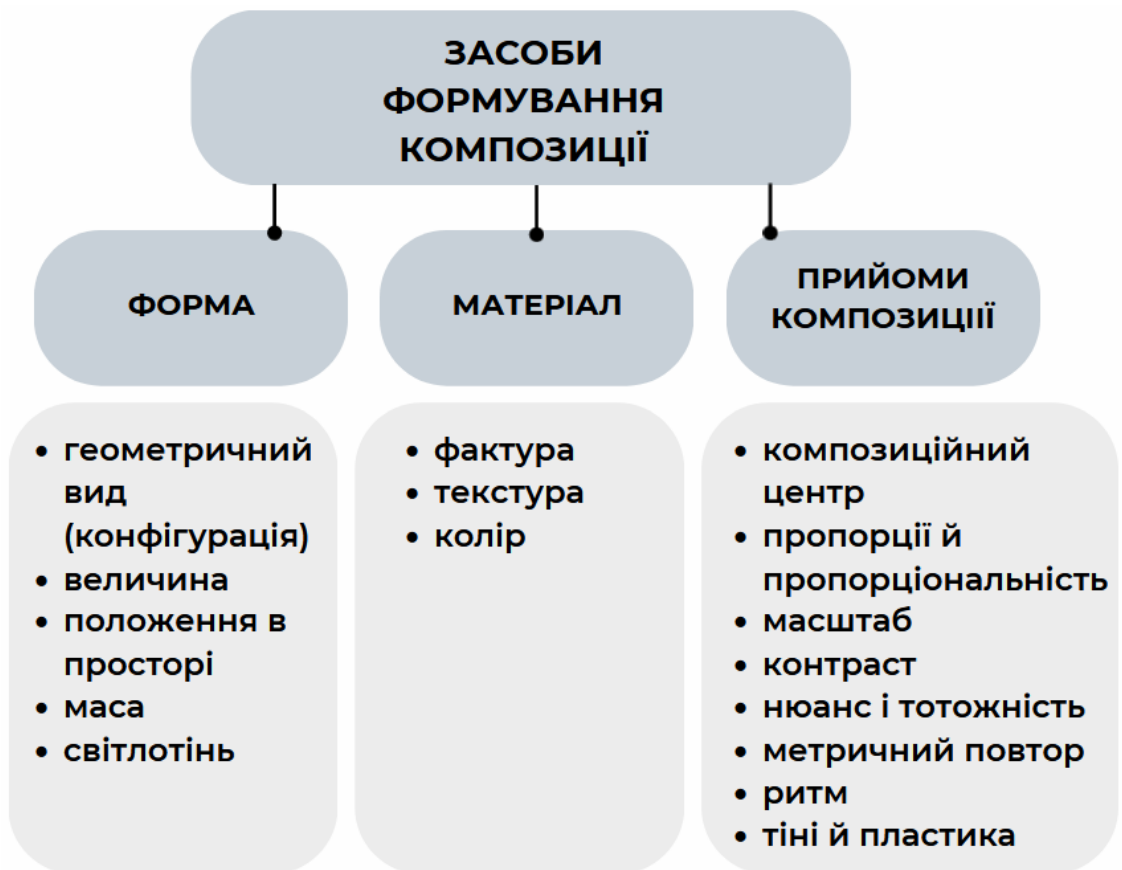
а - центрична; б - фронтально-осьова; в - фронтальна; г- глибинна.

Композиція - це зв'язок різних частин в єдине ціле відповідно до якої-небудь ідеєю, що становлять разом певну форму. У художньому конструюванні існують три види композиції: фронтальна, об'ємна, глибинно-просторова (рис.2.12).

Рис. 2.12 Види композиції художнього конструювання [22].

- фронтальна композиція — це композиція, що розташована в одній площині;
- об'ємна — це композиція виробу, яку ми сприймаємо з усіх сторін;
- глибинно-просторова — ця композиція, що виконується з передаванням глибини простору.

Рис. 2.13 Засоби формування композиції [23].

Плануючи простір можна також використовувати варіанти організації приміщень (рис.2.13). Загалом для формування виставкового простору можна

використовувати різні типи композиційних рішень. Кожна нова експозиція створює індивідуальні та неповторні рішення.

Симетрія

Під цим принципом формування дизайну інтер'єру розуміється розташування елементів(предметів) відповідно до визначеної осі. Дана система побудови композиції у просторі є більш гармонійною та упорядкованою для сприйняття нашим оком.

Симетрія (рис.2.14) може втілюватись не тільки за допомогою меблів, а також вікон, дверей (архітектурних деталей).

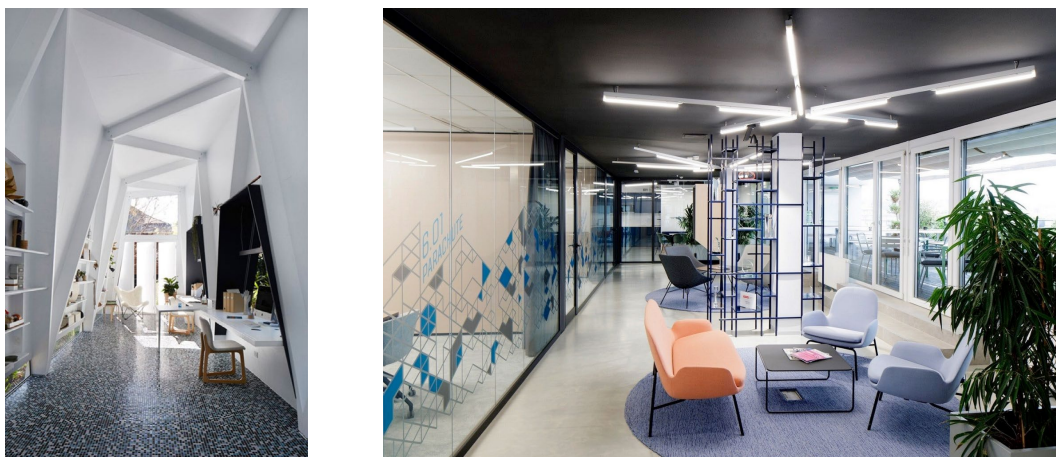
Також, такі дизайнерські рішення будуть більш комфортними для людей, яким більше притаманний перфекціонізм та консерватизм. Такі приміщення відтворюють атмосферу спокою та безпеки.

Рис. 2.14 Приклади застосування принципу симетрії у громадських приміщеннях [52].

Асиметрія

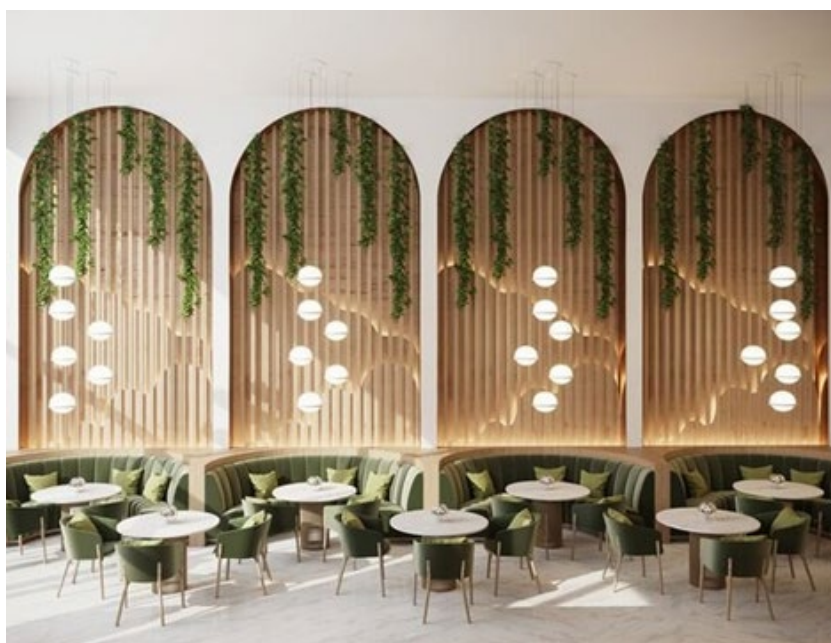
Асиметрія може надавати інтер'єру індивідуальності та бадьорості (рис.2.15). Однак, занадто невпорядкована та не досконало продумана асиметрія, з надлишком яскравих та різноманітних речей з часом можуть негативно відгукуватися на психологічному стані людини або викликати втому.

Рис. 2.15 Приклади застосування принципу асиметрії у офісних приміщеннях [54].

Ритм

Ритм в дизайні інтер'єру (рис.2.16) визначається як повторюваність, безперервність і організований рух візерунків в інтер'єрі. Повторення кольорів, форм, предметів декору, фактури створює основу для візуальної одноманітності в очах глядачів. При складанні ритмічної композиції важливо пам'ятати про те, що ритм майже не сприймається, при зміні відтінків по мірі віддалення від глядача.

Рис. 2.16 Приклад застосування ритму у просторі [52].

Домінанта

Основою цієї системи у композиції є домінанта (рис.2.17), що слугує візуальним центром та привертає до себе першочергову увагу, а потім вже людина починає розглядати інші елементи простору. Домінанта може бути застосована за допомогою кольору чи масштабу, та в обох випадках основний елемент підпорядковує собі інші (другорядні). Але домінанта мусить бути об'єднана з іншими складовими аби створювати цілісну композицію. Такий центральний об'єкт можна підтримати за допомогою відтінків, декору та текстилю.

а)

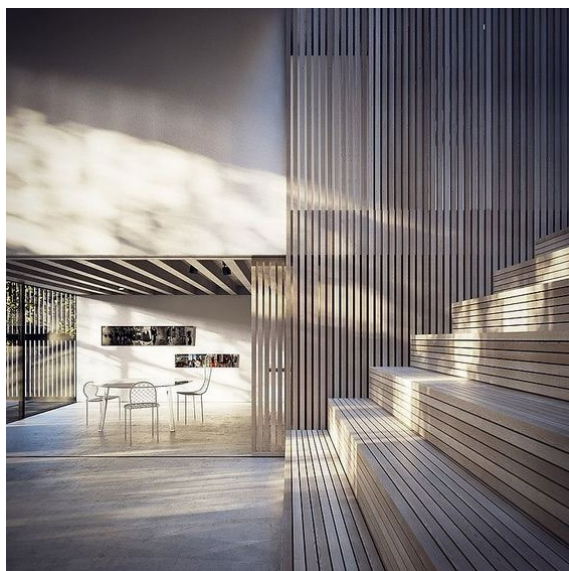
б)

Рис. 2.17 Приклади створення домінанти у інтер'єрі:

а) кабінет; б) зона відпочинку.

Статика

Статична композиція передбачає собою відсутність діагональних ліній та криволінійних площин (рис.2.18). Переважають у такому композиційному рішенні горизонтальні елементи. Такі інтер'єри створюють атмосферу стабільності та врівноваженості, та найчастіше використовуються у класичному стилі.

а)

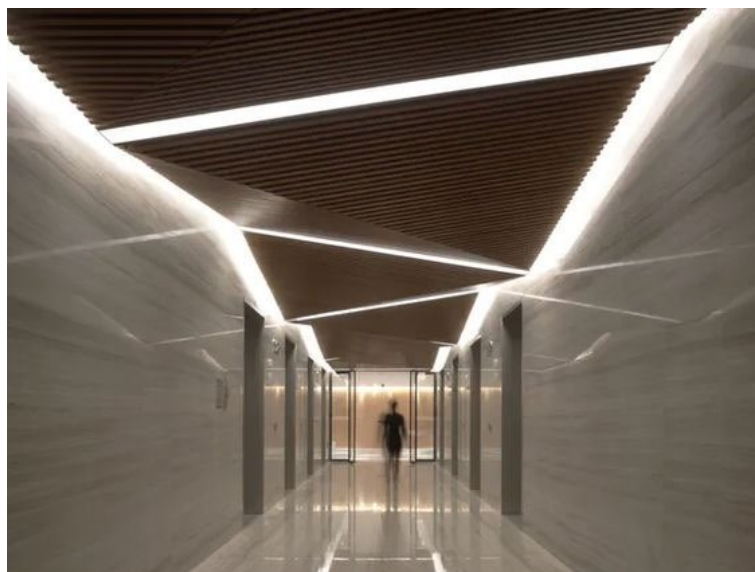
б)

Рис. 2.18 Приклади створення статичних інтер'єрів:

а) громадське приміщення[67]; б) зона відпочинку у кабінеті [62].

Динаміка

Динаміка в інтер'єрі – важливий композиційний елемент, який відображає відчуття руху у просторі (рис.2.19). Використовується така обробка, розстановка меблів і декоративних елементів, щоб погляд переходив з одного елемента на інший. Вона характерна для сучасних стилів дизайну, але навіть класичний інтер'єр стане виразнішим, якщо додати у нього динамічних форм.

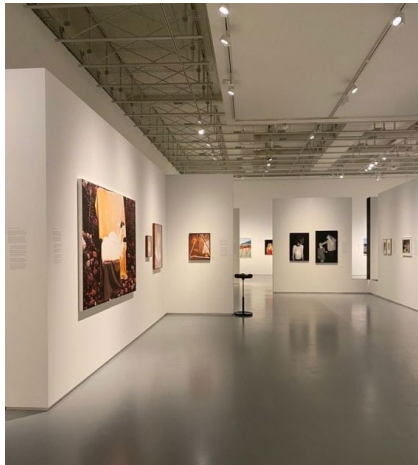
Рис. 2.19 Приклади створення статичних інтер'єрів у прохідній зоні громадського простору [67].

2.3 Предметно-просторове наповнення інтер'єрів

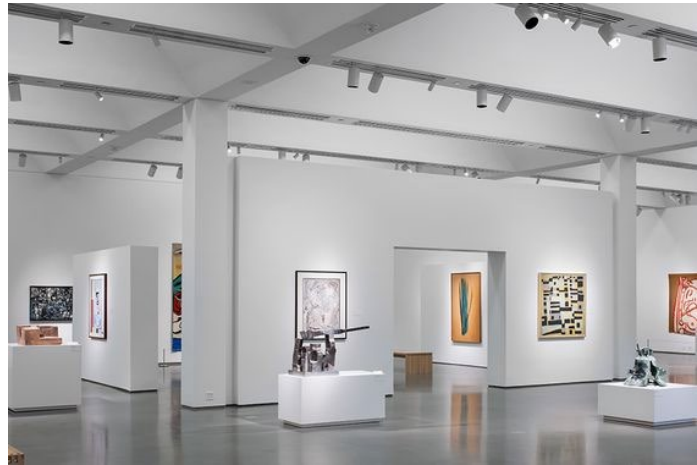
Багатофункціональний арт-простір налічує в собі різні сфери. Там можуть формуватися майстерні різного напрямлення, які мають різні вимоги до професійного обладнання. Також у даному просторі формуються галереї, кафе та місця відпочинку.

Першим можна розглянути предметно-просторове наповнення галерей. Воно може змінюватися, трансформуватися в залежності від творінь, що будуть там представлені. Для презентації картин можна використовувати просто стіни (рис.2.20 *a*), а можна створювати презентації витворів у повітрі (рис.2.20 *в*) за допомогою металевих конструкцій. Також краще обрати тумби для скульптур, які будуть легкими для переміщення (рис.2.20 *б*).

Художні галереї відіграють значну роль у розвитку художній індустрії. Вони є сполучною ланкою між художниками та колекціонерами, шукають нові таланти та продовжують демонструвати найкращих художників у своїй виставковій програмі.

а)

б)

в)

г)

Рис. 2.20 Варіанти просторового наповнення виставкового простору [52]:
 а) модульні стіни; б) тумби; в) експозиція закріплена до стелі; г) тумби з скляними полотнами.

Не менш важливим елементом виставкового простору є підбір освітлення. Основним освітленням можна обрати вмонтоване, трекове чи підвісне (рис.2.21). Та обов'язково треба продумати освітлювальні прилади, що кріпляться до кожної картини або скульптури, аби повернути погляд відвідувачів і відобразити всі деталі картини.

просторі. Дизайн ресепшну варто підбирати залежно від обраної концепції та художніх рішень простору, обов'язково потрібно врахувати ергономічні особливості обладнання.

При виборі обладнання для художньої майстерні слід ретельно проаналізувати види мольбертів, основні їх переваги та недоліки та виявити які з мольбертів більш доцільно буде використати у приміщенні.

Майстерня - це місце де людина буде проводити багато часу, працювати, створювати, тому предметне наповнення цього простору має бути ретельно розробленим та продуманим. Одним із найважливіших елементів при розробці робочого місця художника є вдало обраний мольберт.

Найкращий мольберт для художніх проєктів - той, що відповідає потребам художника, пропонуючи зручне розташування полотен чи інших живописних та малювальних поверхонь. Розмір і форма мольберта можуть зробити його придатним для великих або малих художніх проєктів, а матеріал, з якого побудований мольберт, вплине на його вагу та міцність. Крім того, багато художників беруть до уваги портативність та довговічність мольберта для художніх екскурсій та використання на відкритому повітрі. Прочитайте далі, щоб дізнатись про ці важливі міркування та ще декілька для вибору найкращого мольберту для ваших мистецьких проєктів.

Залежно від передбачуваного використання мольберта, майстри можуть розглянути різні типи мольбертів.

Рис.2.23 Варіанти мольбертів для наповнення майстерні [68]:

- а) подібний мольберт; б) мольберти Н-обрамлення;
в) кабріолет-мольберти; г) настільні мольберти;
ґ) етюдник; д) мольберт «хлопавки».*

А-подібний мольберт (рис.2.23 а), більш відомий як «Мольберт-Ліра», має в своїй основі трикутник. Така конструкція дозволяє забезпечити стійкість при малих габаритах і вазі, а одиночна задня опора особливо зручна для невеликих приміщень, вона також дозволяє поставити мольберт в кут.

Мольберти Н-обрамлення (рис.2.23 б) пропонують найміцніший дизайн, і цей тип улюблений для професійних студій художників. У формі букви Н вертикальну поверхню можна нахилити відповідно до особливих потреб та уподобань художників.

Кабріолет-мольберти (рис.2.23 в) іноді називають гібридними мольбертами. Ці мольберти Н-рами нахиляються з вертикального положення в горизонтальне, забезпечуючи універсальність для перетворення на плоску поверхню стільниці за бажанням.

Трансформований мольберт, іноді званий гібридним (Convertible / Hybrid easel) – різновид H-образного студійного мольберта. Відрізняється більшою гнучкістю регулювань, що дозволяє майстру працювати в різних техніках і з різноманітними матеріалами.

Настільні мольберти (рис.2.23 з) корисні для демонстрації завершених ілюстрацій, а також для живопису та малювання. Мольберти A-frame з телескопічними ніжками можуть бути укорочені у висоту для використання на стільниці.

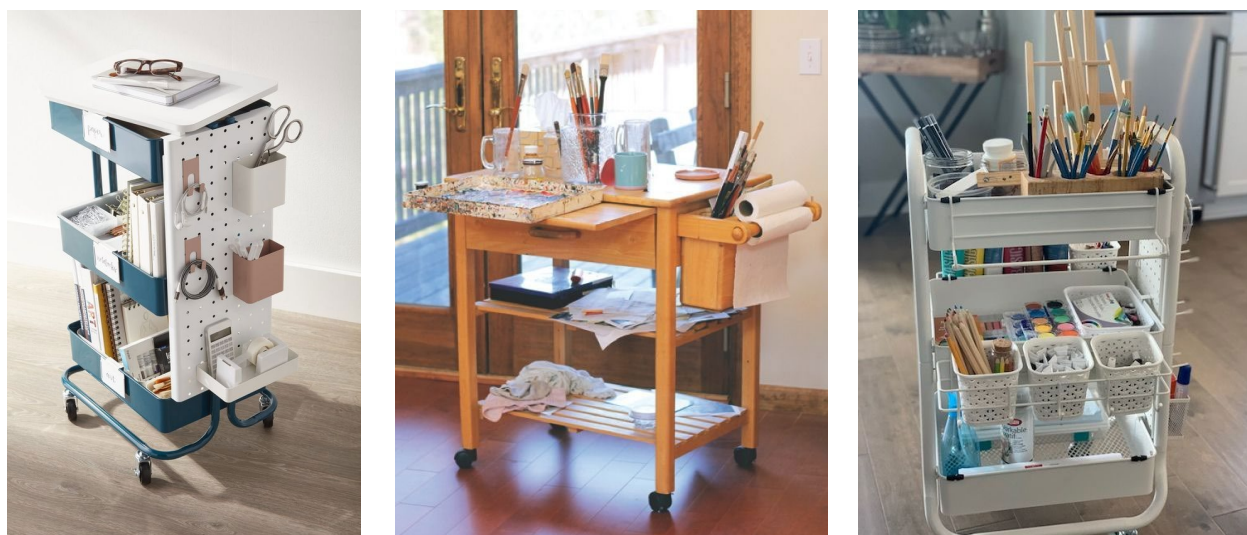
Етюдники та планшети (рис.2.23 г) – особливий вид мольбертів, орієнтований для плерного живопису, їх особливість – компактність і мобільність. Етюдники відрізняються від ескізних коробок наявністю складних ніжок. За рахунок зміни їх висоти, етюдник може використовуватися поза приміщенням, в студії і навіть як настільний мольберт.

Класичні «хлопавки» (рис.2.23 д) можна зустріти практично в будь-якій дитячій школі мистецтв і в звичайній школі в кабінеті образотворчого мистецтва.

Зберігання предметів мистецтва може бути проблемою. Тому обов'язково потрібно продумати місце для зберігання речей та матеріалів, що потрібні у момент створення картини.

Кращим варіантом буде рухомий візок (рис.2.24) з гачками та місцем для контейнерів з боків, що робить його комфортним для художнього приладдя. Бічні гачки чудово підходять для таких предметів, як ножиці, скотч і клей, а бокові контейнери для кольорових олівців, акварельних і акрилових фарб. Ці контейнери можна використовувати самостійно, не пересуваючи весь візок або якщо ви займаєтесь мистецтвом на вулиці.

Рис. 2.24 Варіанти тумб для художників [50].

Належне крісло для художника є важливою частиною робочого процесу митця. Він має бути ідеальним за зручністю, корисністю та довговічністю. Бажано обирати стільці з змінною висотою (рис.2.25) аби підлаштовувати його до висоти мольберту, хоча можна і зупинитись на виборі високих стільців, що також задовольняють потреби художника.

Рис. 2.25 Варіанти табуретів для мольбертів [63].

Розробляючи місця для роботи, потрібно брати до розрахунку дослідження взаємодії людського тіла із навколишнім простором та враховувати її фізичні потреби. Тому обираючи обладнання комп'ютерних залів потрібно звертати увагу на облаштування офісних приміщень та їх ергономічні особливості.

Одним з вдалих варіантів є столи з змінною висотою, аби підлаштувати їх до кожної особи. Але також можна і обрати середню висоту столів, але забезпечити регулювання висоти крісел. Ще одним цікавим варіантом може бути

складний стіл, якщо функції приміщення часто змінюються. Дизайн робочого місця має бути комфортним, безпечним та спонукати до роботи. Ергономіка допомагає обрати необхідні інструменти, щоб уникнути перенавантаження на частини тіла людини (рис.2.26). Організовуючи робоче місце варто звернути увагу на розміщенню стільця, столу, тумби, комп'ютера. Також не варто забувати про освітлювальні приклади, що мають розташовуватись біля кожного робочого місця. Для освітлення робочих приміщень і зон використовується три види освітлення:

- природне;
- штучне (електричне);
- комбіноване (комбінація сонячного й електричного світла).

а)

б)

в)

Рис. 2.26 Варіанти столів для комп'ютерного залу [67]:

а) стіл з змінною висотою; б) робочий стіл; в) складний стіл.

Формуючи майстерню для гончарного мистецтва варто обирати професійне обладнання. Потрібно розмістити піч, гончарний станок, варто продумати місця для зберігання матеріалів та готових виробів. Це можуть бути звичайні стелажі з змінною висотою полиць. Опрацьовуючи наповнення майстерні, варто не забувати облаштувати зону для замочування матеріалів та миття рук. Також до кожного місця потрібно врахувати додаткове освітлення або додаткові світильники, що кріпляться до стільниці.

Також при формуванні арт-простору особливу увагу треба приділити зонам відпочинку та очікування (рис. 2.27). Формувати їх можна як окремі блоки

для однієї особи так і загальні, наприклад як облаштування сходів. Варто враховувати розміщення розеток і додаткового освітлення, що буде давати змогу комфортно перебувати у просторі.

а)

б)

Рис. 2.27 Варіації облаштування зони відпочинку [42]:

а) бібліотека Юе в Ханчжоу; б) школа *Freemen* у Лондоні.

2.4 Художньо-образні рішення

У основі створення дизайну інтер'єру знаходиться об'єднання художніх та практичних рішень, що впливають на комфортне перебування у просторі. Можна виділити такі художні рішення для оздоблення приміщення, як стилістичний напрямок, підбір кольору, озеленення простору.

Вибір художнього рішення для оформлення арт-простору може бути взагалі різноманітним, адже немає одного шаблону та конкретного стилю по якому створюються всі інтер'єри громадських приміщень. Кожен новий проєкт є унікальним та містить у собі різні стильові, кольорові рішення та напрямлення.

Образні рішення визначаються її засадами композиції описаними вище, також світло-кольоровими рішеннями.

З великого переліку стильових рішень можна виокремити декілька більш притаманних для громадських, креативних просторів. Та загалом дуже рідко застосовується один стиль для інтер'єру, частіше це сполучення декількох стилів, що формують більш цікавий дизайн. Одним з найбільш вживаних стилів у дизайні арт-просторів є індустріальний дизайн.

Індустріальний стиль дизайну будинку охоплює відкриті архітектурні елементи, наприклад труби, цегла та бетон, а також мінімалістичну філософію дизайну. Стиль дизайну інтер'єру також включає лампочки Едісона, відкриті плани поверхів і прохолодну нейтральну колірну палітру.

Незважаючи на те, що індустріальний вигляд включає обтічний дизайн і менше аксесуарів є декілька характеристик, які визначають стиль та надихають на ідеї декору:

- нейтральна палітра кольорів: у промислових приміщеннях не просто використовуються відтінки білого, як в інших мінімалістичних дизайнах. Він використовує спектр білих, сірих, чорних, а також нейтральні тони коричневого;
- природне освітлення: промисловий декор зазвичай має великі природні вікна з чорними рамами, іноді у вигляді сітки;
- акцент на архітектурних матеріалах: індустріальний стиль зазвичай має відкриті плани поверхів і високі стелі. Замість використання гіпсокартону чи шпалер у будівлях використана оголена цегла, бетонні підлоги, промислові труби та видимі повітропроводи;
- перероблені матеріали: книжкова полиця з відновлених матеріалів і перероблені обідні столи є основними елементами індустріального стилю та чудовим способом задіяти природні елементи в металеві матеріали;
- графічні лінії: даний стиль любить чисті графічні лінії, особливо створені за допомогою чорних металів, а не звивисті лінії та візерунки.

Для відтворення затишної атмосфери варто застосовувати елементи натурального текстилю: такі як потерта шкіра чи льон, що створюють відчуття комфорту у приміщенні.

Рис.2.28 Дизайн інтер'єру у індустріальному стилі [59].

Простір виконаний з матеріалів притаманних індустріальному стилю (рис.2.28) може здатися комусь холодними, але цей стиль насправді містить багато елементів скандинавського затишного дизайну інтер'єру *hygge*.

Також особливу увагу слід звернути на сучасний стиль в інтер'єрі, що увібрав у себе ряд художніх напрямів, що найбільше відповідають актуальним тенденціям у рішенні громадських приміщень. Сучасний дизайн інтер'єру формується з чистих ліній, геометричних форм, чітких просторів, функціональності та зберігання (рис.2.29).

Більш притаманними ознаками сучасного стилю є:

- мінімалізм та лаконічність;
- просторе приміщення;
- Стримана геометрія та форми;
- Достатня кількість природного освітлення;
- Спокійна чи монохромна кольорова гама;
- Природні та штучні матеріали.

Рис.2.29 Дизайн інтер'єру приміщення у сучасному стилі [47].

Стиль джапанді (рис.2.30), що об'єднують японський і скандинавський стиль. Уособленням скандинавської простоти та практичності з японським мінімалізмом через засновані форм і елементів декору, але створюючи нові унікальні риси. Тож, на етапі застосування стилю Джапанді у інтер'єрі, варто виділити наступні ключові засади:

- Пануюча функціональність. Джапанді – це новий та сучасний дизайн та головним залишається зручність перебування у просторі;
- М'якість ліній. Плавні та найпростіші форми;
- Стримані меблі. Практичні та мінімалістичні меблі;
- Стриманий декор.

а)

б)

Рис.2.30 Дизайн інтер'єру зон відпочинку у стилі джапанді [14]:

а) інтер'єр A Quiet Reflection show, Швеція, б) зона відпочинку.

Краса є навіть у недоліках, і ось що означає вабі-сабі. Концепція вабі-сабі (рис.2.31) бере свій початок у давні японські традиції. Даний стиль відображає собою справжній дух японського дизайну, стилю життя, філософії, мистецтва, культури та особистих почуттів.

Рис. 2.31 Дизайн кафе у стилі вабі-сабі [79].

Особливість цього стилю цінність вродженої красу одушевлених і неживих об'єктів – від розбитого посуду до ліпних меблів, туманних пейзажів до спотворених відображень природи на воді. Ідея вабі-сабі передбачає розуміння того, що кожна річ на цій планеті, жива чи ні, старіє з витонченістю та стає красивішою, коли вона ламається, в'яне або залишає шрами. Це розуміння того, що старі та зношені речі мають свій елегантний шарм. Тому застосування такого стилю у арт-просторах, що формуються в історичних будівлях, змушує подивитись на вихідні данні приміщення по новому.

Основні переваги стилю [47]:

- естетичний – стиль відповідає красі, яка полягає в скромності, строгості та швидкоплинності життя;
- недосконалий – згідно з буддистською ідеєю Дуккхи, життя є фундаментально болісним і незадовільним. У світлі цього ідея прийняття вабі-сабі полягає в тому, щоб прийняти недосконалість речей навколо нас;
- перехідний – присутності зеленого листя у вашому домі достатньо, щоб підвищити його загальну естетичність. Кімнатні дерева та кімнатні рослини доповнюють загальний квітучий пейзаж і надають простору гарну атмосферу;
- вишуканий – елемент, що можна вважати одночасно приємним і недосконалим.

Обираючи матеріали для покриттів арт-простору варто звертати увагу на їх практичність та міцність, адже через приміщення проходить велика кількість людей, тому покриття має бути зносостійким. У майстернях матеріали мають легко відмиватися, адже постійно взаємодіють з художніми матеріалами.

Починаючи з минулого століття, дослідження літературних джерел показали, що більший відсоток реакції людей на внутрішні простори ґрунтується на кольорі. З цього можна зробити висновок, що дизайн створений з відповідними кольорами може здебільшого сприяти психофізичному здоров'ю його користувачів [67].

Колір має великий вплив на наші відчуття, може впливати на сприйняття простору, що підтверджує важливість колірної палітри в архітектурних проєктах. Ще більше відчувається його вплив на людину, коли весь інтер'єр, що оточує людину заповнюється одним кольором. Підлога, стеля, стіни, меблі або навіть труби та електричні кабелі можуть мати певний відтінок, щоб відповідати монохромному середовищу. Дизайнери та архітектори частіш за все вирішують використовувати для оформлення інтер'єру обмежену кольорову гамму.

Колір є невід'ємним елементом нашого світу не лише в природному середовищі, але й у створеному людиною архітектурному середовищі.

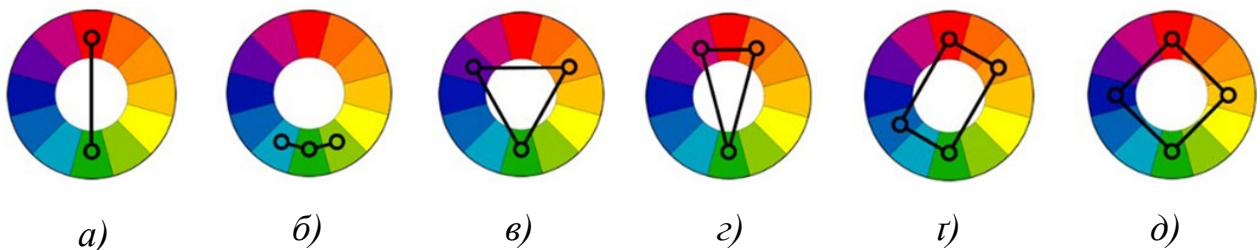
Вибір кольорів у громадських місцях варто ретельно планувати, спираючись на найбільш універсальні можливі хроматичні пропозиції, що дозволяє користувачам відповідний емоційний комфорт [66]:

- білий – передає концепцію чистоти та нейтральності;
- жовтий - заохочує увагу, навчання;
- червоний – має збудливу дію, привертає увагу;
- бордовий – передає тепло і традиції;
- лазурний – має розслаблюючу дію;
- блакитний – вселяє безпеку, надійність;
- зелений – спонукає до спокою та роздумів;
- помаранчевий – викликає ентузіазм і бадьорість.

Для більш вдалого поєднання кольорів варто використовувати кілька основних схем (рис.2.32) поєднання кольорів у інтер'єрі [64]:

- комплементарне поєднання – поєднання кольорів, що знаходяться на діаметрально протилежних кінцях кола. Один основний колір поєднує з контрастним (рис.2.32 а);
- аналогова тріада – поєднання 3 кольорів з палітри, які йдуть підряд (рис.2.32 б);
- класична тріада – поєднання трьох кольорів, рівновіддалених на колі (рис.2.32 в).;

- контрастна тріада – принцип схожий на комплементарне поєднання, тільки до одного основного кольору додаються два сусідніх сектора (рис.2.32 з);
- прямокутна схема – поєднання двох пар контрастних кольорів (рис.2.32 т);
- квадратна схема – варіація прямокутної, але використовувані в ній кольори розташовуються в колі на рівній відстані один від одного (рис.2.32 д).

Рис. 2.32 Кольорове коло з основними схемами поєднання кольору в інтер'єрі [61]: а) комплементарне поєднання, б) аналогова тріада, в) класична тріада, г) контрастна тріада, т) прямокутна схема, д) квадратна схема.

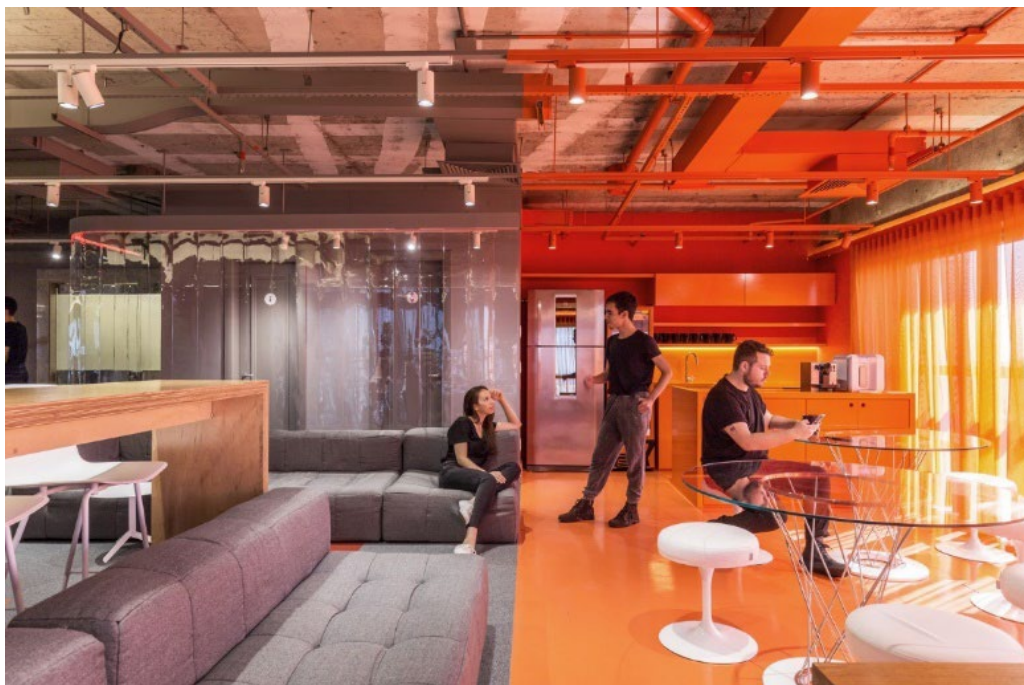
Колір може відігравати важливу роль у визначенні зон відкритого простору візуально функціональними способами. Розумне використання кольору може зробити невеликі ділянки більшими, а відкриті – чіткішими. Колір може візуально підкреслити мету та функцію, додати глибини невеликому простору, додати об'єму низькому простору та надати візуальні підказки щодо мети чи орієнтування.

Для вдалого колірної рішення дизайну потрібно обов'язково оцінити сумісність із функціональним наповненням простору: у робочих приміщеннях, відвідуваних протягом тривалого часу, перевагу надають світлішим кольорам, які сприяють концентрації. А от стосовно здоров'я, то все має виражати тепло й привітність, а ніяк не технічну прохолоду, що тільки відлякує, і найбільш відповідними кольорами є приглушені тони, які спонукають до відпочинку та спокою. Темні або повні відтінки вдало пов'язуються з приміщеннями,

відвідуваними протягом короткого проміжку часу, наприклад, ресторанами, щоб створити контраст, диво, радість. Нейтральні кольори та природні відтінки доречні для облицювання та фасадів, а також для підлог у громадських приміщеннях, для уникнення контрасту з навколишнім середовищем.

Сприймання кольору та відчуття, які воно викликає, спричинені сучасними тенденціями, здатними призвести до експериментування та оцінки безпрецедентних колірних палітр.

Активне використання яскравих кольорів здебільшого пов'язуються із такими речами, як автентичність, креативність і грайливість. За останній час велика кількість компаній намагаються замінити рішення традиційного корпоративного середовища на більш сучасне, аби спонукати до креативності та задоволення на робочому місці, використовуючи яскравіші кольори, часто слідуючи візуальній концепції компанії. На деяких прикладах можна побачити приклади де підлога, штори, меблі в основній зоні, що з'єднує стійку реєстрації, шафки та зону відпочинку, виділяються кольором у тому ж відтінку, що й логотип компанії.

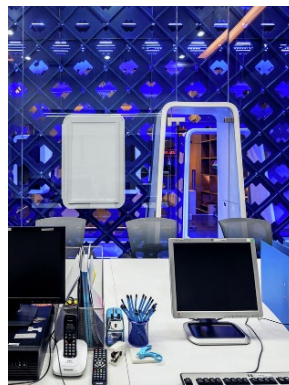
Рис. 2.33 Проєкт штаб-квартири Axur Cyber Inspection [66].

У проєкт штаб-квартири Axur Cyber Inspection від Arquitetura Nacional (рис.2.33) теж застосовано переваги затишних і веселих кольорів та текстур для утворення робочих просторів, які максимально відходять від стандартних рішень. Монохромна гамма приміщення з помаранчевою підлогою, шафами та шторами виділяє зону, де колеги можуть їсти або організувати неформальні зустрічі. Дане рішення створює чітке зонування середовища.

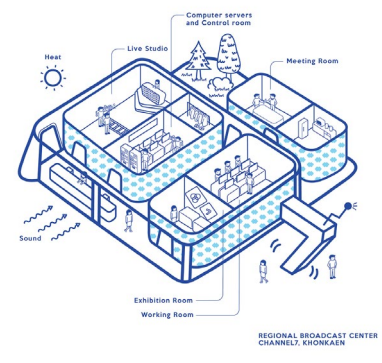
Ще одним незвичайним прикладом застосування монохромного підходу у оформленні робочого середовища з використанням синього кольору є дизайн інтер'єру для Channel 7 BBTV (рис.2.34), розроблений Airbase Architects і Apostrophy. Створений дизайн і освітлення застосоване у приміщенні випромінює блакитне світло в навколишнє середовище через скляну оболонку, яка покриває її конструкцію, таким чином створюючи яскраву атмосферу, особливо вночі.

а)

б)

в)

Рис. 2.34 Дизайн інтер'єру Channel 7 BBTV [66]:

а) інтер'єр прохідної зони; б) робочий зал; в) наповнення простору.

Нейтральні тони більш стримані і спокійніші. Білий, сірий і чорний можна застосовувати в оформленні просторів розрахованих для різних цілей, для створення затишної атмосфери. Наприклад використання монохроматичного білого в оточенні, аби наповнити невелике приміщення без природного освітлення, аби знаходження в кімнаті було комфортнішим і легшим.

У інтер'єрах створених Олексієм Розенбергом (рис.2.35) монохром використовувався, аби акцентувати колекцію власника тривимірних моделей героїв фільму. Також у проєкті відображено різні типи сірих матеріалів, таких як

фактурна штукатурка, керамічні плити та чорний метал, щоб підкреслити яскраву та барвисту колекцію. Та за допомогою різних текстур простір не виглядає нудним.

a)

б)

Рис. 2.35 Проєкт GRT Architects для Objective Subject Offices [64]:

a) Зона прийому клієнтів; б) Робочий простір.

Для оздоблення приміщення обрані чорний як колір для атмосфери цілої кімнати, яка використовується в основному для прийому клієнтів, заливається світлом з мансардного вікна, а килимове покриття допомагає надати затишку, створити гостинну атмосферу завдяки глибині, текстурі та звукоізоляції.

Природа дає нам величезну кольору гамму, надає цікаві та доречні сполучення відтінків між собою. Аби обрати найвдаліший колір для формування інтер'єрів призначених для громадського використання, необхідно оцінити численні змінні, рухаючись відповідно до об'єктивних, суб'єктивних і функціональних критеріїв [34].

Значний вплив на ефект, який колір створює у просторі має світло та розташування кімнати, якщо приміщення виходить на північ, то краще використовувати теплі кольори, якщо на південь, рекомендовано нейтральні та холодні відтінки.

Земляні відтінки тісно пов'язані з кольором землі або ґрунту та багатьма різними концепціями, пов'язаними з ними, прямо чи опосередковано. Це означає, що в уяві людей ці тони можуть передавати більший зв'язок із місцевою чи регіональною ідентичністю та навіть більше почуття приналежності.

В інтер'єрах виставкових приміщень запроєктована кольорова гама для середовища повинна бути пасивна, оскільки не має забирати увагу від експонованих об'єктів. Вдале використання цього засобу ми можемо спостерігати на прикладі музею «МуМі», тобто Музей міста (рис.2.36). У цьому просторі відразу слід приділити увагу саме на демонстраційний матеріал, що додатково підсвічується, тим самим не може залишитися непомітним для відвідувачів.

Рис.2.36 Інтер'єр виставкового простору музею «МуМі» [7].

Також, слід виділити серед дизайнерських рішень наявність природних елементів як один з способів вдосконалення інтер'єру простору. Застосування елементів природи в інтер'єрі допомагає покращити настрій та сконцентруватися на справі, знижає стрес, так як однією із корисних властивостей рослин є те, що вони виступають як природні повітряні фільтри. Окрім цього зелений колір має заспокійливу дію та добре впливає на нашу нервову систему людей. А також

варто зазначити, практичність такого способу відтворення природи у просторі. На відміну від водних стін або акваріумів як природних елементів, рослини в горщиках є кращою пропозицією завдяки розповсюдженості та легкій можливості для придбання. Цікаве застосування таких елементів природи продемонстровано у дизайн-проекті креативного простору «Fabrica L», що знаходиться у Дніпрі (рис.2). Саме озеленення надає приміщенню затишку та доповнює загальну естетику інтер'єру [2].

Введення в дизайн інтер'єру елементів природи, таких як вода, рослинність, природне світло, каміння або навіть використання дерева, може створити багатші та складніші композиції в архітектурному середовищі.

Рис. 2.37 Дизайн-проект приміщення креативного простору «Fabrica L» [8].

Завдання озеленення приміщень були сформовані ще в 1983 році академіком О. М. Гродзінським і досі залишаються незмінними:

- естетичний та психологічний вплив за допомогою рослин, їх краси та форми на людину;
- поліпшення повітря через його очищення, відбір пилу та хімічних елементів, надання природного запаху;
- очищення навколишнього середовища, його оздоровлення;
- зниження рівня шуму.

Оздоблюючи інтер'єр рослинами слід враховувати необхідний рівень вологості в приміщенні, пропорційність, декоративність та естетичність, текстуру листя та їх форму, швидкість росту, сумісність та багато іншого. Варто підібрати найбільш ефективні та відповідні сорти та види озеленення. Не менш вдалим прикладом їх застосування можна виділити мережу креативних бізнес-просторів «Creative States» (рис.2.38). Адже, акцентом приміщення є живе дерево, яке стає головним елементом, що одразу привертає увагу гостей.

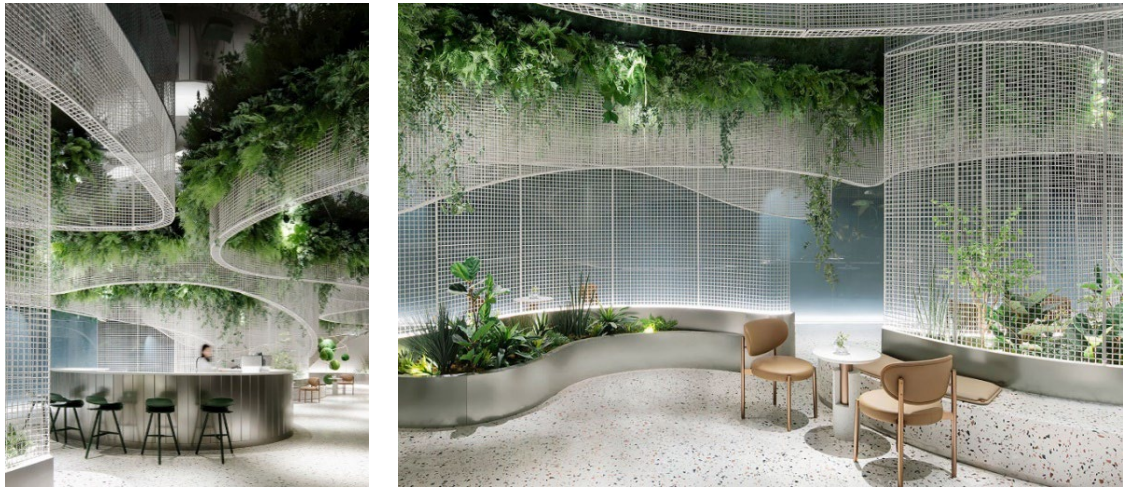

Рис. 2.38 Елементи озеленення у бізнес-просторі «Creative State of Arsenal» [20].

Цікави прикладом слугує кафе Vista (рис.2.39), інтер'єр якого спроектували архітектори із студії Karv One Design. Вони надихнулися стрічками, що розвиваються на вітрі, і створили цю форму на стелі за допомогою ажурних конструкцій, які обрамляють квіти і чагарники. Так у просторі створюється підвісний сад, що вражає та зачаровує одразу.

Основним матеріалом, використаним архітекторами, став метал. З білої металевої сітки створено легкі перегородки та навісні елементи, які дозволили зонувати кафе та стали декоративним акцентом на стелі.

Рис. 2.39 Інтер'єр кафе з підвісним садом у Китаї [54].

Висновки до розділу 2

Проаналізувавши практику проектування інтер'єрів арт-просторів, було визначено структуру та аспекти, що мають вплив на їх формування. Варто враховувати функціональні особливості виставкових просторів, вхідних груп та майстерень, що налічує заклад. Важливо продумати склад приміщень та прохідні зони у будівлі, аби створити взаємозв'язок між ними, для комфортного пересування у просторі. Основна організація даних закладів полягає у просторовому наповненні, функціонально-планувальних рішеннях, композиційній та художній структурі.

Формуючи арт-простір, що містить у собі виставкове приміщення, обов'язковим етапом є аналіз конструктивно-планувальної структури. У розділі узагальнено основні види планувальної організації глибинного простору, що допоможуть вдало вибудувати композицію у приміщенні. Слід використовувати в залежності від ідеї та концепції такі прийоми, такі як симетрія, асиметрія, ритм, домінанта, статика та динаміка. Виокремлено такі види композицій: центрична, фронтально-осьова, об'ємна, глибинно-просторова.

Просторове наповнення закладу може бути різноманітним та більш доцільно використовувати модульні меблі, що легко трансформуються при зміні функцій приміщення. Облаштовуючи виставковий простір можна застосовувати пересувні тумби, перегородки або створювати експозиції у повітрі за допомогою

металевих конструкцій. Обладнання для майстерень варто обирати професійне та враховувати ергономічні особливості меблів, що впливають на працездатність та комфортне перебування у просторі.

Художньо-образні рішення в інтер'єрі займають не останнє місце адже безпосередньо впливають на атмосферу, настрій та стан людини, що перебуває у ньому. У роботі проаналізовано особливості застосування індустриального, сучасного, джапарді та вабі-сабі стилю. При виборі кольорової гами варто враховувати функціональні особливості просторів. На етапі підбору кольорових сполучень можна використовувати кольорове коло та його комбінації. Особливу увагу слід звернути на підбір матеріалів, їх практичність у повсякденні та зносостійкість.

Одним з елементів, що вдало підкреслює свіжість та чистоту приміщення є озеленення. Наявність рослин у приміщенні вдало впливає на самопочуття людини та її продуктивність. Види озеленення можуть бути геть різними та монтуватися на різні поверхні та конструкції. У роботі виокремлено сформовані академіком Гродзінським О. М. завдання озеленення просторів, такі як: естетичний та психологічний вплив за допомогою рослин, їх краси та форми на людину; поліпшення повітря через його очищення, відбір пилу та хімічних елементів; надання природного запаху, очищення навколишнього середовища, його оздоровлення; зниження рівня шуму;

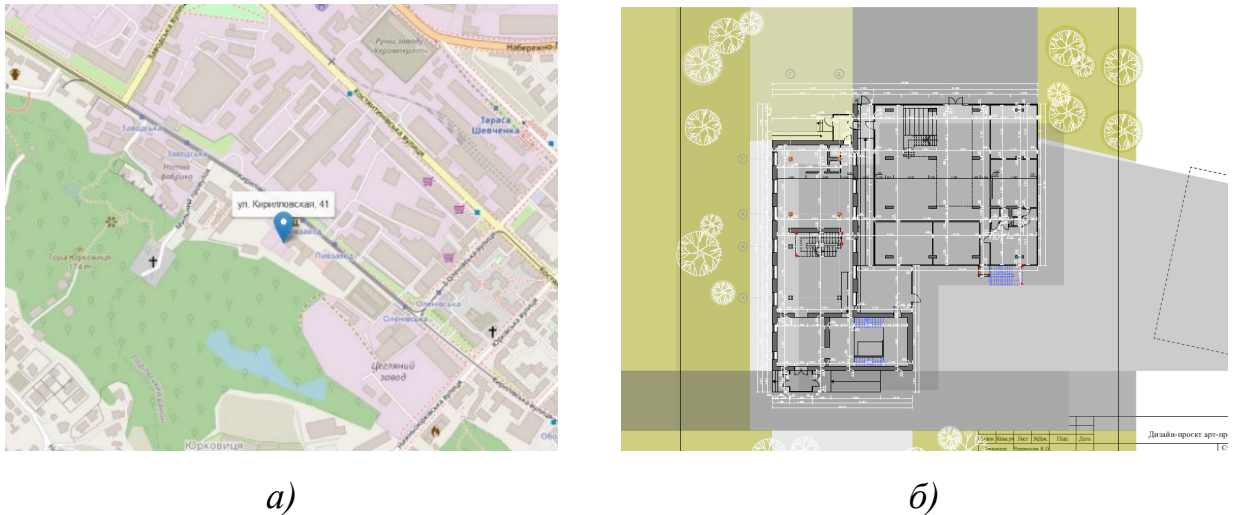
Загалом можна зазначити, що сучасні громадські інтер'єри вирізняються сміливими та незвичайними рішеннями. Креативні простри відомі такими напрямками дизайну як лофт, урбан, індустриал, футуризм, кожен з яких має свої особливості.

РОЗДІЛ 3

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПРОЄКТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРУ АРТ-ПРОСТОРУ НА ПРИКЛАДІ НЕФУНКЦІОНУЮЧОГО ПИВОВАРНОГО ЗАВОДУ РІХТЕРА, М. КИЇВ

3.1 Аналіз містобудівної ситуації та існуючої будівлі для проєктування

Пивоварний Завод розташований за адресою вул. Фрунзе, 35, м. Києва (рис.3.1 а). Об'єкт розташований в межах центрального історичного ареалу, в історичній місцевості Поділ, на території археологічної охоронної зони. Поблизу знаходиться парк, стоянка для автомобілів та магазини з необхідною продукцією.

Рис. 3.1 Вихідні дані:

а) місцезнаходження на карті; б) генеральний план.

Споруда розташована біля підніжжя гори Юрковиці, Займає земельну ділянку по червоній лінії забудови вулиці Фрунзе. Ділянка неправильної прямокутної форми, її загальна площа становить 7006 м² (рис.3.1 б).

Головний корпус розташований у центрі садиби, довгим боком спрямований вглиб ділянки, коротким - звернений до вул. Фрунзе. Площа будівель головного корпусу становить 5624 м².

До складу будівлі головного корпусу входить 6 частин:

- сушильна башта;

- солодовня;
- варильня;
- льодовня;
- склад.

Кожна з функціональних частин зберегла особливості первісного планувально-просторового рішення.

Комплекс головної будівлі - різноповерховий Головний вхід - у центрі солодовні. Перекриття у будівлі пласкі, у виробничих залах – на проміжних опорах (дерев'яно-металевих - у броварні, залізобетонних – у солодовні). Також у будівлі є підвал, що має цегляні і залізобетонні склепіння. Дах над броварнею спроектовано односхилий, над льодовнею - двосхилий з горищем, також над солодовнею – був двосхилий, над шестиповерховою сходовою клітиною сушильної башти - плаский. Та на даний момент завод не функціонує.

Рис. 3.2 Пивоварний завод Ріхтера, 2021 рік [24].

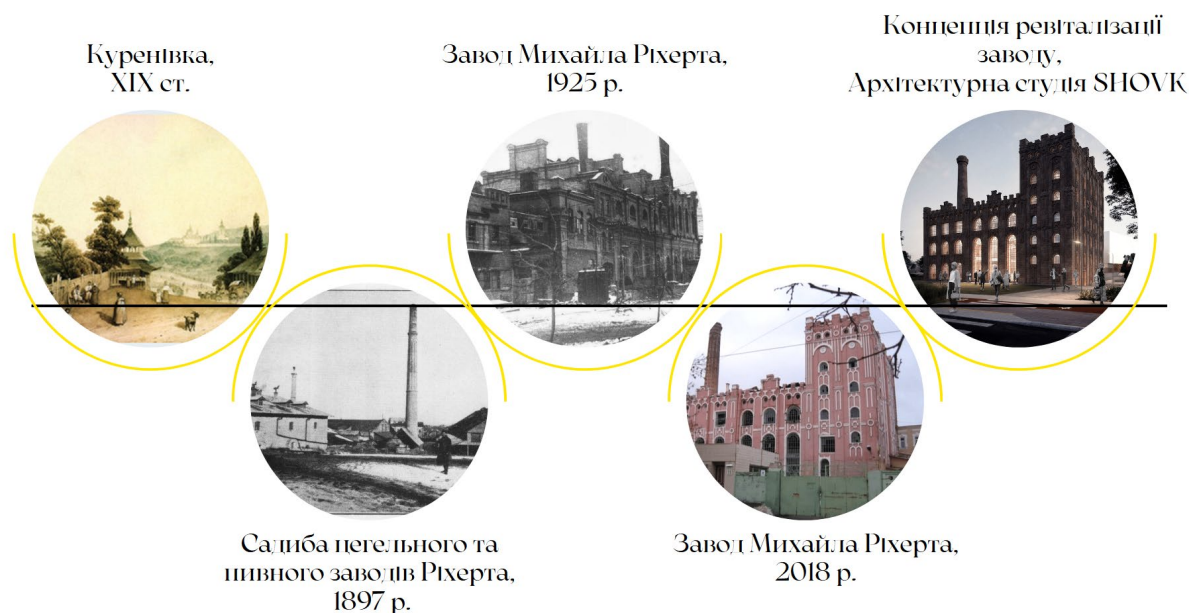
Будівля має вдале місцезосташування для створення громадського простору, адже знаходиться у центрі міста та має транспортну та пішохідну доступність.

Пивоварний завод Ріхтера було побудовано у 1892-1895 рр. за проєктом архітектора Володимира Ніколаєва. Спочатку у 1895 році на території збудувати димову трубу, яка на даний момент є однією з найстаріших, що збереглися у

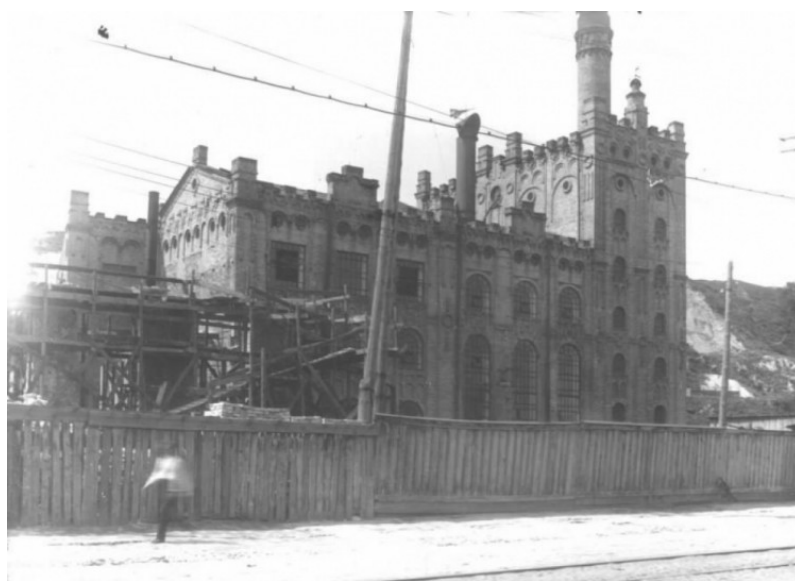
Києві (рис. 3.3). Будівля з сушильною вежею була запроєктована архітектора Миколи Казанського у 1908-1909 роках [32].

З виробництва на Кирилівській пиво да інших міст України. На той час на підприємстві працювало близько сто робітників. Попри велику конкуренцію пивзавод на Подолі завжди притримався створення якісного виробу.

Рис. 3.3 Етапи трансформація пивзаводу Ріхтера

Та після приходу радянської влади підприємство націоналізували та перейменували на Київський пивзавод №2. Завод не зупиняв роботу попри складні часи ХХ століття.

Рис. 3.4 Загальний вигляд споруду станом на 1925 р. [24].

У часи незалежності України пивзавод увійшов до організації виробників пива «Оболонь». Та вже у 2006 році акції викупила будівельна фірма «Акроліт», яка змінила назву на «Пивзавод на Подолі». У 2014 році діяльність заводу була остаточно припинена через фінансову кризу.

Рис. 3.5. Сучасний стан приміщень [24].

Згодом було створено конкурс, де архітектурні студії пропонували свої проекти та концепції по реконструкції будівлі. Найбільш влучним є проєкт архітектурного бюро SHOVK, що розробила концепцію ревіталізації колишнього заводу (рис.3.6). Зараз будівля перебуває в напівзруйнованому стані (рис.3.5), обвалилося багато міжповерхових перекриттів [8].

а)

б)

в)

Рис. 3.6 Пропозиції дизайну архітектурного бюро SHOVK [8]: а) вид на 1 корпус; б) вид на 2 корпус; в) загальний вид на будівлю.

3.2 Технічне завдання та загальна концепція

Об'єкт розробки: Пивоварний завод Ріхтера, м. Київ (рис.3.7).

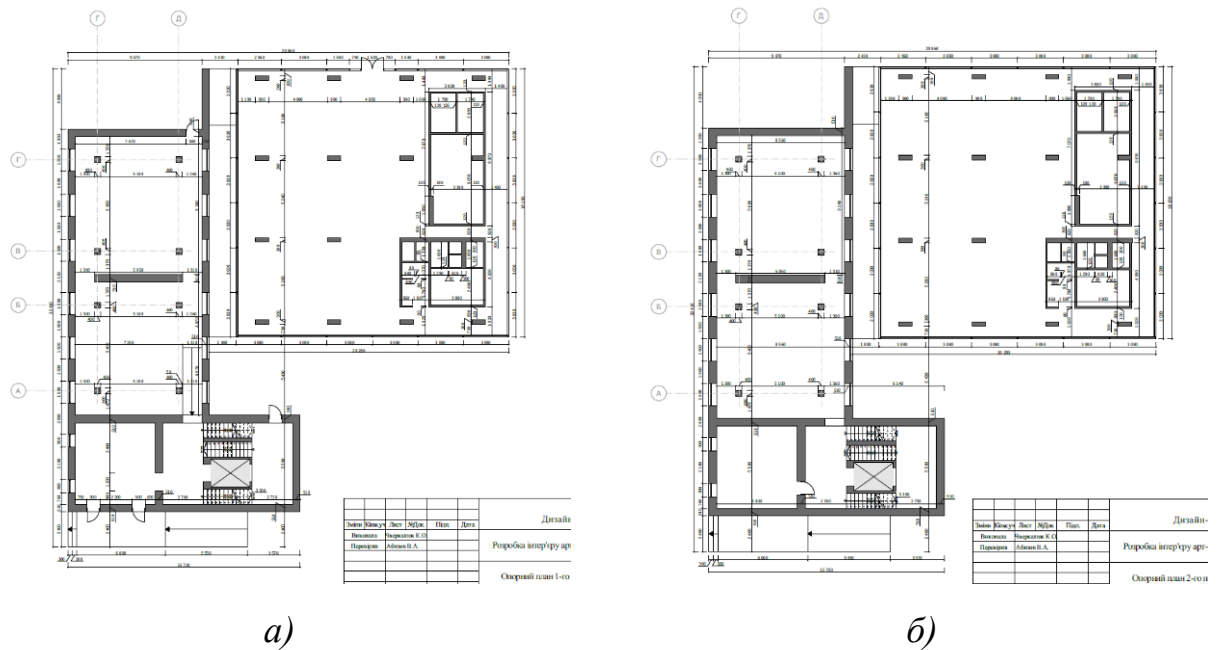
Загальна площа будівлі: 1095,47 м².

Загальна площа 1-го поверху - 670,11 м².

Загальна площа 2-го поверху - 425,36 м².

Висота приміщень - 3.800 м.

Кількість поверхів: 6 поверхів, розробляється 2 поверхи.

Рис. 3.7 Опорний план

а) план першого поверху; б) план другого поверху.

Основною вимогою є створення комфортного місця для роботи, відпочинку та спілкування. Важливим є продумати зони для зберігання професійного обладнання, розробити приміщення, яке поєднує декілька функцій. Розробити концепцію для простору, в якій необхідно зберегти первозданну архітектуру, матеріали та відтворити комфортну атмосферу для роботи в креативному просторі. Дані креативні простори повинні мати гнучке зонування, що може змінюватися та трансформуватися залежно від сценарію заходу.

У концепції дизайну арт-простору (рис. 3.8) має передбачатися створення актуального промислово-урбаністичного інтер'єру, який характеризується великою частиною відкритого вільного простору зі збереженням індустриальних ознак. У проєкті передбачити інтер'єр приміщень: виставковий простір, художня майстерня, майстерня для скульптури, майстерня для роботи за комп'ютером, санвузол, зона відпочинку та очікування, рецепція, кафе. У дизайні передбачити збереження вцілілих матеріалів. Проробити багатофункціональних простір, забезпечити освітлення до кожного робочого місця. За допомогою кольору додати у простір акцентів.

Рис. 3.8. Концепція арт-простору

Концепцією у створенні дизайну арт-простору обрано лаконічну та спокійну у якій зберігається первозданна архітектура та матеріали. Естетика занедбаних приміщень має особливий шарм, що робить дизайн інтер'єру цікавішим та унікальним. Поєднання холодного бетону, що підтримується дровиною, яка додає теплої атмосфери у приміщенні та робить його комфортнішим. Металеві конструкції, що зберігають об'ємно-просторові рішення, запроєктовані.

Основна ідея (рис.3.9), що перетинається у просторі «Шлях», що символізує шлях кожного з нас у творчості, житті, дорогу до мети, яку і можна почати досягати у просторі. Для висвітлення цієї ідеї у інтер'єрі було обрано модульне освітлення, що проходить майже по всіх приміщеннях і ніби умовно проводить до цілі. Прояв ідеї саме у освітленні віддзеркалює те світло до якого ми тримаємо шлях.

Саме арт-простір слугує тим майданчиком де починається шлях митця, тут він може створити у майстерні свій проєкт та у виставковому просторі його представити відвідувачам та колегам, таким чином пройшовши шлях до мети.

Рис. 3.9. Асоціативний ряд ідеї простору

3.3 Функціонально-планувальне рішення

Важливим елементом у створенні комфортного простору є функціонально-планувальні рішення застосовані для приміщення. Перевагою проектування багатофункціональних просторів є об'єднання людей з різних сфер діяльності, це можуть бути активісти, митці, науковці і підприємці, надаючи їм простір для розкриття свого потенціалу, місце для колективного генерування ідей, обміну досвідом та знань (рис.3.10).

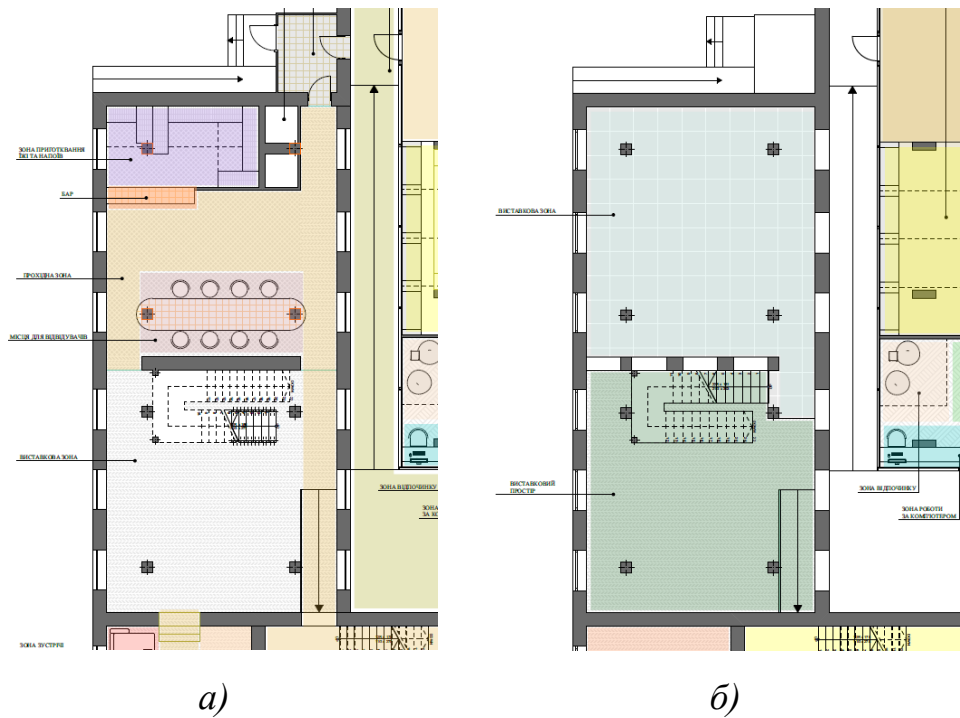
Рис. 3.10 Функціональні зони арт-простору

Загалом спроектований арт-простір умовно поділяється на дві частини. У одній з яких основним напрямом є виставкова діяльність, тому сформовано два приміщення для експозицій, додатковою зоною є вхідна група, кафе та санвузол.

Проектуючи вхідне приміщення, що є достатньо компактним, було сформовано такі зони :

- зона зустрічі відвідувача;
- інформаційна зона;
- зона очікування та відпочинку;
- гардероб.

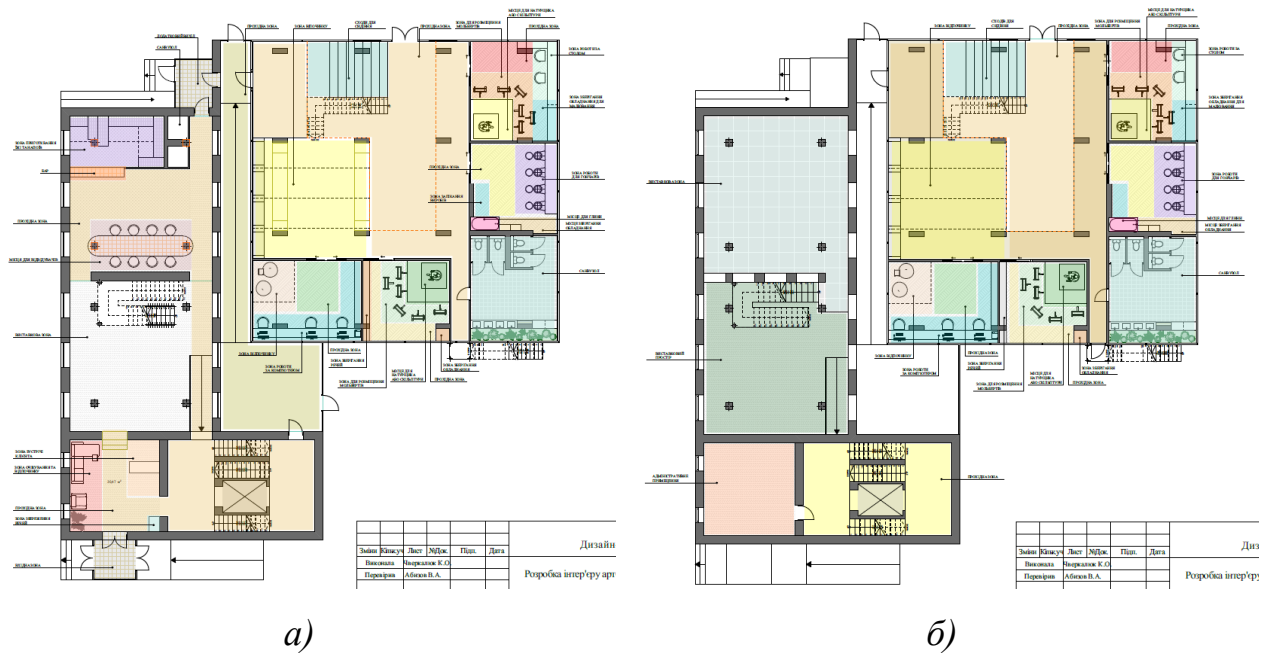
Виставкове приміщення сплановане у основній частині будівлі, експозиція якого не обмежується один поверхом за допомоги атріуму, легко трансформується і змінює функціонально-планувальну структуру простору. На першому поверсі основний зал поділяється на дві частини: кафе, виставкове середовище (рис.3.11). Другий поверх основної частини споруди облаштовано для виставок та за допомогою зручних систем, його легко можна трансформувати та змінити функціональне наповнення, організувавши лекційну залу чи приміщення для майстер-класу (рис.3.12).

а)
Рис. 3.11 Зонування вхідного приміщення:
 а) план 1-го поверху; б) план 2-го поверху.

Друга частина будівлі облаштована навчальними та робочими приміщеннями. Вона налічує в собі художні майстерні, комп'ютерні зали комп'ютерні зали, майстерні для гончарного мистецтва, зони відпочинку, зони групової роботи та обміну ідеями та санвузли. Планування другого поверху не занадто відрізняється від першого, але налічує нові приміщення, такі як зали для групових занять.

Організуючи майстерні було виділено основні зони: робочий простір, зона зберігання речей, зона відпочинку, місце для зберігання матеріалів для творчості. У приміщеннях вищезазначені зони були організовані таким чином, аби люди, що там знаходяться могли зручно переміщатися у просторі. Плануючи функціонально-планувальну структуру арт-простору слід звертати увагу на організацію та взаємозв'язок приміщень разом.

Рис. 3.12 Функціонально-планувальне рішення арт-простору:

а) планування 1-го поверху, б) планування 2-го поверху.

3.4 Композиційно-просторова організація та художні рішення

Головною особливістю багатофункціональних просторів є їх легка трансформація та зміна композиційних рішень. Композиція у просторі будується навколо атриуму, що займає центральну позицію, а навколо нього створюються робочі простори. Композиція внутрішніх приміщень сформованих для виставкової діяльності має гнучку композицію. Для формування арт-простору було обрано центрично-розподільчий принцип, зумовлений функціонально-планувальним рішенням.

На етапі визначення художньо-образних рішень для арт-простору особливу увагу слід звернути не тільки на естетичні якості матеріалів для покриттів, а й на їх функціональність та практичність.

Враховуючи постійний потік людей у просторі обраний матеріал для оформлення підлоги має бути зносостійким, легким у обслуговуванні та підкреслювати загальну концепцію приміщення. Тому у просторі використано наливну підлогу, що імітує бетон і доповнює індустріальну естетику у просторі.

Для оздоблення стін обрано дерев'яні панелі (рис.3.13), що вдало підтримують цеглу, яка зберіглася на зовнішніх стінах, ще з часів заснування будівлі. Також більшість стін пофарбовано у білий та сірий колір для того щоб погляд фокусувався на творах представлених на виставці.

У просторі використано елементи індустріального стилю, що влучно підкреслює вихідні дані споруди, та надає їм нового життя. Також у просторі задіяно металеві елементи, що на перший погляд створюють грубість у інтер'єрі та у сполучені з іншими рішеннями дизайну, вони навпаки їх доповнюють.

а)

б)

Рис. 3.13 Приклад застосування у просторі дерев'яних панелей:

а) вид на коридор; б) вхід на кухню кафе.

Елементи індустріального стилю, який все ще залишається в моді сьогодні, має смак до незакінченого та необробленого вигляду матеріалів і інтерес до реконструйованих будівель. Переважними елементами індустріального стилю є старе дерево, відкрита цегла (рис.3.14) і, перш за все, цемент.

Рис. 3.14 Візуалізація виставкового простору

Матеріали є основою архітектури та дизайну. У просторі застосовані міцні та практичні матеріали покриттів. Для основних залів використано бетонну підлогу, таке рішення є одним із найкращих варіантом підлоги для громадських будівель з багатьох причин. Він універсальний, доступний у різних стилях, також він простий у догляді. Полірований бетон (рис.3.16 *a*) є поширеним матеріалом для дизайну завдяки поєднанню незвичної естетики та міцних властивостей (рис.3.15).

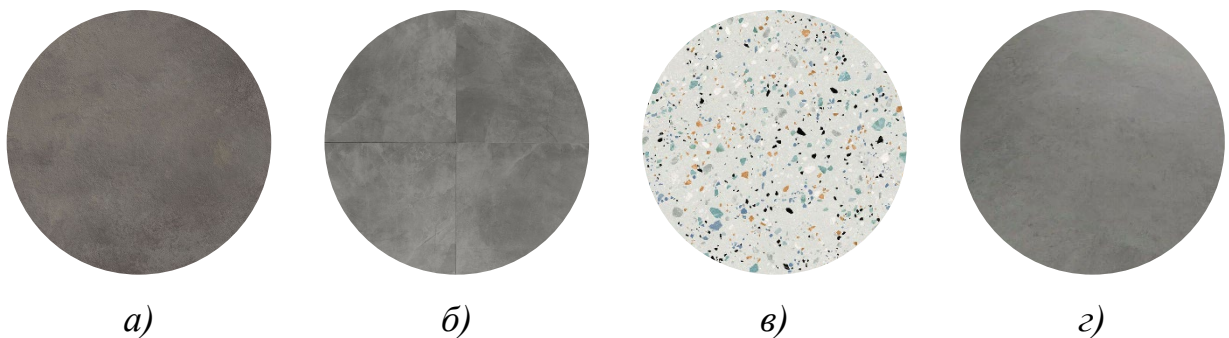

Рис. 3.15 Приклади низки матеріалів у кафе

Ще один матеріал використаний у арт-просторі керамограніт (рис.3.16 б) – це компактний, міцний керамічний виріб, виготовлений шляхом високотемпературного випалу спеціальної глини, подрібненої на надзвичайно дрібні частинки. Керамограніт із ефектом цементу позбавляє навколишнє середовище від зайвого, відтворює на перший погляд грубість, але тим самим повертає до простоти. Ним оформлено санвузол у просторі та застосовано у майстерні для покриття підлоги.

Тераццо – це універсальний матеріал (рис.3.16 в), який може надати елегантного, красивого вигляду будь-якому простору. Незважаючи на те, що він існує століттями, останнім часом він стає все більш популярним завдяки технологічному прогресу в його приготуванні. Його переваги включають довговічність, довговічність, легкість обслуговування, універсальність і адаптованість до вологих і сухих приміщень. Даний матеріал застосовано для облицювання підлоги у санвузлі.

Наливні підлоги (рис.3.16 г) підходять як для промислового, так і для комерційного використання. Використовуючи наливну підлогу можна досягти ряду переваг, які в іншому випадку були б недоступні для традиційних підлогових покриттів, і отримати привабливий естетичний вигляд, який можна налаштувати для виставкового приміщення.

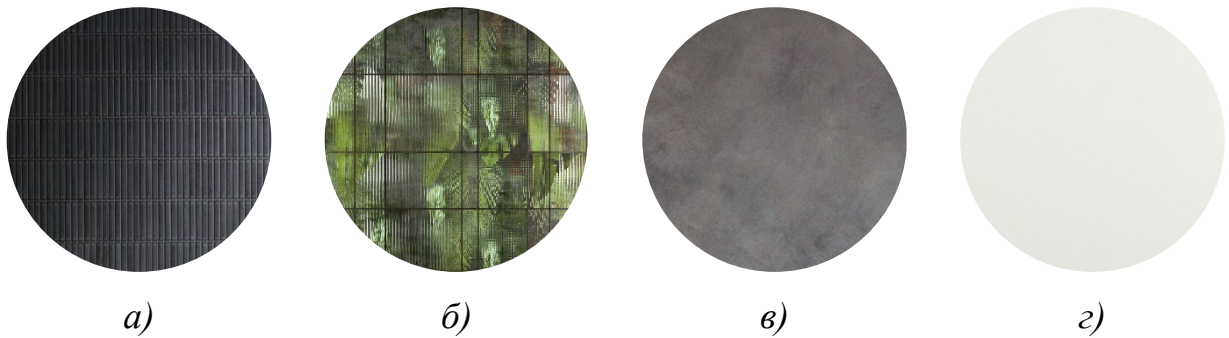
Рис. 3.16 Пропозиції матеріалів для оформлення арт-простору:
 а) бетон; б) керамограніт; в) плитка Тераццо; г) наливна підлога.

Мозаїчна плитка (рис.3.17 а) зараз у центрі уваги завдяки своїй довговічності, меншому обслуговуванню та незвичайності. Завдяки вражаючому

ефекту, який вони мають, їх найкраще використовувати з відповідною сміливою палітрою кольорів або з рештою простору, прийнявши похмурі, нейтральні відтінки, щоб виділити плиткову поверхню. Завдяки своїм невеликим розмірам мозаїка також є чудовим рішенням для облицювання криволінійних стін. Плиткою оформлено санвузол на першому поверсі, яка вдало прибирає нерівності стін.

У майстерні використано шпалери з імітацією рослин за склом (рис.3.17 б), що робить простір свіжим і просторим. Та для більшості стін застосовано штукатурку та фарбу світло сірих відтінків (рис.3.17 в, г), що не привертає зайвої уваги та не відволікає від творів мистецтва та робочого процесу.

Рис. 3.17 Пропозиції матеріалів для оформлення арт-простору:

а) мозаїчна плитка; б) шпалери; в) штукатурка; г) фарба.

Також один із художньо-образних рішень використаних у просторі є озеленення (рис.3.18), що надає приміщенню затишку і відтворює природу в середині приміщення. Атмосфера, яку створює озеленення у просторі надихає та спонукає до нових ідей. Це рішення застосовано у кафе (рис.3.18) та санвузлах(рис.3.19), а також частково у інших приміщеннях де їх розташування не буде заважати творчому процесу.

Рис. 3.18 Приклади застосування елементів озеленення у кафе

Ще одним цікавим рішенням використання рослин приміщенні є озеленення створене у санвузлі за матовим склом. Вони створюють гру з тінями, в результаті росту зелені та розсіюють світло, якого достатньо багато враховуючи панорамні вікна.

Рис. 3.19 Приклади застосування елементів озеленення у санвузлі

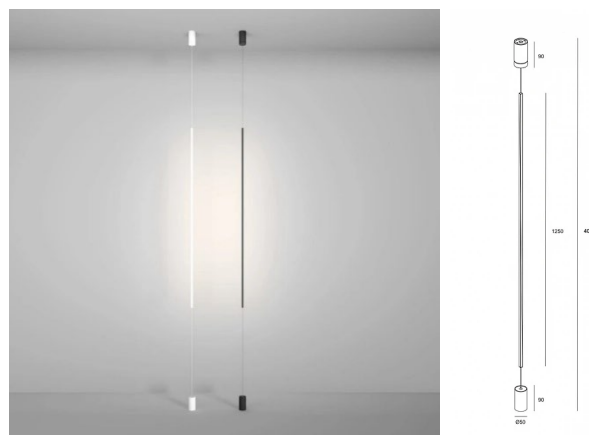
3.5 Пропозиції щодо предметно-просторового наповнення інтер'єру

Для оформлення вхідної зони арт-простору обрано ресепшн, що відтворює вигляд натурального каменю в скляному кубі, також додатково підсвічуються для гри світла на склі. Для зони відпочинку та очікування обрано модульний диван Peanut B от Bonaldo (рис.3.20), елементи якого можуть змінюватися чи трансформуватися у крісла.

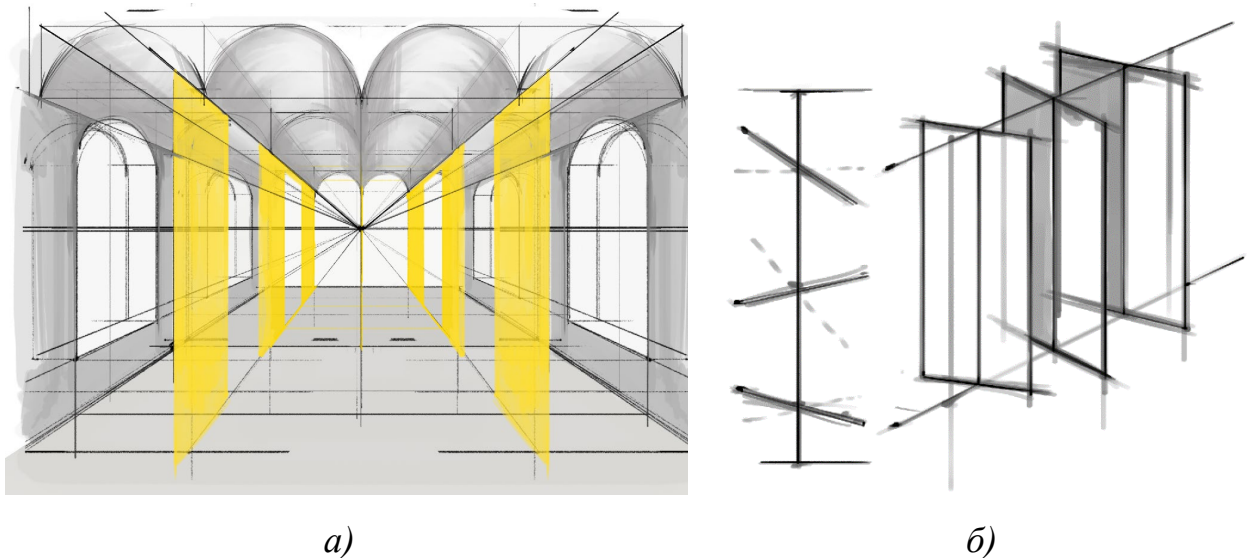
Рис. 3.20 Диван Peanut B от Bonaldo [52].

Освітлення у даній зоні обране мінімалістичне та лаконічне, аби не привертати багато уваги (рис.3.21). Світильник лінійного типу можна використовувати в якості акцентного освітлення. Він відмінно підходить для підсвічування стін, картин і дзеркал. Світлодіодний модуль розташовується уздовж лінійної частини і випромінює тепле насичене світло. У приміщенні обрано горизонтальне розміщення приладу. Також у цій зоні вмонтовано точкові світильники у стелі.

Рис. 3.21 Світильник на розтяжці Skarlat RHL7737 [45].

Враховуючи універсальність виставкового приміщення, у наповненні зали пропонується використати конструкції закріплені на стелі, до яких кріпляться перегородки з скла, металу, тканини та інших матеріалів в залежності від задуму митця. За потреби їх можна легко прибрати та відкрити простір для тумб на яких представлено скульптури. Також, за потреби, можна зняти панелі і приміщення буде вільним для презентації виробів, для перегляду кіно чи фото за допомогою проєктора.

Рис. 3.22 Пропозиції облаштування виставкового приміщення:

а) полотна, для розміщення картин; б) панелі, що змінюють поворот.

Жовті полотна, на яких розміщуються картини, можуть змінювати композицію, зніматися та утворювати більшу площу, в залежності від сценарію та мети виставки (рис. 3.22). Ще одним варіантом наповнення цього простору є панелі, що також кріпляться до направляючої та можуть змінювати кут повороту.

Зона відпочинку облаштована нішами з книгами, м'яким покриттям та додатковим освітленням з розетками, для зручного місцезнаходження там (рис.3.23). Також як основне місце відпочинку створено сходи, що поділяються на прохідну частину та місця для сидіння.

Рис. 3.23 Облаштування зони відпочинку

Облаштовуючи комп'ютерний зал було обрано світлі та лаконічні меблі (рис.3.24), що підтримують зальні рішення у оздоблені приміщення. Було обрано стілець, що підлаштовується до кожної особи. Кімнати обладнані професійними комп'ютерами та необхідними матеріалами.

а)

б)

Рис. 3.24 Меблі для облаштування робочого місця [60]:

а) робочий стіл; б) стілець.

Важливим елементом проектування робочого місця є вдало підібране освітлення. Враховуючи висоту стіни на першому поверсі і висоту вікна, що розміщується за робочим столом, можна розмістити світильники Invisible, які за допомогою гнучкої частини можуть відхилитися в бік і не заважати.

Рис. 3.25 Настінний світильник Invisible [46].

Invisible (рис.3.25) – це інтуїція, функціональність і краса. Дизайн, заснований на балансі між цими концепціями, який передає відчуття невагомості. Різні положення його голови та руки створюють різноманітні композиції, що означає, що світло можна формувати та спрямовувати як завгодно, інтегруючи його в простір. Його краса полягає в його простоті, що робить його культовим твором.

Проаналізувавши переваги та недоліки різних видів мольбертів, для облаштування майстерні було обрано Н-мольберт (рис.3.26), так як він задовольняє більше функцій. У приміщенні виділено зону у якій буде знаходитись композиції, які будуть писати митці. Також облаштовано зони зберігання матеріалів, полотен та інструментів.

Рис. 3.26 Пропозиція наповнення художньої майстерні

Облаштовуючи приміщення варто враховувати їх ергономічні особливості. Тому стільці обрані з змінною висотою, аби було комфортно підлаштовуватись до мольберту (рис.3.27). А також, що не менш важливе те, що обрані меблі підтримують загальну стилістику закладу.

Приміщення наповнює велика кількість природнього освітлення, також продумані світильники до кожного робочого місця. Основа світильника має елементи, що легко змінюють кут повороту.

Рис. 3.27 Стільці для художньої майстерні [60].

Враховуючи ідею обрану для створення дизайну арт-простору, слід досконало продумати освітлення, що буде втілювати її у інтер'єрі.

Tubs Modular (рис.3.28) надає способи просторово структурувати відкриті простори, створювати ґратчасті форми з повітрям і світлом, а також лінійні форми, які підвищують місткість простору. Дуже візуально привабливе сімейство, воно грає з лініями в просторі. У міру того, як твір набуває форми, він стає живим елементом, здатним нескінченно розширюватися, але також може бути розроблений у менших версіях і адаптований до менших просторів.

Tubs Modular — це дуже гнучка та технічно складна сімейка продуктів, що забезпечує максимальний контроль користувача в тонкому профілі та втілює концепцію у просторі, лініями що проходять через приміщення, таким чином відтворюючи ідею шляху, що проходить митець у арт-просторі.

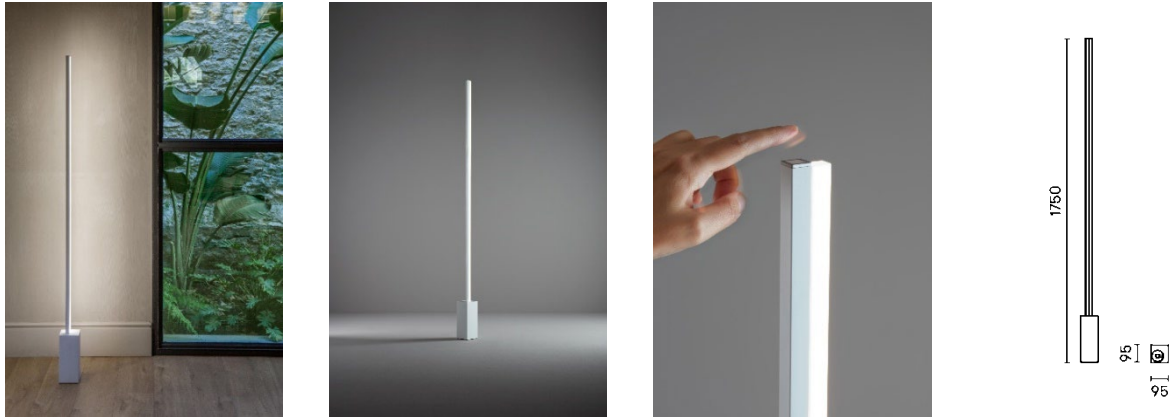

Рис. 3.28 Освітлення Tubs Modular [49]:

а) застосування освітлення на сходах; б) розміщення освітлення на різних поверхнях; в) кріплення; г) схеми можливих формоутворень.

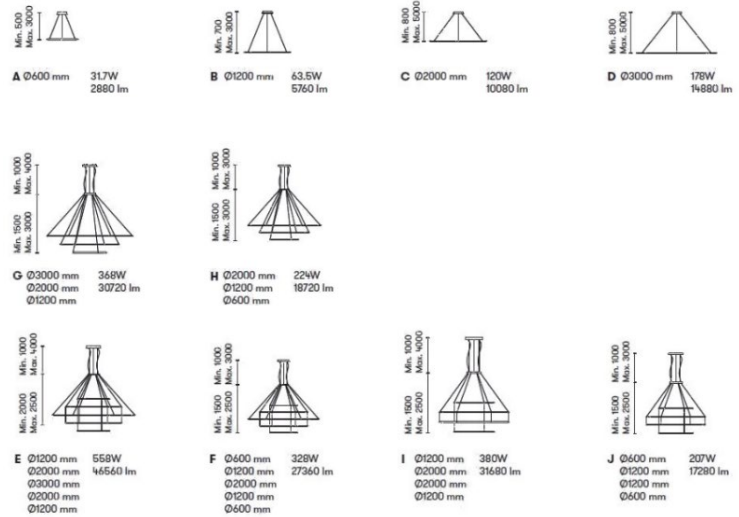

Світильник Circ Floor наповнює розсіяним освітленням приміщення, розташовуючись у кутах кімнат. Дана модель світильнику пропонує мінімалістичний вираз із мінімальним об'ємом, але він здатний заповнити будь-який простір завдяки високоефективному розсіюванню світла. Це дає відчуття легкості, і здається, що виріб випромінює власне світло.

Рис. 3.29 Світильник Circ Floor [49].

Велику кількість колон у просторі було вирішено оформити освітленням Circular (рис.3.30), що поєднує дизайн і архітектуру для створення освітлення для просторих місць. Сімейство круглих кілець із преміальним сучасним дизайном, що забезпечує максимальну універсальність, поєднання форматів, обробки та спрямованості світла. Різна кількість структур, розмірів і положень для Circular дозволяє створювати цікаві тіні зі скульптурним і витонченим ефектом.

a)

б)

Рис. 3.30 Освітлення Circular:

а) загальний вид; б) схеми можливих композицій.

Проектуючи майстерню для гончарного мистецтва було задіяло кілька одиниць обладнання, які гончарі можуть використовувати у своєму творчому процесі. Три найбільш часто використовувані печі, колеса та певне обладнання, яке використовується для доведення сухої глини до придатної для використання форми.

Процес випалу є найважливішою частиною гончарного виробництва. Він перетворює глину на керамічний матеріал. Хоча дуже примітивний випал можна проводити в ямі, більшість кераміки обпалюється в печі. Піч – це ємність, у якій накопичується тепло до температур, необхідних для випалу кераміки. Тепло може утворюватися шляхом пропускання електроенергії через нагрівальні елементи або спалювання палива. У майстерні використана піч з застарілими елементами, що цікаво відтіняє сучасний дизайн у приміщенні.

Для облаштування майстерні обрано електричні кола. Електрика, керована ногою педаллю, живить і контролює обертання колеса (рис.3.31). Електричні гончарні кола дозволяють гончарям виконувати великі обсяги роботи ще швидше, ніж раніше.

а)

б)

Рис. 3.31 Електричне гончарне коло [60]:

а) приклад наповнення простору; б) деталь.

Електричні колеса також легші, і їх набагато легше переміщати, ніж колеса з важким маховиком. Це дозволило гончарям більше свободи ділитися своїми ремеслами, оскільки вони можуть взяти з собою електричне колесо та проводити демонстрації.

Також майстерня обладнана рукомийником, для комфортної роботи з матеріалом. До кожного робочого місця проведено освітлення та слід з вмонтованими розетками (рис.3.32).

Рис. 3.32 Візуалізація гончарної майстерні

Висновки до розділу 3

У третьому розділі дипломної роботи обґрунтовано створення експериментального дизайну арт-простору на прикладі колишнього пивоварного заводу, що розташований у місті Київ. Проаналізовано особливості ділянки будівлі, її місцезнаходження та вихідні дані приміщень, що на даний момент є занедбаними.

Насамперед було сформовано технічне завдання та визначено концепцію та формоутворення, які відображають ідею у просторі. Також створено концептуальний колаж, для наглядного прикладу оформлення приміщень. Формуючи концепцію, основною метою було збереження наявних матеріалів та архітектурних рішень, надаючи їм привабливості та залишаючи їх історичні особливості.

Створюючи експериментальний дизайн арт-простору було вирішено функціонально-планувальне рішення виставкового приміщення та майстерень, що налічує креативний простір, а саме:

- виставковий простір;
- вхідна група;
- кафе;
- адміністративні приміщення;
- майстерні художнього мистецтва;
- майстерні гончарного мистецтва;
- комп'ютерні зали;
- зони відпочинку та групового генерування ідей;
- санвузли.

На підставі визначених вище рішень було створено просторе наповнення приміщень. Обрано професійне та більш доцільне обладнання, враховуючи ергономічні особливості сфер, що проєктуються у арт-просторі. Для кожного з приміщень підібрано освітлювальні прилади, керуючись вимогами та концепцією застосованою у інтер'єрі.

Керуючись дослідженнями та вищезазначеним аналізом художніх рішень, було сформовано стилістичні напрямлення застосовані для оформлення приміщень. Обрано спокійну та лаконічну гаму кольорів, які доповнюють наявні у приміщенні матеріали, такі як цегла та металеві конструкції, що створюють особливу естетику та підкреслюють застосовані у просторі елементи індустріального стилю. Також на етапі вибору матеріалів особливу увагу було надано практичності та зносостійкості, що важливо передбачити у громадських закладах.

У просторі використано велику кількість озеленення, що вдало впливає на самопочуття, працездатність та комфорт людей, що перебувають у приміщенні. Враховуючи обрані для приміщень світлі кольори, у деяких кімнатах акцент переходить на об'єме озеленення, що розміщено під стелею чи за скляними перегородками, на яких живі рослини створюють нові композиції.

Загалом у дизайн-проекті застосовано принципи багатofункціональності приміщень та мобільності меблів, що дає змогу для легкого та швидкого перепланування простору.

ВИСНОВКИ

Враховуючи стрімкий розвиток арт-просторів та загалом культурних закладів, актуальність їх проєктування та дослідження зростає дедалі більше.

Арт-простір - це спеціально-облаштовані приміщення, будинки, споруди, майданчики, території, які призначені та облаштовані для дозвілля, відпочинку та творчої праці людей будь-якого віку та соціального рівня з метою розвитку власних творчих навичок, а також можливістю самовираження та спілкування з однодумцями. Вони мають різне функціональне-наповнення та охоплюють різні сфери діяльності.

Заклади даного типу можуть проєктуватися у різних будовах, та доцільніше використовувати вже існуючі споруди, такі як колишні промислові зони, громадські будівлі, елеватори, зернохосовища, тощо.

Спершу варто проаналізувати існуючу базу досліджень, нормативні документи та історію формування креативних просторів. У роботі визначено авторів, що займаються дослідженням креативних просторів, таких як Костюченко О. А., Абизов В. А., Романенко Ю. В., Івашко О. Д., Ганець С. В., Петришин Г. П. та інші.

Обов'язковим етапом проєктування таких закладів є визначення чинників та факторів, таких як соціально-економічні, природно-географічні, містобудівні, екологічні, ергономічні, типологічні, технічні, естетичні фактори. що вжиті при створенні арт-просторів.

Функціонально-планувальна структура – це взаємозв'язок функціональних методів, що проходять водночас всередині будівлі. Його визначає раціональне групування окремих одиниць в цільну систему. Організуючи виставкові приміщення важливо продумати рух людей у просторі та композиційні рішення експозиції. Проєктуючи зони виставок доречно використовувати елементи, що легко змінюються, це можуть бути перегородки легкого монтажу виконані з різних матеріалів та форм. Облаштовуючи простір варто врахувати засоби формування композиції, такі як форма, матеріал та прийоми композиції, а також слід брати до уваги принципи побудови композиції, ними можуть слугувати симетрія, асиметрія, ритм, домінанта, динаміка та статика.

Просторове наповнення інтер'єру має відповідати ергономічним нормам сформованим у нормативній літературі. Кожне з приміщень має індивідуальну комбінацію меблів та обладнання, що відповідає сфері діяльності, для якої облаштовано приміщення.

Художньо-образні рішення, що втілюються у просторі впливають на самопочуття, комфорт, генерування ідей та продуктивність людей у креативному закладі. Одним з таких рішень є вибір кольору та вдале його сполучення. Також важливо вирішити придатність кольорової гами для функцій, які налічує приміщення. Підбір матеріалів для оздоблення простору має відповідати вимогам та нормам, що визначені для громадських місць, а також обраній концепції. Як один з методів оздоблення приміщень можна виокремити озеленення, що забезпечує вологість у приміщенні та створює затишну атмосферу.

Стилістичне рішення задіяне для арт-простору може бути геть різним, в залежності від ідеї та концепції обраної для інтер'єру. Наприклад можна обрати індустріальний, сучасний стиль, вабі-сабі, джапанді чи будь-який інший.

На підставі вищезазначеного було сформовано принципи та пропозиції втілені у експериментальному проекті, що запропоновано у дипломній роботі. Для дизайн-проекту було обрано занедбаний пивоварний завод Ріхтера, що знаходиться на адресою вул. Фрунзе, 35, м. Київ. Будівля розташована в центрі міста, в історичній місцевості Поділ. Споруда має вдале місцезнаходження, та зручну транспортну доступність, поблизу знаходиться парк, стоянка для автомобілів, а також магазини.

У роботі проаналізовано особливості ділянки, наявний стан будівлі та історію її формування. Запропоновано концепцію та ідею задіяні у оформленні арт-простору зосереджені на збереженні вихідних матеріалів, а також на формоутворенні у вигляді освітлювального обладнання, що проходить через всі приміщення, уособлюючи ідею шляху митця у ньому. Обрані для дизайну-інтер'єру матеріали легко очищуються та витримують великий потік людей у ньому. Світлі кольори використані у виставковій зоні не відволікають від виробів митців, а навпаки акцентують увагу на них.

Функціональне планування створене у просторі умовно поділяє його на дві частини. Одна з них налічує виставкові зони, адміністративні приміщення, кафе, вхідну групу та санвузли. Друга частина закладу облаштована основним залом, в якому запроєктовано зони відпочинку, майстерні художнього та гончарного мистецтва, а також комп'ютерні зали. Організація простору застосована для у арт-просторі вдало розмежовують робочі зони та відпочинку, а також створює прохідні зони, які вдало забезпечують безперешкодне пересування відвідувачів.

Особливу увагу приділено просторовому наповненню приміщень. Облаштовуючи виставкові приміщення, було застосовано меблі, що легко трансформуються в залежності від обраної експозиції. Висота та площа приміщення, а також обрані кріплення конструкцій дозволяє створювати композиції у повітрі. Також у роботі запропоновано професійне обладнання для майстерень, що задовольняє потреби митців у їх діяльності. Виокремлено моделі м'яких меблів, приборів освітлення, що вдало підкреслять застосовані у інтер'єрі рішення, а також моделі мольбертів, гончарних станків, стільців, що пасують розмірам обраних меблів раніше. Застосовано ергономічні особливості облаштування робочих місць за комп'ютером, та обрано належні меблі.

У просторі застосовано не одне стилістичне рішення, але більшу увагу залишають елементи індустріального стилю, що також підкреслюють історичні особливості створення будови. Також визначено матеріали та їх особливості їх використання. Здебільшого було використано бетон, дерево, фарби світлих відтінків та скляні елементи. Акцентом у приміщеннях є рослинні елементи, що влучно підкреслюють лаконічність обраних матеріалів та кольорів. Також озеленення добре впливає на самопочуття людей у просторах.

Проектуючи експериментальний дизайн-проект арт-простору було створено альбом креслень, що налічує: планування, розгортки приміщень та візуальні рішення обрані для оформлення. Візуалізації відображають художньо-образні рішення та концепції обрані для арт-простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абизов В.А., Вовкотруб О.М. Особливості типології та дизайну розважальних закладів. *Art and Design*. 2018. № 3. С. 30 - 40.
2. Абизов В. А., Сідорова А. О. Особливості дизайну внутрішнього виставкового простору: композиційні прийоми та засоби. *Технології та дизайн: матеріали міжнародної науково-практичної конференції*, 2020. С. 1 - 12. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/17013/1/td_2020_N4_04.pdf (дата звернення: 12.04.2022).
3. Абизов В.А. Роль сучасних будівельних матеріалів в розвитку етнодизайну міського середовища. *Європейський вектор розвитку і національний контекст: матеріали конференції науково-технічного збірника*, 2014. С. 37 - 43.
4. Абизов В.А. Сучасні будівельні матеріали в ландшафтному дизайні міського середовища. *Теорія і практика дизайну*. 2014. Вип. 6. С. 3 - 12.
5. Абизов В.А. Теорія розвитку архітектурно-будівельних систем: монографія. Київ : КНУКіМ, 2009. 239 с.
6. Абизов В. А., Чверкалюк К. О. Особливості типології та дизайну арт-просторів. Тенденції на перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації : матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Переяслав, 30 вересня 2022 р. С. 42-46.
7. Абизов В.А., Чверкалюк К.О. Поняття арт-простору та його характеристика. *Актуальні проблеми сучасного мистецтва* : матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції, 27 квітня. 2022 р. Київ, КНУТД. 2022. С.179-181.
8. Антоненко І., Вишневська О., Чверкалюк К., Мельник Є., Чорненька К. Перетворення колишніх промислових об'єктів на арт-кластери. Актуальні проблеми сучасного дизайну : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, КНУТД, 22 квітня 2021 р. С. 198-201.
9. Антоненко І. В. Особливості реновації агропромислових комплексів (на прикладі елеваторів). *Science and education: problems, prospects and*

- innovations*. Abstracts of the 6th International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Kyoto, Japan. 2021. P. 151-160.
10. Антоненко І. В. Феномен «сквотингу» як засіб розвитку креативної індустрії України. *Fundamental and applied research in the modern world*. abstracts of VII International scientific and practical conference, Boston, USA, 17-19 February, 2021. VoScience Publisher, Boston, USA, 2021. P. 201-211.
  11. Архітектурна студія SHOVK. URL: <https://shovk.com/portfolio/zavod-rikherta/> (дата звернення: 12.01.2022).
  12. Архітектурно-композиційні рішення будинків та їх комплексів. URL: https://stud.com.ua/27014/tovaroznavstvo/arhitekturno_kompozitsiyn_rishennya_budinkiv_kompleksiv (дата звернення: 26.07.2022).
  13. Бізнес під час пандемії: з чого почати та як вижити. *Суспільне новини*: веб сайт. URL <https://suspilne.media/139155-biznes-pid-cas-pandemii-z-cogo-pocati-ta-ak-viziti/> (дата звернення: 22.05.2022).
  14. Вимоги до освітлення робочих місць. URL: <https://5watt.ua/uk/blog/statti/vimogi-do-osvitlennya-robochikh-misc> (дата звернення: 05.06.2022).
  15. Візниця Ю.В. Національна ментальність та риси її українського виміру. *Вісник Криворізького технічного університету*. 2010. № 2(33). С.17.
  16. Вода в пластику – загроза життю! Чи є альтернатива? *Життя в стилі ЕСО*: веб-сайт. URL <https://iameco.com.ua/voda-v-plastyku-zagroza-zhyttyu-chy-ye-alternatyva/> (дата звернення: 01.07.2022).
  17. Ганець С.В. Чинники формування нового функціонального призначення постпромислових територій. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*: матеріали науково-технічного збірника. 2017. С. 293-299. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spam_2017_49_40 (дата звернення: 22.04.2022).
  18. ДБН В.2.2.-9:2018 Громадські будинки та споруди. [Чинний від 28-09-2018]. Київ: Держкоммістобудування України, 2018. С.16.

19. ДБН В.2.2-16:2019 Культурно-видовищні та дозвілєві заклади. [Чинний від 26.03.2019] Київ: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019. С.97.
20. Дизайн громадських інтер'єрів: особливості проектування. *Корисні поради* : веб-сайт. URL: <http://xn--80aimveh.pp.ua/dim/19501-dizayn-gromadskih-interyerv-osoblivost-proektuvannya.html> (дата звернення: 04.06.2022).
21. Загадкове джапанді: приклади інтер'єрів, що об'єднують японський і скандинавський стиль. URL: https://lifestyle.24tv.ua/design/stil-dzhapandi-7-prikladiv-interyeru-novini-ukrayini-i-svitu_n1539176 (дата звернення: 10.04.2022).
22. Значення клубу (що це таке, поняття та визначення). URL <https://uk.encyclopedia-titanica.com/significado-de-club> (дата звернення: 16.05.2022).
23. Івашко О.Д. Арт-кластери як новий тип багатофункціональних комплексів: причини виникнення і визначальні ознаки. *Теорія та історія архітектури*. КНУБА, №13. 2017. С. 289-298.
24. Історичні аспекти і сучасні тенденції розвитку виставкового руху. URL: <http://ebib.pp.ua/istorichni-aspekti-i-suchasni-tendentsiyi-rozvitkuvistavkovogo-ruhu-osnovi.html> (дата звернення: 02.07.2022).
25. Історіографія музейного предмету XVII-XX ст. Поступове виділення основних рис музейних об'єктів. URL: <https://bookster.com.ua/istoriografiya-muzejnogo-predmetu-xvii-xxstpostupove-vydilennya-osnovnyh-rys-muzejnyh-obyektiv/> (дата звернення: 24.04.2022)
26. Історія виникнення та розвитку музеїв. URL: https://muzej.at.ua/blog/z_istoriji_viniknennja_ta_rozvitku_muzejiv/2012-03-06-2 (дата звернення: 10.06.2022).
27. Карп'як М.О. Формування креативних просторів та їх значення для економічного розвитку регіону в умовах децентралізації влади. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*, вип. № 3. 2017. С. 20-23.

28. Клімат України. *Вікіпедія*: веб сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BB%D1%96%D0%BC%D0%B0%D1%82_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8 (дата звернення: 05.08.2022).
29. Ковальчук Т. С. Формування сучасного будинку культури на теренах України. Сучасні проблеми архітектури та містобудування: наук.-техн. збірник. Відпов. Ред. М.М. Дьомін. Київ : КНУБА, 2012. Вип. 31. С. 89- 96.
30. Костюченко О.А. Основні екопідходи до формування архітектури будівель арт-центрів. *Архітектура та екологія*: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. 2013. С. 189-191.
31. Костюченко О. А. Особливості дизайну експозиційних просторів у арт-центрах. *Теорія та практика дизайну* : збірник наукових праць НАУ. 2017. Вип. 12. С. 128-135.
32. Креативні індустрії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Креативні_індустрії (дата звернення: 15.12.2021).
33. Лінда С. М., Типологія громадських будівель і споруд. URL: <https://www.yakaboo.ua/ua/tipologija-gromads-kih-budivel-i-sporud.html> (дата звернення: 24.12.2021).
34. Лінда, С. М. Моркляник О. І. Типологія громадських будівель і споруд : підручник для студ. вищ.навч. закл. Львів, 2015. 348 с.
35. Лещенко О.В Створення креативних громадських просторів як інструмент відродження регресивних міст і регіонів. *Вчені записки таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. 2021. № 1. С. 65-75. DOI: <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2021.1/13> (дата звернення: 06.12.2021).
36. Назарук М. Ревіталізація - крок до еколого-збалансованого розвитку міста Львова. *Вісник Львівського університету*. 2016. Вип. 50. С. 271-276.
37. Місця, де народжуються ідеї. *The Ukrainians*: веб-сайт. URL: <https://theukrainians.org/mista-ideyii/> (дата звернення: 16.08.2022).

38. Настінний світильник Leds c4 invisible. URL: <http://surl.li/drvlk> (дата звернення: 15.05.2022).
39. Нойферт Е. Будівельне проектування / переклад з німецької. Київ : Фенікс 2017. 624 с.
40. Петришин Г. Ганець С. В. Реорганізація постпромислових територій в контексті генерального плану Львова до 2025 року. *Досвід та перспективи розвитку міст України*. 2014. Вип. 26. С. 141-149.
41. Петрова І. В. Розважальний комплекс в сучасній Україні: проблема типології. *Вісник Маріупольського державного університету*. 2015. Вип. 10. С.140-148.
42. Планувальні рішення виставкової зони. URL: <https://i.pinimg.com/originals/87/ef/8f/87ef8f8d6117300da8cdba0de92d9075.jpg> (дата звернення: 09.06.2022).
43. Положення про клубний заклад системи Міністерства культури і туризму України. URL: <https://ovadnivska-gromada.gov.ua/news/1608974405/> (дата звернення: 02.07.2022).
44. Пономарьова А.В. Містобудівна реновація порушених промислових територій в Європі. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування : наук.-техн. зб.* Київ : КНУБА, 2011. Вип. № 26. С. 155-161.
45. Постановка світла на виставках, у музеях та галереях. URL: <https://bodia.online/l/xOtToU> (дата звернення: 10.05.2022).
46. Про основні засади молодіжної політики: Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX. Офіційний вісник України. 2021. № 41. 9 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text> (дата звернення: 02.07.2022).
47. Романенкова Ю.В. Типологія арт-простір: Консистенція, методи захисту від «форматування». *Молодий вчений* : матеріали наук. журн., Херсон : Гельветика, 2013. № 4 квітень, 2016. С. 670-674.

48. Русанова І. В. Сучасні тенденції функціонально-планувальної організації міських територій. *Досвід та перспективи розвитку міст України*. 2014. Вип. 27. С. 116-125.
49. Савйовський В. В. Ревіталізація — екологічна реконструкція міської забудови. *Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*. 2014. № 8. С. 47–52. DOI: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vpabia_2014_8_10.pdf. (дата звернення: 02.06.2022).
50. Сафронова О.О., Агліуллін Р.М., Чебикіна М.В., Вознюк А.М. Особливості дизайну громадських приміщень в умовах реновації інженерних споруд баштового типу. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*. 2016. № 6. С. 221-229. DOI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vknutdtn_2016_6_29 (дата звернення: 15.06.2022).
51. Світильник Circ Floor. URL: <https://www.architonic.com/en/product/grok-circ-floor/1540100> (дата звернення: 06.04.2022).
52. Світлодіодний настінний світильник grok tubs. URL: <https://www.eluce-store.it/grok-tubs-lampada-parete-led.html> (дата звернення: 12.02.2022).
53. Стилi дизайну інтер'єру. URL: <https://mauris-design.in.ua/styli-interyeru/> (дата звернення: 03.09.2022).
54. Стил ь інтер'єру джапанді. URL: <https://moluch.ru/archive/57/7762/> (дата звернення: 02.09.2022).
55. Українська економіка і пандемія: досягти дна і відштовхнутися. *Радіо свобода* : веб-сайт: URL <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrainska-ekonomika-vlitku-2021-roku-dosiahnuty-dnaividshovkhnutysia/31327546.html> (дата звернення: 15.09.2022).
56. Швець В.В., Гордійчук Ю.В. Реновація виробничих, промислово-складських зон з метою їх ефективного використання. *Розвиток промисловості та суспільства* : матеріали XLVIII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 13-15 березня. 2019.
57. Шмельова О. Є., Сафронова О. О., Булгакова Т. В., Синицька М. О. Особливості дизайну просторів сучасних коворкінгів залежно від їх

- функціонального призначення. *Art and design*. 2019. №4. С. 119-131.
[DOI:10.30857/2617-0272.2019.4.11](https://doi.org/10.30857/2617-0272.2019.4.11).
58. Яковець І. О., Овчаренко В. Ю. Арт-простір у контексті формування креативного простору міст. *Культурно-мистецькі аспекти в сучасній картині світу* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції 11 – 13 вересня 2019 р. 202 с.
59. Creative Industries and Economic Evolution. URL: <http://www.culture-21.com/2011/10/17/creative-industries-and-economic-evolution/> (Last accessed: 01.06.2022).
60. Basic types of exhibition space Layout according. URL: https://www.researchgate.net/figure/Scheme-of-six-basic-types-of-exhibition-space-Layout-according-to-Naredi-Rainer-and_fig1_359281288 (Last accessed: 15.05.2022).
61. Best paint colors for large spaces according to interior designers. URL: <https://www.elledecor.com/design-decorate/color/g12255047/best-paint-colors-large-spaces/> (Last accessed: 07.09.2022).
62. Color In Architectural Design. URL: <https://www.re-thinkingthefuture.com/technologies/gp27-color-in-architectural-design/> (Last accessed: 15.06.2022).
63. Color in schools: how to brighten up the learning environment. URL: <https://drgaia.com/color-in-schools/> (Last accessed: 03.09.2022).
64. Creative Training Rooms in Berlin for Hire. URL: <https://spacehuntr.com/expert-advice/berlin/training-rooms-berlin/> (Last accessed: 02.07.2022).
65. Industrial Interior Design: 7 Characteristics of Industrial Style. URL: <https://www.masterclass.com/articles/industrial-interior-design-explained> (Last accessed: 16.03.2022).
66. Jackson Dinsdale Art Center. URL: <https://www.archdaily.com/902601/jackson-dinsdale-art-center-tack-architects/5ba9647ef197cca23c000355jacksondinsdale-art-center-tack-architects-photo> (Last accessed: 15.02.2022).

67. Mansilla y Tuñón. URL: <http://afasiaarq.blogspot.com/2012/02/mansilla-y-tunon.html?m=1> (Last accessed: 22.09.2022).
68. Monochrome Interiors: Color at the Forefront. URL: <https://www.archdaily.com/957034/monochrome-interiors-color-at-the-forefront> (Last accessed: 15.08.2022).
69. Musee Unterlinden Expansion / Herzog & de Meuron. URL: https://www.archdaily.com/240219/musee-unterlinden-expansion-herzog-de-meuron?ad_medium=gallery (Last accessed: 26.26.2022).
70. Space partitions. Modern acoustic room. URL: <https://molodesign.com/collections/space-partitions/> (Last accessed: 03.09.2022).
71. The Importance of Color Palettes in Architectural Design. URL: <https://www.archdaily.com/942031/the-importance-of-color-palettes-in-architectural-design> (Last accessed: 10.04.2022).
72. The Psychology of Color in an Interior Space. URL: https://issuu.com/brittanianderson/docs/book_abb65755d8ef7e (Last accessed: 28.09.2022).
73. The Psychology of Color in Public Spaces. URL: <https://polyvision.com/about/news/the-psychology-of-color-in-public-spaces/> (Last accessed: 12.08.2022).
74. The Role of Colour in Public Spaces. URL: <https://www.florim.com/en/blog/the-role-of-colour-in-public-spaces/> (Last accessed: 01.08.2022).
75. Tubs modular. URL: <https://siilight.com.au/collection/brands/tubs-modular/> (Last accessed: 15.04.2022).
76. Tubs modular. Grok. URL: <https://siilight.com.au/collection/brands/tubs-modular/> (Last accessed: 20.03.2022).
77. Victor pricop's entry for the west kowloon pavilion 2017 is a theatrical curtain. URL: <https://www.designboom.com/architecture/victor-pricop-design-featured-entry-hong-kong-competition-10-23-2017/> (Last accessed: 09.04.2022).
78. What is Wabi-Sabi Aesthetic? URL: <https://foyr.com/learn/wabi-sabi-interior-design/> (Last accessed: 25.06.2022).

ДОДАТКИ

Міжнародна науково-практична конференція
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ДИЗАЙНУ»

Київ, КНУТД, 22 квітня 2021 р.

9УДК 725.4:69.059.3

ПЕРЕТВОРЕННЯ КОЛИШНІХ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ НА АРТ-КЛАСТЕРИ

АНТОНЕНКО Ігор, ВИШНЕВСЬКА Олена, ЧВЕРКАЛЮК Катерина,
МЕЛЬНИК Єлизавета, ЧОРНЕНЬКА Катерина
Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна
tonn7171@gmail.com

Окреслено сутність та функції арт-кластера. Висвітлено досвід перетворення колишніх промислових об'єктів на арт-кластери. Обґрунтовано можливість подовження життя відповідних будівель та їх використання відповідно до нових культурних трендів.

Ключові слова: промислові об'єкти, перетворення, арт-кластер, простір, творчість.

ВСТУП

Наявність закинутих промислових підприємств і складських будівель актуальна для багатьох міст, особливо тих, де ці об'єкти є пам'ятками архітектури. В Європі такі будівлі прагнуть зберегти, зокрема, перепрофілюючи їх на арт-кластери. У нашій країні такі об'єкти часто навмисно доводять до аварійного стану аби потім їх знести, а на їх місці звести житловий, офісний чи торговельний комплекс.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Наявність доволі великої кількості закинутих промислових підприємств і складських будівель визначає актуальність їх подальшої долі. У цьому разі потребує уваги позитивний досвід перетворення таких об'єктів на арт-кластери. Водночас актуальними є питання шляхів такої трансформації.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Арт-кластером вважається особливе міське середовище, в якому є простір для творчості, а також відпочинку і розваг. Такі об'єкти можуть створюватися на вільному місці і водночас у будівлях, які внаслідок різних обставин перестали використовуватися за призначенням. В останньому разі такими місцями можуть бути занедбані промислові об'єкти. Важливим чинником, що впливає на дизайнерські рішення проєктів адаптації колишніх промислових об'єктів, є їх історична і, зокрема, архітектурна цінність. Нові функції істотно впливають на об'ємно-просторові рішення майбутніх інтер'єрів і художні прийоми освоєння простору [1, с. 91–95].

Поява арт-кластерів або, як їх ще називають креативними кластерами, є наслідком розвитку творчої індустрії, яка згідно з [2], визначаються як діяльність, в основі якої лежить індивідуальне творче начало, навичка або талант, які несуть у собі потенціал створення доданої вартості і нових робочих місць. Іншими словами, це будь-яка проєктна діяльність, пов'язана з перформативним мистецтвом, а також зі створення і реалізації творчої продукції та надання послуг.

За способом функціональної організації арт-кластер належить до багатофункціональних об'єктів, в яких основною ознакою є творчий аспект. Арт-кластер націлений не стільки на творчий розвиток особистості, як на середовище без строгої регламентації функціонального наповнення приміщень. Особлива популярність неформальних течій серед молоді визначає той факт, що саме молоді люди стають основними орендарями, власниками і відвідувачами арт-кластерів [3, с. 479–489].

Загалом під арт-кластери можна перепрофілювати не лише промислові, а й складські або військові об'єкти. Водночас кожного разу потрібно враховувати його розташування та обсяг необхідних для перепрофілювання заходів. Арт-кластери завжди тяжіють до транспортних магістралей, до яких повинна бути забезпечена транспортна доступність і де має бути стоянка транспорту. Тому їх переважно створюють у великих містах, де молоді звичайно найбільше.

Важливо й те, що саме у великих містах часто зводилися великі об'єкти з використанням великопрогонових залізобетонних конструкцій, які легше трансформувати для різноманітних цілей. Дещо незвичне внутрішнє середовище надає перетвореним об'єктам певного шарму, який найбільше подобається молодим людям, які прагнуть нового.

Звичайно на арт-кластери перетворюють підприємства, на яких не було екологічно-небезпечного виробництва. Такими є часто колишні підприємства легкої та харчової промисловості. Однак відомі й приклади створення арт-кластерів на заводах радіоелектроніки, на парфумерних фабриках, на мотоциклетних заводах та ін. Найбільш придатними для цієї мети є будівлі середньої поверховості, які можна легко перепланувати без залучення великих коштів.

Найбільше арт-кластерів на місці покинутих підприємств виникло в Києві. Аналогічні ініціативи з'являються також у Львові та Одесі. Успішність таких починань – гостра нестача місць для дозвілля і водночас їх порівняно невелика вартість, порівняно з новим будівництвом.

Ключова відмінність між старою і новою функціями будівель полягає у звільненні від індустріального гніту та реалізації ідеї свободи. У дизайні інтер'єру це виражається у більшій відкритості простору, яка насамперед досягається шляхом збільшення розмірів вікон. Модерністський підхід полягає також у відкритості і «чесності» матеріалів, зокрема відкритості цегляної кладки стін та інженерних комунікацій. Перегородки, що розділяють простір, звичайно залишаються невисокими. Ефекту «прозорості» інтер'єру сприяють також сталеві та скляні поверхні, що відбивають світло, а також світлі меблі [1].

Прикладом реалізації арт-кластеру в Києві є арт-завод «Платформа» на місці колишнього Дарницького шовкового комбінату по вул. Червоноткацькій. При цьому збережено фасад споруди, зведеної в 1948 р. При цьому мінімальним втручанням характеризувалися ремонтні роботи в середині приміщення щоб не втратити дух і стиль 1950-х років. Різноманітним стало використання приміщень: від аутлетів до шоу-румів, де можливі виставки і продаж одягу [4]. Арт-завод має сторінку в мережі Facebook, звідки можна дізнаватися про нові заходи.

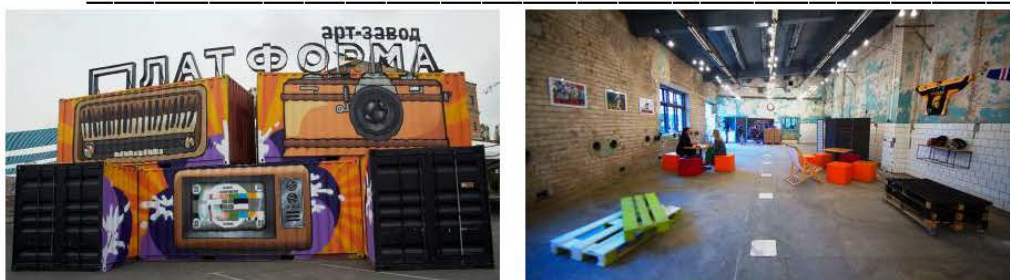

Рис. 1. Арт-завод «Платформа»

Ще одним проектом з перетворення постіндустріальних руїн є центр культурних ініціатив «Ізоляція». Він з'явився в Донецьку в 2010 р. на території колишнього заводу з виробництва тепло- і звукоізоляційних матеріалів. Після відкриття центру у ньому відбулося кілька десятків художніх проєктів з різних країн; тут почали влаштовувати кіноогляди і лекції. Проте у зв'язку з російською агресією центр «Ізоляція» довелося перемістити в Київ. Його розмістили на території судноремонтно-суднобудівного заводу на Подолі в одному з поверхів будівлі, який став виставковим простором і не лише ним. Тут є змога зануритися у захоплюючий квест. Адреса закладу – м. Київ, вул. Набережно-Лугова, 12. На арт-заводі у рамках проєкту «Izone» функціонує органічне кафе і кілька майстерень, де бажаючі можуть скористатися устаткуванням фотолабораторії або створити унікальну друковану продукцію на літографських верстатах (рис. 2) [4].

Рис. 2. Центр культурних ініціатив «Ізоляція», створений на території Київського судноремонтно-суднобудівного заводу на Подолі

Наступний кластер, який потребує згадки, – «G13 project studio». Його створили в Києві на території колишнього склотарного заводу для знімання кліпів, реклами, немасштабних проєктів і фотостудії. Адреса закладу – Балтійський провулок, 23. Пізніше виникла ідея створити літню терасу для проведення розважальних заходів. Цей проєкт отримав назву «G13 Summer Terrace». Він складається з кількох просторів, серед яких «G13 Loft» для відео та фотозйомки. Додатково оснащені гримерна, офіс, мітинг-рум і кухня. Важливо, що тут є кілька просторів, які моделюються під різні формати, вони трансформуються, поділяються або об'єднуються (рис. 3) [4]. На жаль, внаслідок низки обставин арт-кластер було вирішено закрити.

Рис. 3. Кластер «G13 project studio» у Києві на Балтійському провулку, 23

ВИСНОВКИ

Арт-кластери – це співтовариства творчих підприємців і водночас особливе міське середовище для проведення різноманітних заходів і відпочинку. Можливими місцями їх створення є занедбані промислові об'єкти, насамперед ті, де не було екологічно небезпечного виробництва і водночас до яких є легка транспортна доступність.

Останнім часом у кількох великих містах України (насамперед у Києві) виникло близько десяти подібних культурних і водночас розважальних майданчиків. Причина успішності таких починань – порівняно невелика вартість створення на базі занедбаних об'єктів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Райкин А. А. Архитектурно-художественные особенности ревитализации промышленных объектов: диссертация ... кандидата: 17.00.04. ФГБОУ ВПО МГХПА им. С.Г. Строганова], 2016. 167 с.
2. Department for Culture, Media and Sport. Creative Industries Programme. *Creative Industries Mapping Document*. London, 2001
3. Івашко О. Д. Обґрунтування можливості ревіталізації непрацюючих підприємств під нову функцію (на прикладі колишнього пивоварного заводу Ріхерта на вул. Фрунзе, 35). *Архітектурний вісник КНУБА: наук.-вироб. зб.* Відп. ред. П. М. Куліков. Київ: КНУБА, 2018. Вип. 14–15. С. 479–489.
4. Друге дихання: арт-кластери на території київських промзон. URL: <https://hmarochos.kiev.ua/2014/10/24/druge-dihannya-art-klasteri-na-teritoriyi-kiyivskih-promzon/> (дата звернення: 13.12.2020)

ANTONENKO I., VYSHNEVSKA O., CHVERKALUK K., MELNIK E., CHORNENKA K.

CONVERSION OF FORMER INDUSTRIAL FACILITIES INTO ART CLUSTERS

The essence and functions of the art cluster are described. The experience of transformation of former industrial facilities into the art clusters is highlighted. The possibility of prolonging the life of the respective buildings and their use in accordance with new cultural trends is highlighted.

Key words: industrial facilities, transformations, art cluster, space, art.

УДК 72.01

ПОНЯТТЯ АРТ-ПРОСТОРУ ТА ЙОГО ХАРАКТЕРИСТИКА

АБИЗОВ Вадим, ЧВЕРКАЛЮК Катерина

Київський національний університет технологій і дизайну, Київ,
 Україна

vaddimm77@gmail.com; katacverkaluk@gmail.com

Анотація: У дослідженні розглядається поняття арт-просторів та проводиться аналіз літературних джерел, що дають визначення терміну «Арт-простір» та формулюється його нове визначення. Визначаються види та основні функції креативних просторів.

Ключові слова: арт-простір, креативний простір, мистецтво, багатофункціональний простір.

ВСТУП

Актуальність вивчення креативних просторів полягає у тому, що наразі у населення прослідковується великий творчий потенціал, який необхідно розвивати. При цьому існує достатня кількість пустих та не функціонуючих територій, сприятливих для формування арт-просторів. Дане направлення в Україні тільки набуває розвитку, а поняття арт-простору не є повністю дослідженим всупереч тому, що створення креативних просторів набирає все більшої актуальності.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Основним завданням є аналіз наукових і літературних джерел за темою дослідження та на його основі визначення поняття арт-простору, Актуальним також є виявлення видів та основних функцій креативних просторів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

У статті Лещенко О.В «Створення креативних громадських просторів як інструмент відродження регресивних міст і регіонів» проаналізовано історичний поступ досліджень із урбаністики від початку XIX ст. дотепер. Визначено, що сучасні дослідники з урбаністики зосереджують коло своїх наукових інтересів на новому явищі в розвитку цивілізації – «гіпермістах». Автором визначено наступне поняття арт-простору: «креативний простір – це мікросередовище, яке відповідає вимогам і запитам активної частини суспільства, здатної до генерування креативного мислення. Фактично креативний простір – це форма (архітектурна, інфраструктурна), здатна дати можливість креативним людям наповнити себе змістом, у якому продукуються креативні ідеї, стартапи, продукти» [1].

Однак, наприклад, Яковець І.В. та Овчаренко В.Ю. у своїй роботі «Арт-простір у контексті формування креативного простору міст» дають таке визначення поняттю: «Арт-простір – колишні промислові простори з їх величезними площами і високими стелями, що використовують не тільки для житла, але і для організації багатофункціональних культурних центрів з виставковими залами, кафе, ресторанами, офісами, концертними майданчиками» [2].

У статті Карп'як М.О. «Формування креативних просторів та їх значення для економічного розвитку регіону в умовах децентралізації влади» опрацьовано явище креативного простору, розкрито фактори формування креативних просторів в Україні та світі. Також автором публікації встановлено напрями стимулювання розвитку креативних індустрій в Україні регіональними та місцевим органам влади в контексті сьогоденної реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади в Україні. Дано визначення поняття Креативного простору: «Креативний простір – це багатофункціональний майданчик для підприємців, організацій та окремих індивідів, які працюють віддалено, найчастіше із замовниками послуг з інших країн» [3].

Поняття "арт-простір" складається з двох частин: "арт" та "простір". Іншомовне слово "арт" перекладається з англійської мови як мистецтво, творчість, майстерність. "Простір" означає протяжність, вмістилище, в якому розташовані предмети і відбуваються події.

Виходячи з проаналізованих джерел, можна сформувати наступне визначення цьому поняттю: «Арт-простір – це спеціально-облаштовані приміщення, будинки, споруди, майданчики, території, простори, які призначені та облаштовані для дозвілля, відпочинку та творчої праці людей будь-якого віку та соціального рівня з метою розвитку власних творчих навичок, а також можливістю самовираження та спілкування з однодумцями».

Основне призначення креативного простору — надання майданчиків діяльності представникам творчих професій, чисельність яких у постіндустріальному суспільстві постійно зростає. Креативні простори можуть займатися трансляцією та популяризацією створених на їх території продуктів та послуг.

Такі простори можуть створюватися у не функціонуючих промислових, громадських спорудах, офісних центрах та колишніх заводах. Також часто подібні арт-простори формують у бібліотеках. Це відносно новий напрямок діяльності, метою якого є залучення молодих та креативних людей. Дані заклади можуть функціонувати як музеї, галереї, бібліотеки, майстерні, зали для лекцій та все це об'єднане разом створює багатофункціональне середовище.

Виділяють наступні види творчих просторів:

- Коворкінг - це така організація праці, коли люди з різним типом зайнятості взаємодіють в одному місці.
- Арт-центр – це функціональний громадський центр, який покликаний заохочувати мистецтва та пропонувати різні послуги.
- Арт-квартал - це частина міста, орієнтована відповідно до наступних критеріїв: відносна компактність розміщення та пішохідна доступність всіх

об'єктів, що забезпечують різноманітне та насичене подіями проведення часу. Він має бути комфортним, естетичним та автентичним місцем, де приємно та цікаво проводити час. Представникам творчих індустрій арт-квартали надають можливість працювати, експонувати та продавати результати своєї праці.

• Креативні хаби — відносно нове явище. Це місця, що дозволяють представникам різних креативних індустрій колаборувати, користуватись спільним обладнанням, винаймати офіси чи студії, і найголовніше — формувати професійні спільноти, створювати нові спільні продукти [4].

Основні функції креативних просторів:

- Організація середовища для дозвілля та творчості;
- Створення інноваційного середовища;
- Благоустрій занедбаних міських територій;
- Підвищення туристичної привабливості міста;
- Розвиток ринку ідей для стартапів.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши наукові джерела та можливості формування арт-просторів можна зробити висновки, що створення креативних просторів може покращити соціально-економічну ситуацію країни та вивести цю індустрію на новий рівень. Загалом сучасний креативний простір може мати безліч форм та проявів, адже його створюють, як правило, творчі особи. Креативні простори дозволяють оцінити актуальні соціально-економічні процеси, що відбуваються у суспільстві. Сектор креативних просторів має безліч характеристик, які легко вписуються в структуру глобалізаційних взаємозв'язків, що формуються між країнами, регіонами і містами. В той же час вони можуть сприяти розвитку соціально-культурних ідентичностей. Креативні простори описують зміни, що відбуваються нині у культурі, економіці, містах та інтелектуальних пошуках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лещенко О.В. Створення креативних громадських просторів як інструмент відродження регресивних міст і регіонів. Вчені записки таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління Том 32 (71) № 1. 2021. С. 65-75. URL: <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2021.1/13>
2. Яковець, І. О., В. Ю. Овчаренко. "Арт-простір у контексті формування креативного простору міст." Культурно-мистецькі аспекти в сучасній картині світу, 2019. 202 с.
3. Карп'як М.О. Формування креативних просторів та їх значення для економічного розвитку регіону в умовах децентралізації влади. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2017. Вип. № 3. С. 139-142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2017_3_31
4. Місця, де народжуються ідеї. URL: <https://theukrainians.org/mista-ideyii/> (дата звернення: 05.04.2022).

IV Міжнародна науково-практична конференція
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ДИЗАЙНУ»
Київ, КНУТД, 27 квітня 2022 р.

ABYZOV Vadym, CHVERKALIUK Kateryna

THE CONCEPT OF ART SPACE AND ITS CHARACTERISTICS

Annotation: *The study considers the concept of art spaces and analyzes the literature that defines the term "Art Space" and formulates a new definition. The types and main functions of creative spaces are determined.*

Key words: *art space, creative space, art, multifunctional space.*

МИСТЕЦТВО / ИСКУССТВО

УДК 72.01

Вадим Абизов, Катерина Чверкалюк
(Київ, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ТИПОЛОГІЇ ТА ДИЗАЙНУ АРТ-ПРОСТОРІВ

У статті розглянуто особливості типології та засади формування креативних просторів, визначено поняття та види арт-простору. Виокремлено елементи у дизайні інтер'єру громадського приміщення, що впливають на психологічний стан людини, яка знаходиться, відпочиває та працює у арт-просторі. Також у роботі наведено можливі варіанти стилістичного рішення дизайну інтер'єру.

Ключові слова: арт-простір, креативна індустрія, креативний простір, багатофункціональний простір.

The article examines the peculiarities of typology and the formation of creative spaces, defines the concept and types of art space. The elements in the interior design of a public space that affect the psychological state of a person who is, rests, and works in an art space are singled out. The work also provides possible options for the stylistic solution of interior design.

Key words: art space, creative industry, creative space, multifunctional space.

Вступ. Креативне середовище є невід'ємною частиною сучасного суспільства та розвитку мистецтва в цілому. Сьогодні з метою вдосконалення креативної індустрії все дедалі більше формують арт-простори, які є багатофункціональними та можуть задовільнити потреби більшої кількості творчих людей.

Створення арт-просторів в Україні набирає все більшої актуальності, адже вони впливають на розвиток соціального благополуччя міст та різноманіття культурного життя громадян. Сьогодні ми можемо прослідкувати тенденцію розбавлення інформаційної сфери за допомогою втілення креативних ідей молоді. Арт-простори як єдине місце у свою чергу сприятимуть таким намірам.

Вивченню даної теми є присвячені публікації, серед яких можна виокремити праці Абизова В.А. [1], Вовкотруб О.М. [1], Яковець І. О. [9], Овчаренко В. Ю. [9], в яких розглядається арт-простір у контексті формування креативного простору міст, а також досліджуються особливості формування дизайну розважальних закладів. Додаткової уваги заслуговує дослідження Костюченко О.А. [6], в яких було визначено особливості функціонально-планувальної організації арт-центрів.

Постановка завдання. У зв'язку з розповсюдженням таких закладів, як арт-простори актуальним є визначення особливостей типології та дизайну, а також засад формування креативних просторів.

Результати дослідження та їх обговорення. Поняття "арт-простір" складається з двох частин: "арт" та "простір". Іншомовне слово "арт" перекладається з англійської мови як мистецтво, творчість, майстерність. "Простір" означає протяжність, вмістилище, в якому розташовані предмети і відбуваються події [2].

Таким чином, під поняттям «арт-простір» розуміють спеціально-облаштовані приміщення, будинки, споруди, майданчики, території, простори, які призначені та облаштовані для дозвілля, відпочинку та творчої праці людей будь-якого віку та соціального рівня з метою розвитку власних творчих навичок, а також можливістю самовираження та спілкування з однодумцями [2].

Дані простори можуть формуватися у будівлях різного типу: у нефункціонуючих промислових та громадських будівлях, багатоповерхівках. В цей же час це може бути як окрема будівля, так і її частина (поверх, офіс, квартира).

Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації

На нашу думку, найбільш доцільним для будівництва арт-простору є використання саме нефункціонуючих будов. Адже змінивши лише функціональне призначення будівлі, можна надати їй нове життя та при цьому зберегти її історичну цінність.

Арт-простори можуть функціонувати як музеї, галереї, бібліотеки, майстерні, зали для лекцій та як інші мистецькі будівлі. У сьогоденні арт-простори можуть поділятися на такі види:

- Коворкінг – це така організація праці, коли люди з різним типом зайнятості взаємодіють в одному місці.

- Арт-центр – це функціональний громадський центр, який покликаний заохочувати мистецтва та пропонувати різні послуги.

- Арт-квартал – це частина міста, орієнтована відповідно до наступних критеріїв: відносна компактність розміщення та пішохідна доступність всіх об'єктів, що забезпечують різноманітне та насичене подіями проведення часу. Він має бути комфортним, естетичним та автентичним місцем, де приємно та цікаво проводити час. Представникам творчих індустрій арт-квартали надають можливість працювати, експонувати та продавати результати своєї праці.

- Креативні хаби – місця, що дозволяють представникам різних креативних індустрій колаборуватися, користуватися спільним обладнанням, винаймати офіси чи студії, і найголовніше – формувати професійні спільноти, створювати нові спільні продукти [2, 8].

У свою чергу О. А. Костюченко виділяє креативні простори, що мають спільні ознаки за визначенням з арт-просторами. Основними функціями креативних просторів є створення інноваційного середовища, благоустрій занедбаних міських територій, підвищення туристичної привабливості міста та розвиток ринку ідей для стартапів.

Науковець надає наступну класифікацію суспільних креативних просторів:

- комунікативно-експозиційні (виставкові простори, глядацький зал);
- комунікативно-релаксаційні (тераси, зимові сади, зони відпочинку, кафе, буфети);
- комунікативно-утилітарні (холи, вестибюлі, фойє, атріуми).

Слідуючи даній класифікації, арт-простори можна віднести до комунікативно-релаксаційних, оскільки основним призначенням є створення комфортного місця для втілення творчих ідей та одночасної комунікації однодумців. Додатково їх можна віднести до комунікативно-експозиційних при використанні їх для проведення виставок.

Виходячи з типології арт-просторів, за подібністю ознак їх можна віднести до клубних приміщень. Тому, при проектуванні арт-просторів слід дотримуватись ДБН В.2.2-16:2019 «Культурно-видовищні та дозвіллієві заклади дозвілля» [3]. При врахуванні всі норм та вимог проектування, прописаних у даних джерелах, можна сформувати дійовий креативний простір.

Поміж клубних приміщень виділяють клубний комплекс, а саме:

1. Група приміщень для відпочинку та розваг
2. Лекційно-інформаційна група приміщень
3. Гуртково-студійна група приміщень

Також на етапі проектування арт-просторів особливу увагу слід звернути на функціонально-планувальне рішення. Необхідно визначити зони, що будуть там утворюватися та їх ергономічні особливості.

Приміщення яке планується для створення креативного простору, має відповідати певним дизайнерським критеріям: гарне освітлення, високі стелі, просторі зали. Також вдалим рішенням буде створення приміщень, що можуть трансформуватися в залежності від потреб, що виникають у ході користування таким приміщенням.

Для покращення емоційного впливу простору на людину, потрібно враховувати знання з психології. Наприклад, дизайнери мають враховувати сприйняття простору, кольорової гами та використання в інтер'єрі природних елементів.

Одним із важливих дизайнерських критеріїв формування арт-простору є вибір кольорової гами. Кольори та їх відтінки здійснюють на нас великий вплив, на нашу

Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації

працездатність, самопочуття та настроїв. Кожна зона має своєрідні кольори, для відтворення комфорту та більшої продуктивності. Наприклад, в інтер'єрах виставкових приміщень запроєктована кольорова гама для середовища повинна бути пасивна, оскільки не має відволікати уваги від експонованих об'єктів. Вдале використання цього засобу ми можемо спостерігати на прикладі музею «МуМі», тобто Музей міста (рис. 1). У цьому просторі відразу слід приділити увагу саме на демонстраційний матеріал, що додатково підсвічується, тим самим не може залишитися непомітним для відвідувачів.

Рис. 1. Інтер'єр виставкового простору музею «МуМі»

Також, слід виділити серед дизайнерських рішень наявність природних елементів як один з способів вдосконалення інтер'єру простору. Існування елементів природи в інтер'єрі допомагає покращити настроїв і концентрацію на справі, знижає стрес, так як однією із корисних властивостей рослин є те, що вони виступають як природні повітряні фільтри. Окрім цього зелений колір має заспокійливу дію та добре впливає на нашу нервову систему людей. А також варто зазначити, практичність такого способу відтворення природи у просторі. На відміну від водних стін або акваріумів як природних елементів, рослини в горщиках є кращою пропозицією завдяки розповсюдженості та легкій можливості для придбання. Цікаве застосування таких елементів природи продемонстровано у дизайн-проекті креативного простору «Fabrica L», що знаходиться у Дніпрі (рис.2). Саме озеленення надає приміщенню затишку та доповнює загальну естетику інтер'єру.

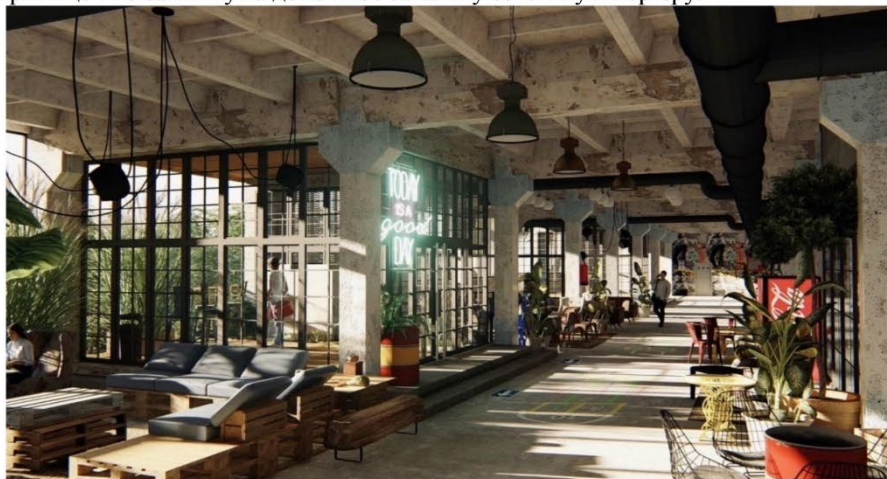

Рис. 2. Дизайн-проект приміщення креативного простору «Fabrica L»

Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації

Завдання озеленення приміщень були сформовані ще в 1983 році академіком О. М. Гродзінським і досі залишаються незмінними:

- естетичний та психологічний вплив за допомогою рослин, їх краси та форми на людину;
- поліпшення повітря через його очищення, відбір пилу та хімічних елементів, надання природного запаху;
- очищення навколишнього середовища, його оздоровлення;
- зниження рівня шуму;

Додатково при оздобленні інтер'єру рослинами слід враховувати необхідний рівень вологості в приміщенні, пропорційність, декоративність та естетичність, текстуру листя та їх форму, швидкість росту, сумісність та багато іншого. Також важливо підібрати найбільш ефективні та відповідні сорти та види озеленення. Не менш вдалим прикладом їх застосування можна виділити мережу креативних бізнес-просторів «Creative States» (рис.3). Адже, акцентом приміщення є живе дерево, яке стає головним елементом, що одразу привертає увагу гостей.

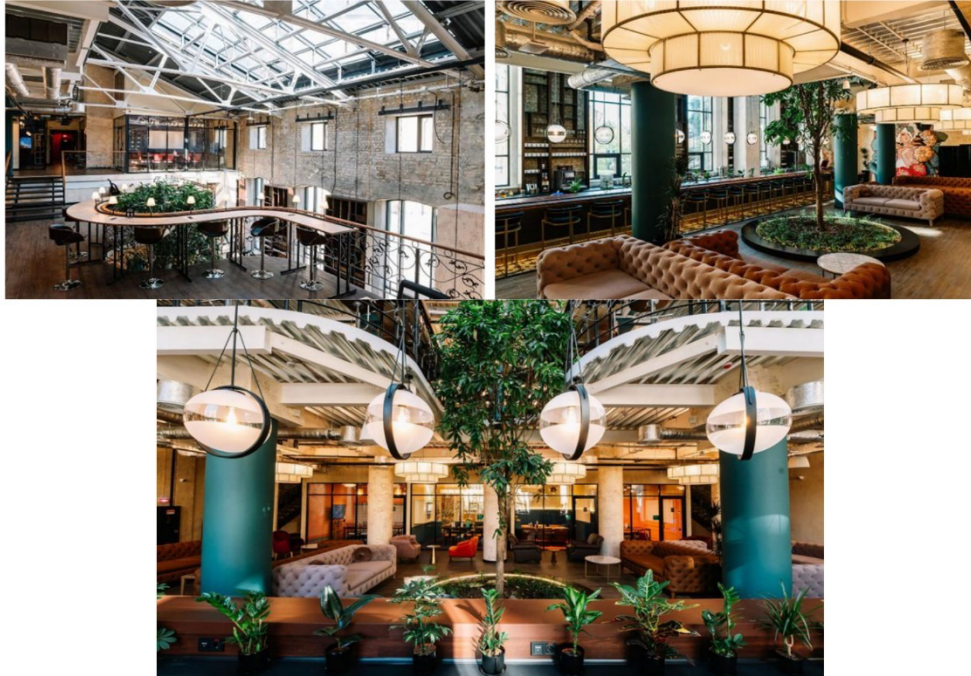

Рис. 3. Інтер'єр креативного бізнес-простору «Creative State of Arsenal»

Також важливою частиною створення креативного простору є розміщення та підбір освітлення. Нестача або неправильний розподіл світла знижує продуктивність праці, викликає втоми очей, провокує захворювання зору, підвищує рівень травматизму. Воно впливає на роботу та комфортне знаходження у приміщенні. Галереї традиційно відрізняються набагато більшою кількістю порожнього простору, оскільки основні визначні пам'ятки тут розташовані на стінах [9]. Загальне світло в таких місцях найчастіше організоване за допомогою різних підвісних світильників, що розміщуються вздовж імпровізованих проходів (рис.1). Особливу складність викликає якісне освітлення полотен, аби не прискорити вицвітання фарб та мінімізувати виблиски на поверхні.

Для освітлення робочих приміщень і зон використовується три види освітлення:

- Природне;
- Штучне (електричне);
- Комбіноване (комбінація сонячного й електричного світла) [4].

Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації

Зазвичай для робочого місця настільки яскраве та спрямоване освітлення не потрібне, однак навіть загальне розсіяне світло зобов'язане бути достатнім для зручної взаємодії з оргтехнікою, роботи за комп'ютером та вивчення паперів. Вдалим прикладом таких прийомів освітлення є рішення застосоване у вищеприказаному бізнес-просторі «Creative State of Arsenal» (рис.3).

Загалом можна зазначити, що сучасні громадські інтер'єри вирізняються сміливими та незвичайними рішеннями. Міські простори славляться такими напрямками дизайну як лофт, урбан, індастріал, футуризм, кожен з яких має свої особливості. Різноманітністю напрямків і більшою сміливістю вони відрізняються від житлових приміщень. Міські та індустріальні стилі і їх елементи найбільш популярні в дизайні громадських приміщень, в той час як урбаністичні інтер'єри мають ряд переваг для дизайну арт-просторів.

Висновки. На підставі вищезазначеного, слід підсумувати, що створення та розвиток креативних просторів підіймає творчу індустрію на новий рівень, сприяє підвищенню соціальної та економічної складової міст. Креативні простори зображують перемены, що відбуваються нині у культурних та інформаційних сферах суспільства. Прийоми створення затишного та комфортного простору з прикладами їх застосування, зазначені у статті, можна використовувати при створенні арт-просторів або покращенню уже наявних.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Абизов В.А., Вовкотруб О.М. Особливості типології та дизайну розважальних закладів. *Art and Design*. 2018. № 3. С. 30-40.
2. Абизов В.А., Чверкалюк К.О. Поняття арт-простору та його характеристика. *Актуальні проблеми сучасного мистецтва*. Т. 2. 2022. С.179-181.
3. ДБН В.2.2-16:2019 «Культурно-видовищні та дозвіллієві заклади» – Київ: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019. 97 с.
4. Вимоги до освітлення робочих місць. URL: <https://5watt.ua/uk/blog/statti/vimogi-do-osvitlennya-robochikh-misc>
5. Карп'як М.О. Формування креативних просторів та їх значення для економічного розвитку регіону в умовах децентралізації влади. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2017. Вип. № 3. С. 139-142.
6. Костюченко О. А. Особливості дизайну експозиційних просторів у арт-центрах. *Теорія та практика дизайну*. 2017. Вип. 12. С. 128-135 .
7. Лещенко О.В Створення креативних громадських просторів як інструмент відродження регресивних міст і регіонів. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*. Том 32 (71) № 1. 2021. С. 65-75.
8. Місця, де народжуються ідеї. URL: <https://theukrainians.org/mista-ideyiii/>
9. Постановка світла на виставках, у музеях та галереях. URL: <https://bodia.online/1/xOtToU>
10. Яковець І. О., Овчаренко В. Ю. Арт-простір у контексті формування креативного простору міст. *Культурно-мистецькі аспекти в сучасній картині світу*. 2019. 202 с.

Додаток Б**Ілюстративний матеріал до дипломної магістерської роботи**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ
Факультет дизайну
Кафедра дизайну інтер'єру і меблів

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ**ДО ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ (ПРОЕКТУ)**

на тему:

Особливості дизайну арт-просторів з урахуванням використання існуючих будівель

із спеціальності 022 Дизайн
Освітня програма
Дизайн (за видами)

Студентки групи МгДі- 21

ЧВЕРКАЛЮК Катерини

Науковий керівник . арх, проф.

АБИЗОВ Вадим

Київ 2022

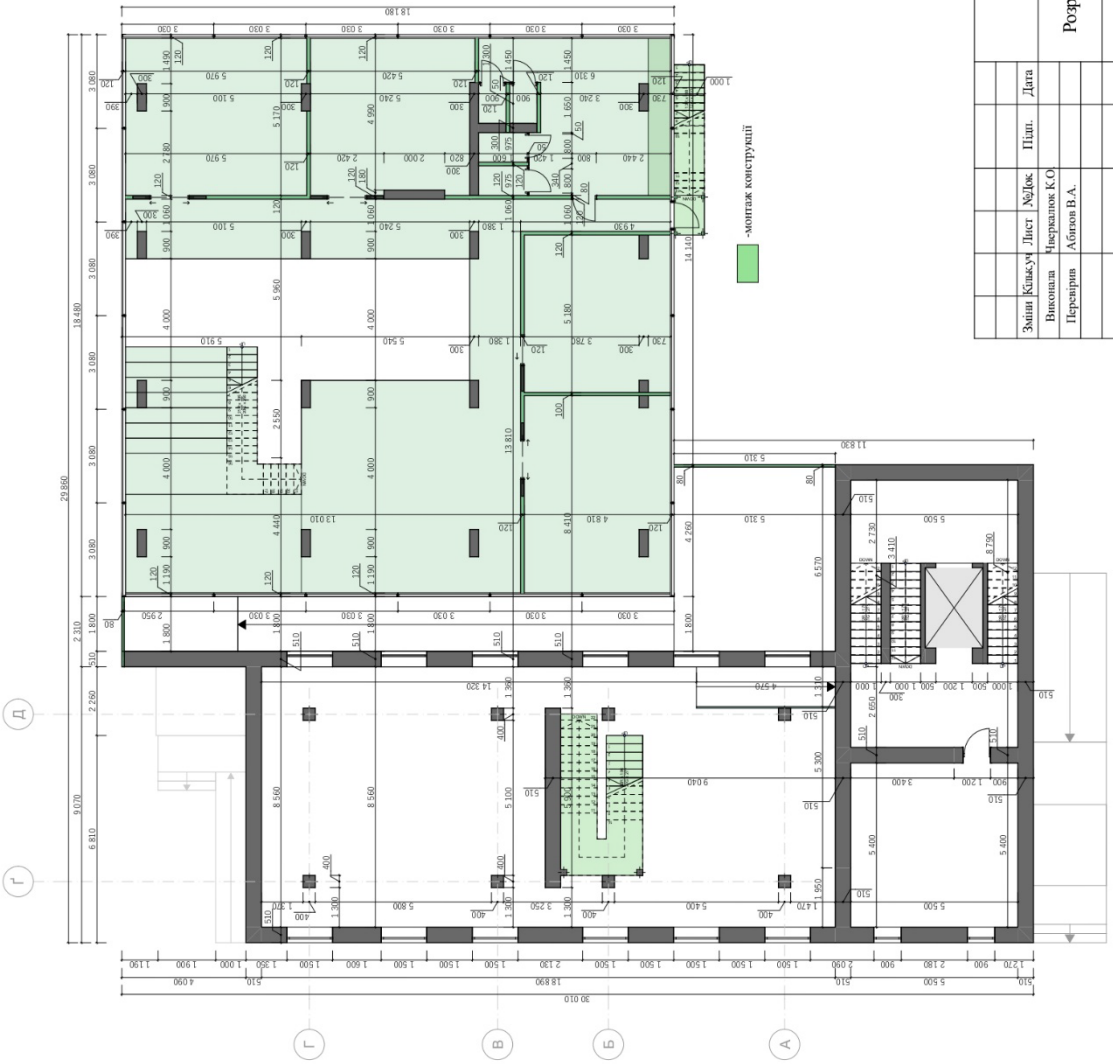

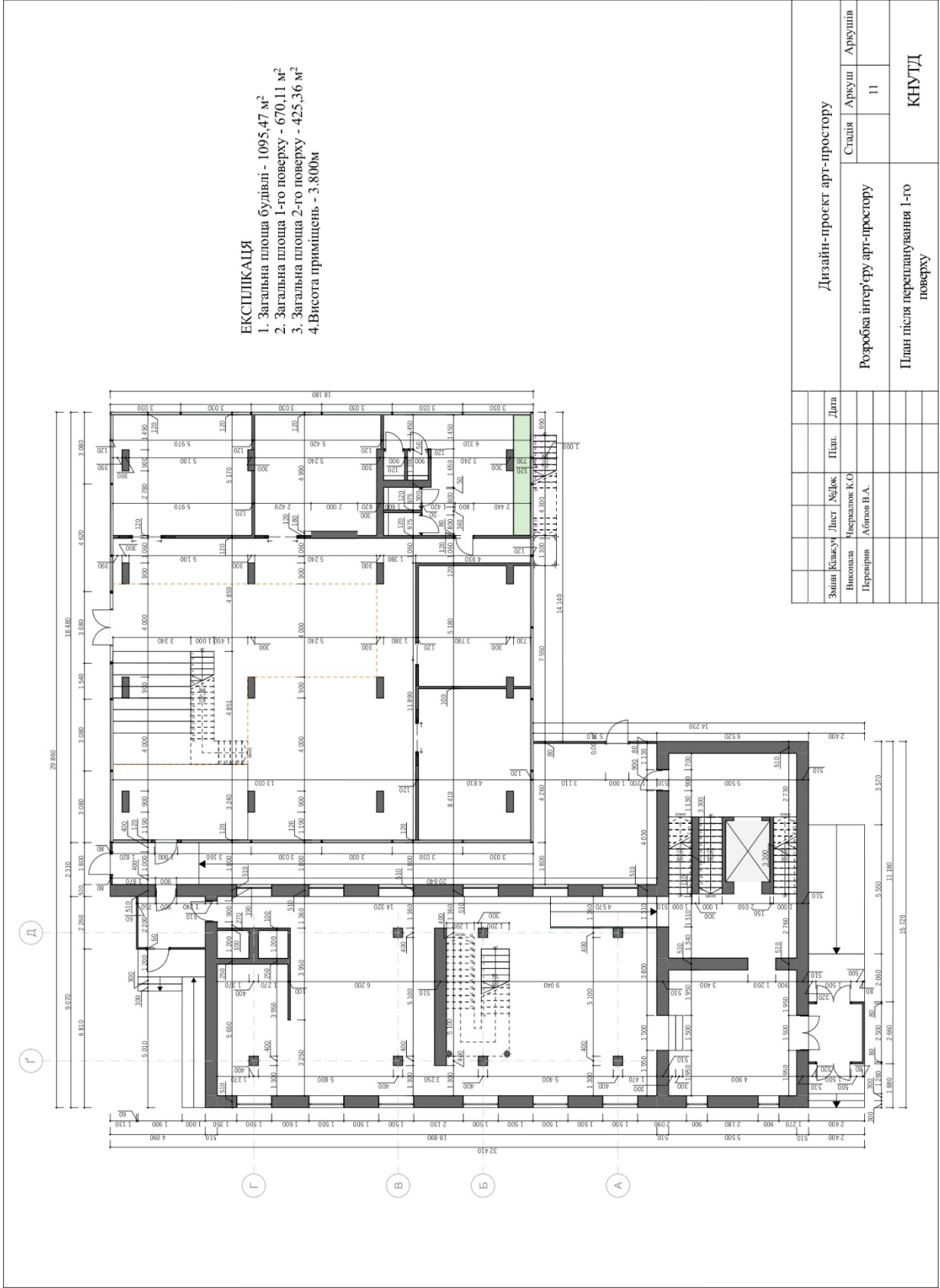

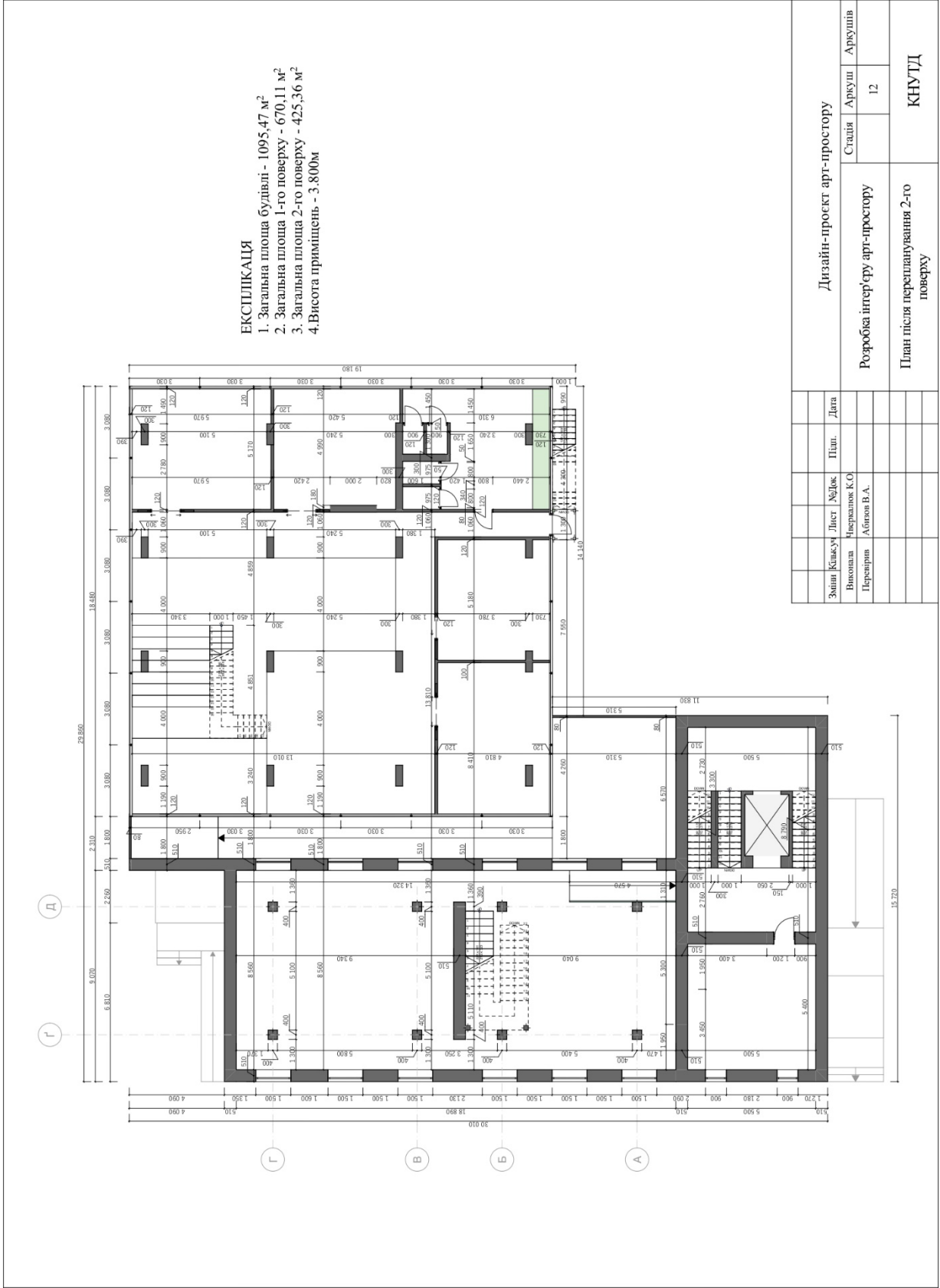

ЕКСПЛІКАЦІЯ

1. Загальна площа будівлі - 1 095,47 м²
2. Загальна площа 1-го поверху - 670,11 м²
3. Загальна площа 2-го поверху - 425,36 м²
4. Висота приміщень - 3,800м

Дизайн-проект арт-простору							
Залив	Класифікація	Лист	№/док.	Піш.	Дата		
Виконавець	Проектант	Начальник	Методолог	КСО			
Проектант	Абітов В.А.						
Розробка інтер'єру арт-простору					Стадія	Аркус	Аркуш
План після перепланування 1-го поверху					11		
КНУТД							

ЕКСПЛІКАЦІЯ
 1. Загальна площа будівлі - 1095,47 м²
 2. Загальна площа 1-го поверху - 670,11 м²
 3. Загальна площа 2-го поверху - 425,36 м²
 4. Висота приміщень - 3,800м

Дизайн-проект арт-простору

Зміст	Класифікація	Лист	№/док	Піш.	Дата
Виконавець	Мінералог	КСО			
Перезаміряв	Абігов	В.А.			
Розробка інтер'єру арт-простору					
План після перепланування 2-го поверху					
					КНУТД

Дизайн-проект арт-простору

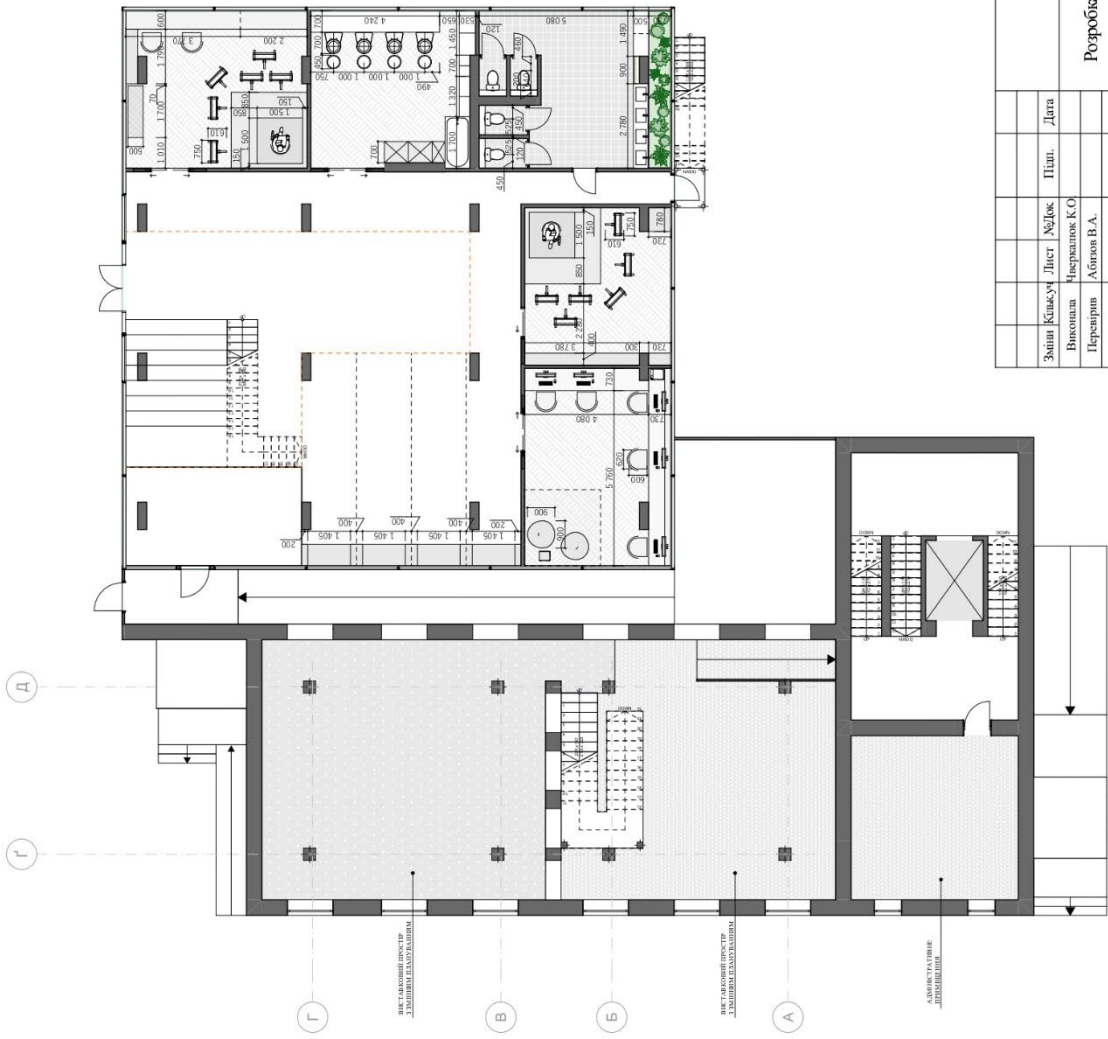
Залив	Класу	Лист	№/док	Плн.	Дата	
Виконав	Нерезайн	Аблегов В.А.	Черепанов К.О.			
Розробка інтер'єру арт-простору						
Студія					Аркус	Аркус
					13	
Зонування 1-го поверху						
КНУТД						

Дизайн-проект арт-простору			
Залив	Класич	Лист	№/лок
Висоцка	Червоний КС		
Перезарин	Абляков В.А.		
Стадія	Аркус	Аркус	Аркус
Розробка інтер'єру арт-простору		15	
План розташування меблів 1-го поверху		КНУТД	

Дизайн-проект арт-простору

Студія Аркус Аркусів

Розробка інтер'єру арт-простору

Залив Класич Лист №/лок П.Ш. Дата

Висоцка Червоний К.О.

Перезайин Абігов В.А.

16

КНУТД

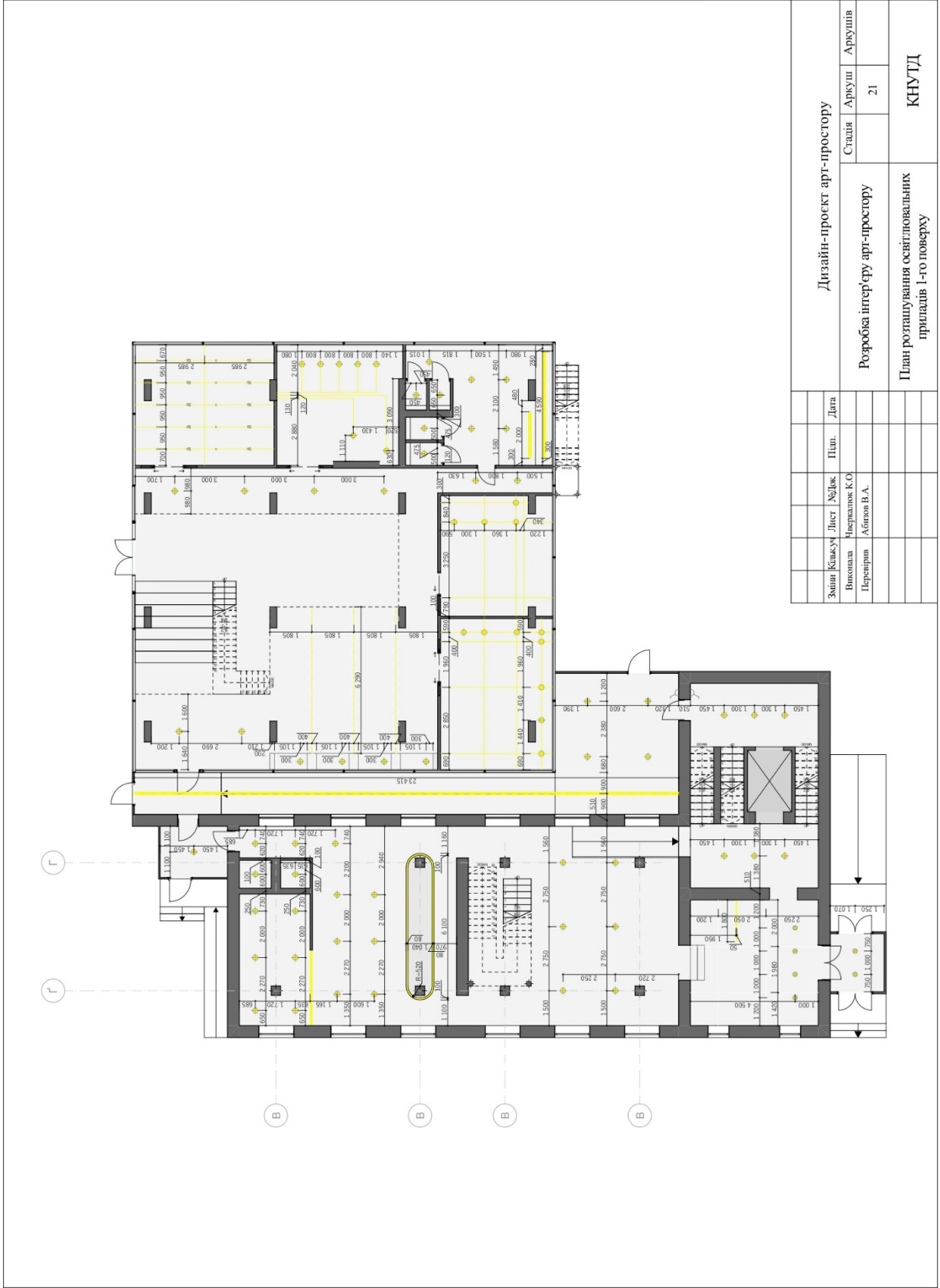
План розташування меблів 2-го поверху

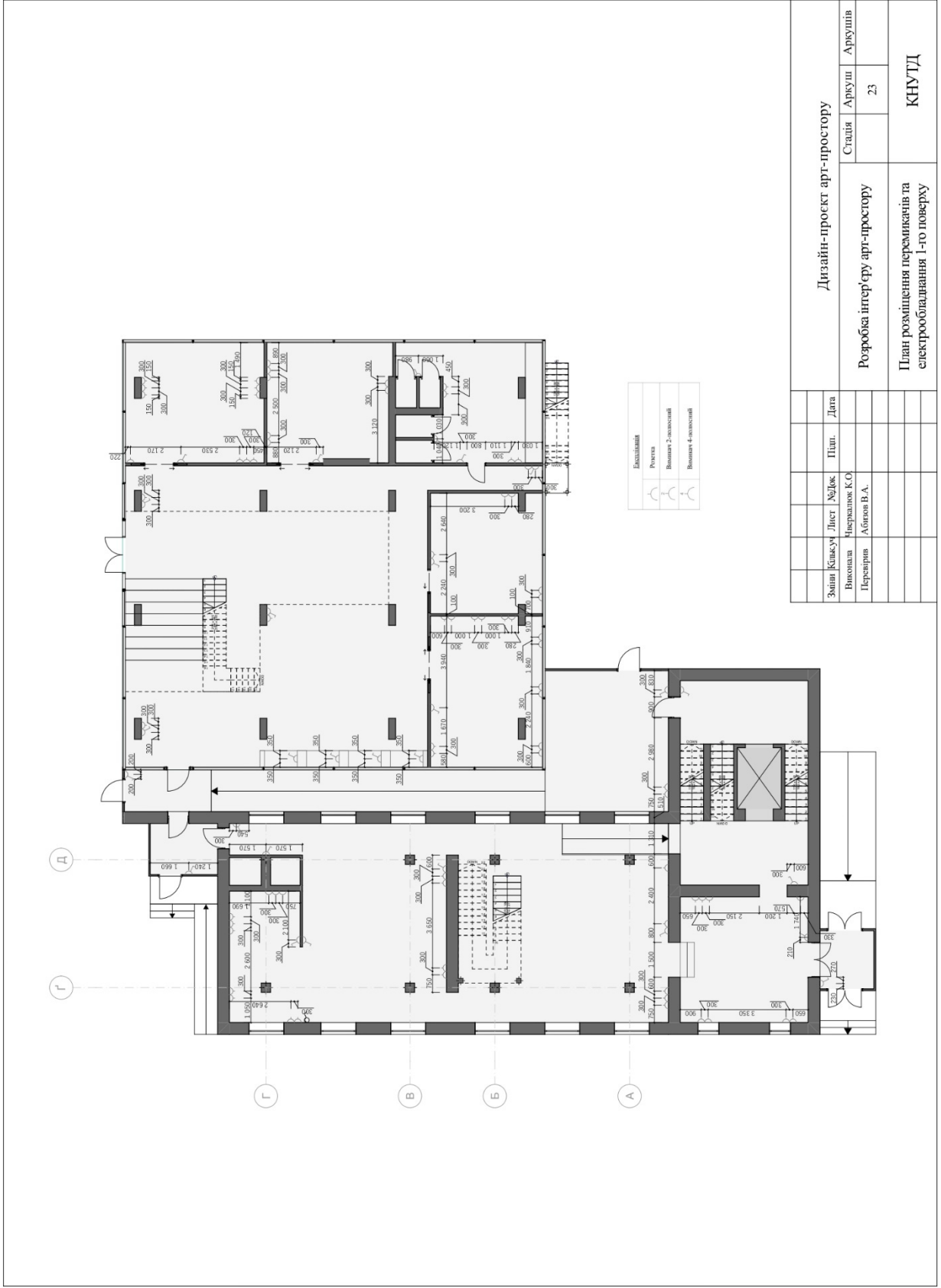

Дизайн-проект арт-простору

Зміст	Класифікація	Лист	№/документації	Підрозділ	Дата
Виконавець	Міжнародна компанія	Україна	Київ	Київська область	
Проектант	Автоматично	Україна	Київ	Київська область	
Розробка інтер'єру арт-простору	Студія	Аркуш	Аркуш	Аркуш	21
План розташування освітлювальних приладів 1-го поверху	КНУТД				

Дизайн-проект арт-простору					
Залив	Класування	Лист	№/док	Піп.	Дата
Високий	Чернавський	1	1	1	1
Нерезервний	Абляков В.А.				

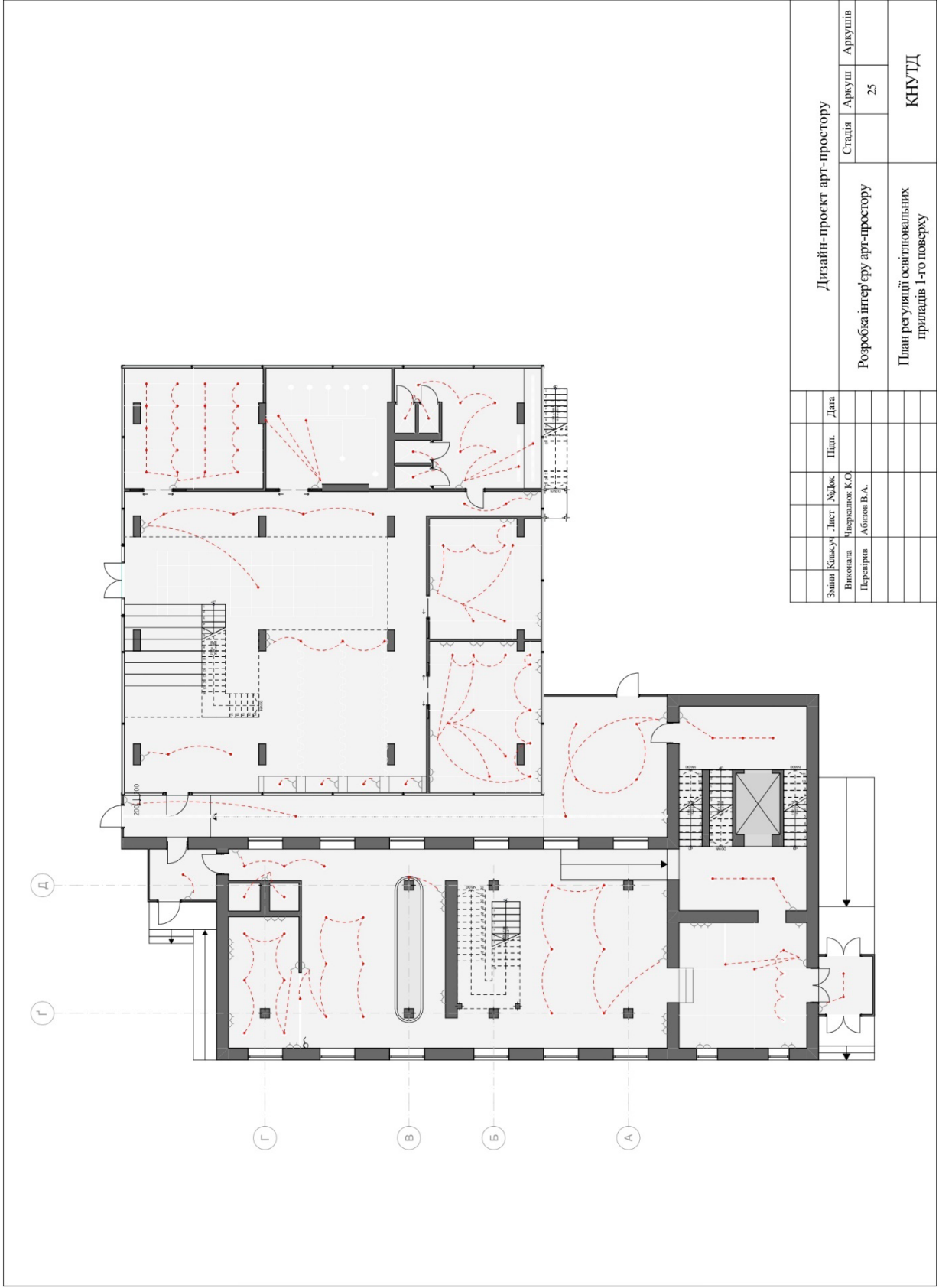

Розробка інтер'єру арт-простору		
Стадія	Аркуш	Аркуші
	23	

План розміщення перемикачів та електрообладнання 1-го поверху	
	КНУТД

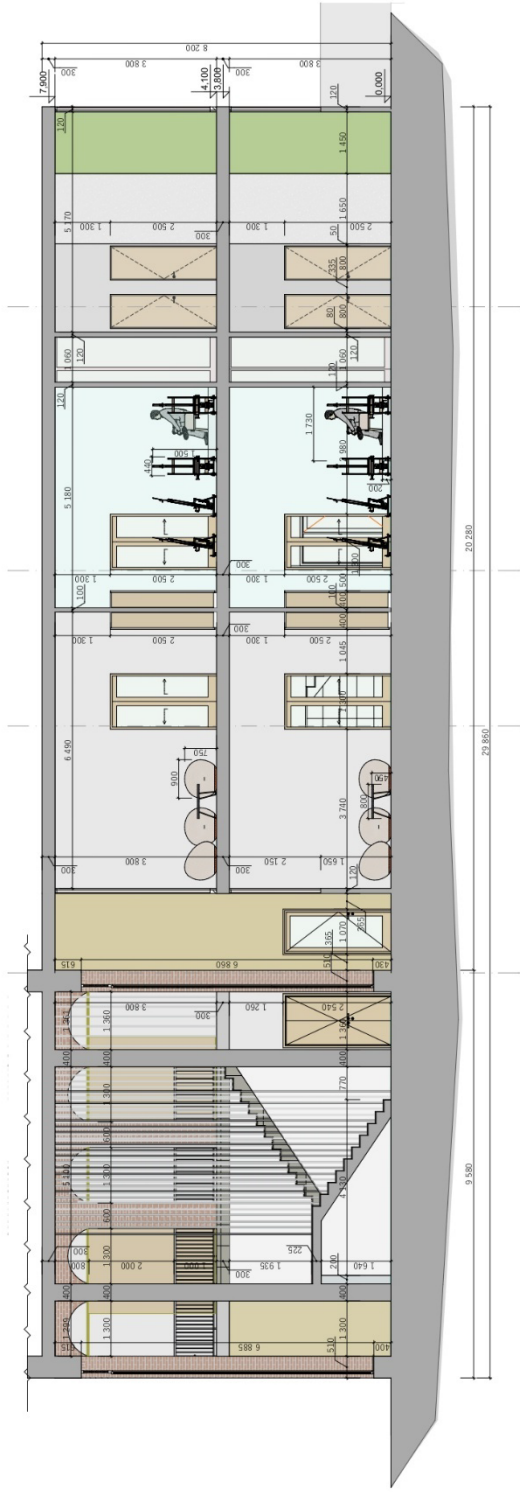

Зміст		Класифікація	Лист	№/лок.	Післ.	Дата
Виконав		Червоний КО				
Перевірив		Абізов В.А.				
Дизайн-проект арт-простору						
Розробка інтер'єру арт-простору				Стадія	Архус	Архусів
					25	
План регуляції освітлювальних приладів 1-го поверху						КНУТД

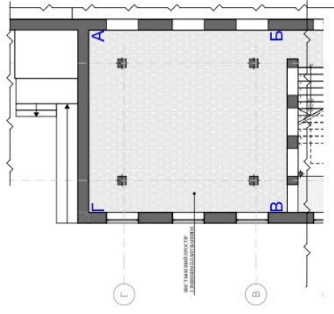
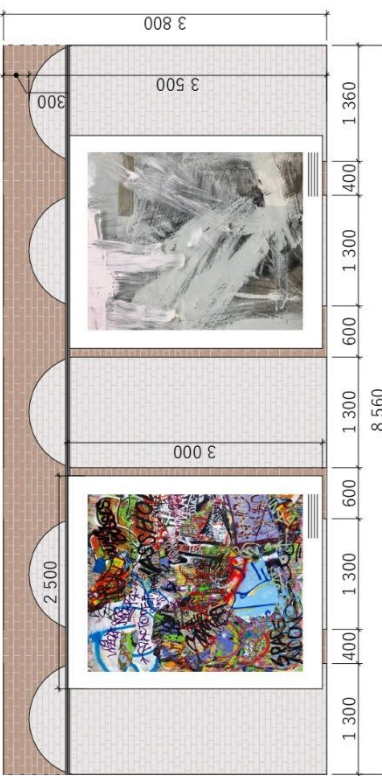
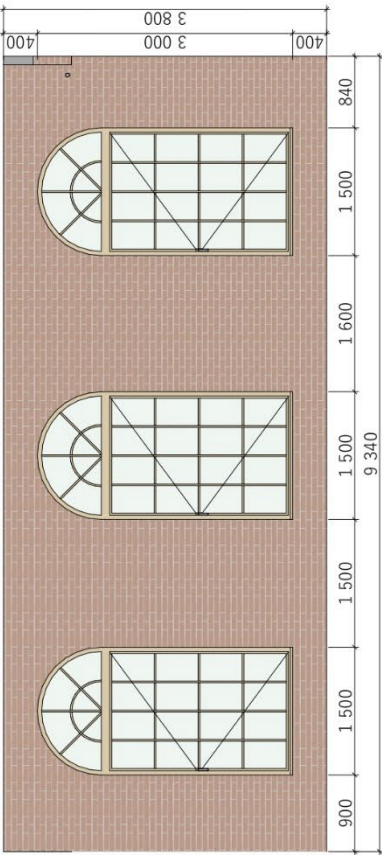
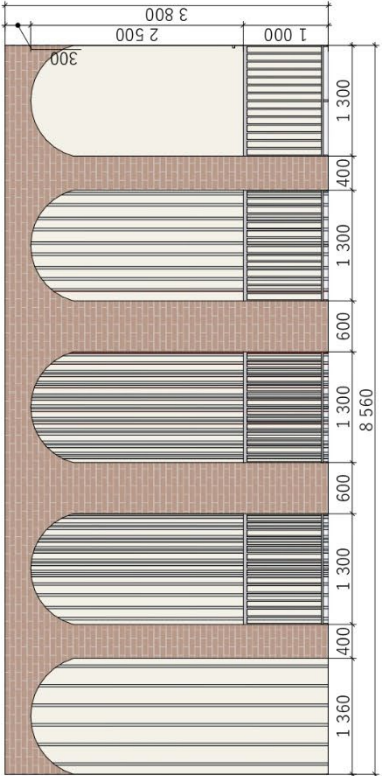
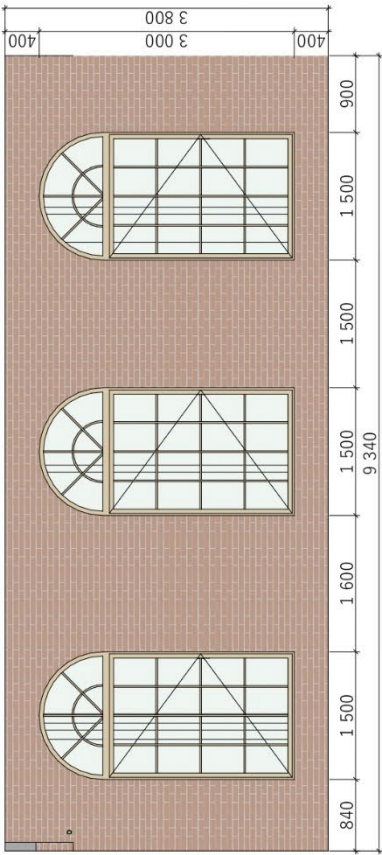

Дизайн-проект арт-простору			
Забив	Класув	Лист	№/док
Виконав	Мерзляков К.О.	Плн.	Дата
Перевірив	Абізов В.А.		
Розробка інтер'єру арт-простору			
Студія		Аркус	Аркусів
		28	
Розріз 2-2			КНУТД

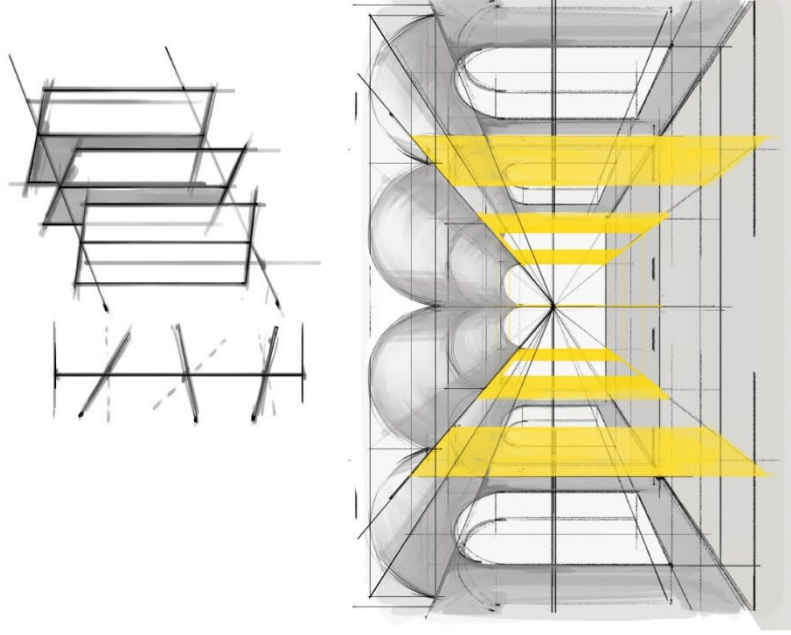

Зайин Класкут				Лист №/лок				Шк.				Дата			
Висоцала				Черралок КО				Черралин				Аркусш			
Черралин				Абгел В.А.				29				Аркусш			
Дизайн-проект арт-простору								Розробка інтер'єру арт-простору							
Розгортка 1-1								КНУТД							

Залив		Класифікація	Лист	№/лок.	Плн.	Дата
		Висока		Червоний КО		
		Передприм		Абляков В.А.		
Дизайн-проект арт-простору						
Розробка інтер'єру арт-простору				Студія	Аркусш	Аркусшів
					32	
Візуалізація виставкової зони						КНУТД

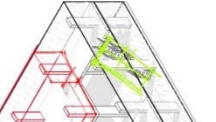
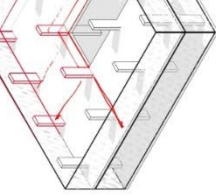
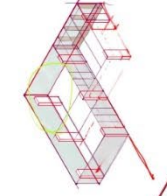
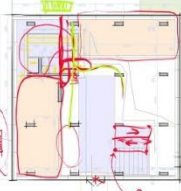
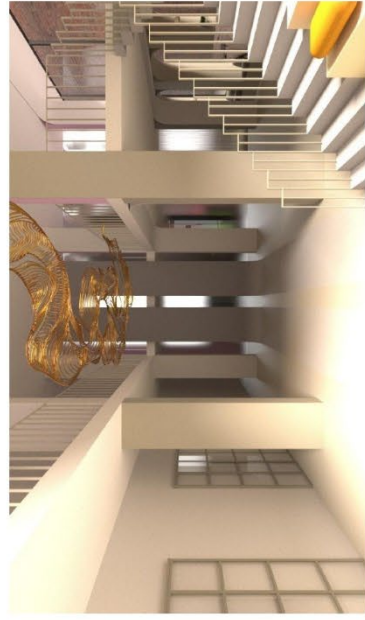
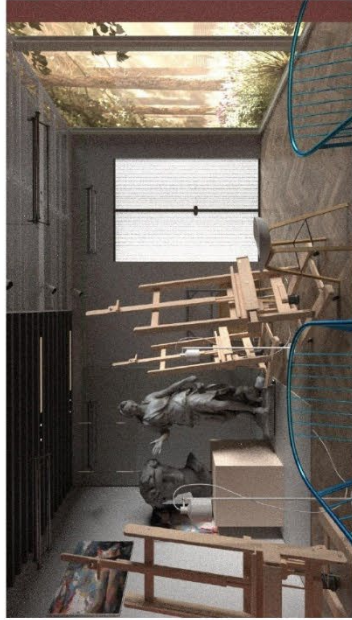

Знайти		Лист		№/лок		Плн.		Дата	
Висоцка	Нерезнін	Нерезнін	Абляков В.А.	Нерезнін	Абляков В.А.	Нерезнін	Абляков В.А.	Нерезнін	Абляков В.А.
Дизайн-проект арт-простору					Розробка інтер'єру арт-простору				
Студія					Аркусш				
39					КНУТД				

Додаток В

Макет